

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2016/1012,

8. juuni 2016,

tõupuhaste aretusloomade, ristandaretussigade ja nende aretusmaterjali aretuse, turustamise ning nende liitu sissetoomise suhtes kehtivate zootehniliste ja genealoogiliste tingimuste kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 652/2014, nõukogu direktiive 89/608/EMÜ ja 90/425/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks teatavad õigusaktid tõuaretuse valdkonnas (tõuaretuse määrus)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 42 ja artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste aretus on liidu põllumajanduses majanduslikust ja sotsiaalsest seisukohast strateegiliselt tähtsal kohal ja annab panuse liidu kultuuripärandisse. Selline põllumajandustegevus, mis aitab kaasa liidu toiduga kindlustatusele, on põllumajanduses tegutsevatele inimestele sissetulekuallikas. Kõnealuste loomaliikide aretusele tuleb enim kasuks, kui selles kasutada registreeritud geneetilise väärtusega tõupuhtaid aretusloomi või ristandaretussigu.
- (2) Liikmesriigid on seetõttu osana oma põllumajanduspoliitikast ning vahel ka avaliku sektori investeringute kaudu teinud järjepidevalt tööd selle nimel, et edendada teatavate geneetiliste omadustega eluskarja tootmist, kehtestades kindlaksmääratud standardid. Erinevused kõnealuste standardite vahel võivad luua tehnilisi tõkkeid aretusloomade ja aretusmaterjaliga liidus turustamisele ja nende liitu sissetoomisele.
- (3) Tõupuhaste aretusveiste, -sigade, -lammaste, -kitsede ja -hobuslaste ja ristandaretussigade aretust käsitleva liidu õigusraamistiku moodustavad järgmised direktiivid: nõukogu direktiivid 88/661/EMÜ, ⁽³⁾ 89/361/EMÜ, ⁽⁴⁾ 90/427/EMÜ, ⁽⁵⁾ 91/174/EMÜ, ⁽⁶⁾ 94/28/EÜ ⁽⁷⁾ ja 2009/157/EÜ ⁽⁸⁾. Nende direktiivide eesmärk oli arendada liidus eluskarja aretust ja reguleerida samal ajal liidus aretusloomade ja aretusmaterjali turustamist ja nende liitu sissetoomist ning säilitada seega liidu tõuaretussektori konkurentsivõime.

⁽¹⁾ ELT C 226, 16.7.2014, lk 70.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 12. aprilli 2016. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 17. mai 2016. aasta otsus.

⁽³⁾ Nõukogu 19. detsembri 1988. aasta direktiiv 88/661/EMÜ tõupuhaste aretussigade suhtes kohaldatavate zootehniliste standardite kohta (EÜT L 382, 31.12.1988, lk 36).

⁽⁴⁾ Nõukogu 30. mai 1989. aasta direktiiv 89/361/EMÜ tõupuhaste aretuslammaste ja -kitsede kohta (EÜT L 153, 6.6.1989, lk 30).

⁽⁵⁾ Nõukogu 26. juuni 1990. aasta direktiiv 90/427/EMÜ zootehniliste ja genealoogiliste tingimuste kohta ühendusesisesel kauplemisel hobuslastega (EÜT L 224, 18.8.1990, lk 55).

⁽⁶⁾ Nõukogu 25. märtsi 1991. aasta direktiiv 91/174/EMÜ, milles sätestatakse põlvnemis- ja zootehnilised nõuded tõupuhaste loomade turustamiseks ja millega muudetakse direktiive 77/504/EMÜ ja 90/425/EMÜ (EÜT L 85, 5.4.1991, lk 37).

⁽⁷⁾ Nõukogu 23. juuni 1994. aasta direktiiv 94/28/EÜ, millega nähakse ette põhimõtted seoses zootehniliste ja genealoogiliste nõuetega, mida kohaldatakse loomade, nende sperma, munarakkude ja embrüote impordi suhtes kolmandatest riikidest, ning muudetakse direktiivi 77/504/EMÜ tõupuhaste aretusveiste kohta (EÜT L 178, 12.7.1994, lk 66).

⁽⁸⁾ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/157/EÜ tõupuhaste aretusveiste kohta (ELT L 323, 10.12.2009, lk 1).

- (4) Nõukogu direktiivid 87/328/EMÜ, ⁽¹⁾ 90/118/EMÜ ⁽²⁾ ja direktiiv 90/119/EMÜ ⁽³⁾ võeti vastu vältimaks seda, et liikmesriigid võtaksid vastu või säilitaksid aretusveiste ja -sigade aretuseks heakskiitmise suhtes ja nende sperma, munarakkude ja embrüote tootmise ja kasutamise suhtes riigisiseseid norme, mis sisaldaksid keelde või piiranguid turustamisele või takistusi sellele seoses paarituse või kunstliku seemenduse või sperma, munarakkude ja embrüote varumisega.
- (5) Olles konsulteerinud liikmesriikidega alalise zootehnikakomitee raames, mis on loodud kooskõlas nõukogu otsusega 77/505/EMÜ, ⁽⁴⁾ võttis komisjon direktiivide 88/661/EMÜ, 89/361/EMÜ, 90/427/EMÜ, 91/174/EMÜ, 94/28/EÜ ja 2009/157/EÜ põhjal vastu mitu otsust, mis käsitlevad aretajate organisatsioonide ja ühenduste heakskiitmise või tunnustamise suhtes kehtivaid liigipõhiseid kriteeriume, aretusloomade kandmist tõuraamatutesse, tõupuhaste aretuslammaste ja -kitsede aretuseks ja kunstlikuks seemenduseks sobivaks tunnustamise, aretusveiste, -sigade, -lammaste ja -kitsede jõudluskontrolli läbiviimist ja geneetilise väärtuse hindamist jaoks ning aretusloomade ja aretusmaterjali turustamisel kasutatava põlvnemise või kasutatavate põlvnemistunnistuste kehtestamist.
- (6) Komisjon koostas samuti kolmandate riikide aretusasutuste loetelu ja liitu sissetoodavate aretusloomade, nende sperma, munaraku ja embrüo põlvnemistunnistuste näidisvormid.
- (7) Nõukogu direktiivide 88/661/EMÜ, 89/361/EMÜ, 90/427/EMÜ, 91/174/EMÜ, 94/28/EÜ ja 2009/157/EÜ ülesehitus ja sisu on üldjoontes sarnane. Mitut neist direktiividest on aja jooksul muudetud. Liidu õiguse lihtsuse ja siduse huvides on asjakohane ühtlustada neis direktiivides sätestatud liidu norme.
- (8) Viimase kahekümne aasta jooksul on komisjon pidanud tihti vastama aretusprogramme ellu viivate aretajate ja ettevõtjate kaebustele, mis on seotud loomade aretust käsitlevate liidu õigusaktide ülevõtmise ja tõlgendamisega liikmesriikides. Selleks et tagada loomade aretust käsitlevate liidu normide ühetaoline kohaldamine ja et hoiduda sellistest tõketest aretusloomade ja aretusmaterjali turustamisele, mis tulenevad erinevustest nende direktiivide ülevõtmises, tuleks aretusloomade ja aretusmaterjali turustamisele ja nende liitu sissetoomise suhtes kehtivad zootehnilised ja geneoloogilised tingimused sätestada määruses.
- (9) Lisaks on kogemused näidanud, et nimetatud direktiivides sätestatud normide kohaldamise hõlbustamiseks on mitmes sättes vaja kasutada täpsemat sõnastust ning ühtlustatud mõisteid, mis oleksid standardsed kõikides liikmesriikides. Liidu õiguse selguse ja järjepidevuse huvides on asjakohane kehtestada rohkem määratlusi, sealhulgas defineerida mõiste „tõug“.
- (10) Tõuaretussektori konkurentsivõime saavutamiseks tehtavate jõupingutustega ei tohiks kaasneda selliste tõugude kadumine, mille omadused on kohandunud konkreetsete biofüüsiliste tingimustega. Kui kohalike tõugude populatsioon on väike, võib see põhjustada nende geneetilise mitmekesisuse kadu. Põllumajandusliku bioloogilise mitmekesisuse olulise osana peaksid loomade geneetilised ressursid olema loomakasvatuse sektori kestliku arengu peamiseks aluseks ning pakkuma võimalusi kohandada loomi muutuvale keskkonnale, tootmistingimustele ning turu ja tarbijate nõudlusele. Loomade aretust käsitlevad liidu õigusaktid peaksid seega kaasa aitama loomade geneetiliste ressursside säilitamisele, bioloogilise mitmekesisuse kaitsmisele ja selliste kvaliteetsete piirkondlike toodete tootmisele, mida iseloomustavad koduloomade kohalike tõugude pärilikud tunnused. Liidu õigusaktidega tuleks samuti edendada elujõulisi aretusprogramme tõugude parandamiseks ning eelkõige juhul, kui need tõud on ohustatud või kohalikud põlistõud, mida liidus tavaliselt ei leidu, tõugude säilitamiseks ning geneetilise mitmekesisuse säilitamiseks tõusiseselt ja tõugude vahel.
- (11) Valiku ja aretusega on tehtud suuri edusamme põllumajandusloomade tootlikkuse näitajate osas, mistõttu tootmiskulud on põllumajandusettevõtete tasandil vähenenud. Mõnel juhul on see aga põhjustanud ebasoovitavaid kõrvalmõjusid, mis on tekitanud ühiskonnas muret loomade heaolu ja keskkonnaga seotud küsimuste pärast. Genoomika ja arenenud infotehnoloogiate, näiteks nn täppisloomakasvatuse kasutamisel, mis

⁽¹⁾ Nõukogu 18. juuni 1987. aasta direktiiv 87/328/EMÜ tõupuhaste aretusveiste tõuaretuses vastuvõetavaks tunnustamise kohta (EÜT L 167, 26.6.1987, lk 54).

⁽²⁾ Nõukogu 5. märtsi 1990. aasta direktiiv 90/118/EMÜ tõupuhaste tõusigade tõuaretuseks heakskiitmise kohta (EÜT L 71, 17.3.1990, lk 34).

⁽³⁾ Nõukogu 5. märtsi 1990. aasta direktiiv 90/119/EMÜ tõuaretuses kasutatavate ristandsigade kohta (EÜT L 71, 17.3.1990, lk 36).

⁽⁴⁾ Nõukogu 25. juuli 1977. aasta otsus 77/505/EMÜ, millega moodustatakse alaline zootehnikakomitee (EÜT L 206, 12.8.1977, lk 11).

võimaldab salvestada suuri andmekogumeid alternatiivsete tunnuste kohta, mis on otseselt või kaudselt seotud loomade heaolu ja jätkusuutlikkuse küsimustega, on märkimisväärne potentsiaal ühiskonna murede lahendamiseks ja jätkusuutliku tõuaretuse eesmärkide saavutamiseks tänu paremale ressursitõhususele ning loomade tugevamale vastupanuvõimele ja tervisele. Andmete kogumine selliste alternatiivsete tunnuste kohta peaks muutuma tähtsamaks aretusprogrammide raames ning seda tuleks enam tähtsustada valikueesmärkide kindlaks määramisel. Sellega seoses tuleks ohustatud tõugude geneetilisi ressursse käsitada geenivaramuna, mis võib aidata kaasa loomade heaolu ja jätkusuutlikkuse eesmärkide saavutamisele.

- (12) Käesolevat määrust tuleks kohaldada aretusveistele, -sigadele, -lammastele, -kitsedele ja -hobuslastele ja nende aretusmaterjalile, kui need loomad või nende aretusmaterjalist saadud järglased kantakse tõupuhaste aretusloomadena tõuraamatusse või ristandaretussigadena aretusregistrisse, eelkõige selleks, et nende aretusloomade ja nende aretusmaterjaliga liidus (sh mõnes liikmesriigis) kaubelda või neid liitu sisse tuua.
- (13) Terminit „aretusloom“ või „tõupuhas aretusloom“ ei tuleks käsitada terminina, mis hõlmab ainult loomi, kes on paljunemisvõimelised. Kastreeritud loomad võivad tõepoolest oma geneoloogiliste ja zootehniliste andmetega aidata kaasa aretuspopulatsiooni geneetilise väärtuse hindamisele ning seeläbi niisugustel tulemustel põhineva aretusloomade järjestuse terviklusele. Sõltuvalt aretusprogrammi eesmärkidest võib andmete puudulikkus või kadu, mis tuleneb kastreeritud loomade tõuraamatusse või aretusregistrisse kandmata jätmisest, mõjutada kõnealuste kastreeritud loomadega geneetilises suguluses olevate aretusloomade geneetilise väärtuse hindamise tulemusi.
- (14) Käesolevas määruses tõupuhtaid aretusloomi käsitlevate normide eesmärk peaks olema anda turustamiseks luba kokkulepitud tingimustel, mida kohaldatakse aretusega tegelevate aretusühingute tunnustamiseks ja nende aretusprogrammide heakskiitmiseks. Käesolevas määruses tuleks ka sätestada kriteeriumid tõupuhaste aretusloomade kandmiseks tõuraamatu põhiosasse ning nende olemasolu korral põhiosa eri väärtusklassidesse. Selles tuleks samuti sätestada jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise reeglid ning aretusloomade aretuseks sobivaks tunnistamise reeglid ning põlvnemistunnistuste sisu.
- (15) Käesolevas määruses ristandaretussigu käsitlevate normide eesmärk peaks olema anda turustamiseks luba kokkulepitud tingimustel, mida kohaldatakse sigade eri tõugusid, liine või ristandeid haldavate aretusettevõtete tunnustamisele ja nende aretusprogrammide heakskiitmisele. Käesolevas määruses tuleks sätestada ristandaretussigade aretusregistrisse kandmise reeglid. Samuti tuleks selles sätestada jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise reeglid, ristandaretussigade aretuseks sobivaks tunnistamise kriteeriumid ning põlvnemistunnistuste sisu.
- (16) Kloonimisega seotud küsimuste käsitlemine käesolevas määruses ei ole kohane.
- (17) Kuna käesoleva määruse eesmärke, milleks on ühtlustatud lähenemise tagamine aretusloomade ja aretusmaterjali turustamisele ja nende liitu sissetoomisele ning aretusühingute ja aretusettevõtete täidetavate aretusprogrammide ametlikule kontrollimisele, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid selle mõju, keerukuse ning piiriülese ja rahvusvahelise olemuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (18) Aretusühingute ja aretusettevõtete osutatavate teenuste kvaliteet ja see, kuidas nad aretusloomi hindavad ja klassifitseerivad, mõjutab nende loomade kohta kogutud või nende puhul kindlaks määratud zootehnilise ja geneoloogilise teabe kvaliteeti ja täpsust ning nende turuväärtust. Seega tuleks sätestada reeglid aretusühingute ja -ettevõtete tunnustamiseks ning nende aretusprogrammide heakskiitmiseks ühtlustatud liidu kriteeriumide alusel. Sellised reeglid peaksid samuti käsitleda nende järelevalvet liikmesriigi pädevate asutuste poolt, selleks et aretusühingute ja aretusettevõtete poolt kehtestatud reeglid ei tekitaks erinevusi aretusprogrammide vahel, mis omakorda tekitaks tehnilisi takistusi kaubandusele liidus.

- (19) Käesoleva määrusega tuleks ette näha menetlused, mis on sarnased direktiivides 88/661/EMÜ, 89/361/EMÜ, 90/427/EMÜ, 91/174/EMÜ, 94/28/EÜ ja 2009/157/EÜ tunnustatud aretusühingute ja aretusettevõtete loeteludesse lisamisele, sealhulgas loetelude ajakohastamise, edastamise ja avaldamise menetlused.
- (20) Tõupuhaste aretusloomade aretusprogrammide üldeesmärk on parandada jätkusuutlikult aretusloomade jõudlust ja muu kui jõudlusega seotud näitajaid või säilitada tõugu. Aretusprogrammid peaksid hõlmama piisaval arvul tõupuhtaid aretusloomi, keda aretajad peavad selleks, et aretuse ja valiku abil edendada ja arendada neis loomades soovitavaid tunnuseid või tagada tõu säilimist kooskõlas osalevate aretajate poolt ühiselt kokku lepitud eesmärkidega. Samuti on ristandaretussigade aretusprogrammide eesmärk arendada soovitavaid tunnuseid, ristates sihipäraselt sigade eri tõuge, liine või ristandeid. Aretusprogrammis osalevad aretusloomad (tõupuhtad või ristandid) kantakse tõuraamatusse või aretusregistrisse koos teabega nende eellaste kohta ning nad läbivad sõltuvalt aretusprogrammis seatud aretuseesmärkidest kas jõudluskontrolli või mis tahes muu hindamise, mille puhul registreeritakse andmed näitajate kohta seoses aretusprogrammi eesmärkidega. Kui see on aretusprogrammis ette nähtud, viiakse läbi geneetiline väärtuse hindamine, et hinnata loomade aretusväärtust ja nad vastavalt järjestada. Nimetatud aretusväärtus ja jõudluskontrolli tulemused ning genealoogiline teave on aretuse ja valiku aluseks.
- (21) Kindlaksmääratud kriteeriumidele vastava aretusühingu või aretusettevõtte õigus tunnustusele peaks olema loomade aretust ja siseturgu käsitleva liidu õiguse aluspõhimõte. Pädev asutus ei tohiks põhjendada juba tunnustatud aretusühingu majandustegevuse kaitsmisega mõne teise sama tõuga tegeleva aretusühingu tunnustamisest keeldumist ega siseturu põhimõtete rikkumist. Sama põhimõte kehtib ka mõne teise aretusprogrammi või sellise aretusprogrammi geograafilise ulatuse laiendamise heakskiitmise puhul, mida täidetakse sama tõu või sama tõugu aretusloomade puhul, keda saab aretusprogrammi kaasata sama tõu aretusprogrammi juba täitva aretusühingu aretuspopulatsioonist. Kui ühes liikmesriigis üks või mitu tunnustatud aretusühingut juba täidavad teatava tõu jaoks heakskiidetud aretusprogrammi, peaks selle liikmesriigi pädeval asutusel siiski olema teatavatel konkreetsetel juhtudel õigus jätta sama tõu teine aretusprogramm heakskiitmata, isegi kui see aretusprogramm vastab kõigile heakskiitmise tingimustele. Üheks heakskiitmata jätmise põhjuseks võiks olla see, et mõne teise sama tõu aretusprogrammi heakskiitmine kahjustaks asjaomases liikmesriigis selle tõu või selle tõu geneetilise mitmekesisuse säilitamist. Tõu säilitamist võib eelkõige kahjustada aretuspopulatsiooni killustatus, mis võib põhjustada suuremat sugulusaretust, täheldatud geneetiliste defektide sagedasemat esinemist, valikupotentsiaali kadu või aretajate piiratumat juurdepääsu tõupuhastele aretusloomadele või nende aretusmaterjalile. Lisaks võiks keeldumist põhjendada ebakõladega kindlaksmääratud tõutunnustes või aretusprogrammide peamistes eesmärkides. Pädeval asutusel peaks olema õigus aretusprogrammi eesmärgist, nimelt tõu säilitamine või tõu parandamine, sõltumatult teine sama tõu aretusprogramm keelata, kui kahe aretusprogrammi eesmärkide või neis aretusprogrammides kindlaksmääratud tõutunnuste põhinäitajate erinevuste tõttu kahaneks tõhusus nende eesmärkidega või nimetatud näitajate või muude seonduvate näitajatega taotletavate geneetiliste edusammude seisukohast või kui loomade vahetamise tõttu kahe aretuspopulatsiooni vahel tekiks oht, et olemuslikud näitajad valitakse või aretatakse esialgselt aretuspopulatsioonist välja. Pädeval asutusel peaks samuti olema õigus juhul, kui tegemist on ohustatud tõu või kohaliku põlistõuga, mida liidu piires tavapäraselt ei leidu, teise sama tõu aretusprogrammi heakskiitmisest keelduda põhjusel, et selline aretusprogramm takistaks olemasoleva aretusprogrammi tõhusat täitmist, eelkõige genealoogilise ja zootehnilise teabe puuduliku koordineerimise või vahetuse tõttu, mille tagajärjel selle tõu kohta kogutud andmete ühise hindamise positiivsed aspektid langeksid ära. Kui pädev asutus keeldub aretusprogrammi kinnitamisest, peaks ta taotluse esitajale alati keeldumist põhjendama ning andma neile õiguse kinnitamisest keeldumine vaidlustada.
- (22) Aretajatel peaks olema õigus enda tarbeks kavandada ja täita aretusprogramme, ilma et pädev asutus peaks seda heaks kiitma. Sellegipoolest peaks igal liikmesriigil või selle pädeval asutusel olema võimalus sellist tegevust reguleerida, eelkõige juhul, kui niisugune aretusprogramm viib aretusloomade või aretusmaterjaliga sõlmitavate ärithinguteni või ohustab olemasolevat, heakskiidu saanud sama tõu aretusprogrammi.

- (23) Kui aretusprogrammi eesmärk on tõug säilitada, tuleks aretusprogrammi nõudeid täiendada *ex situ* ja *in situ* kaitsemeetmetega või muude vahenditega, et tõu seisundit jälgida ning tagada selle tõu pikaajaline jätkusuutlik kaitse. Tuleks võimaldada selliste meetmete kehtestamine aretusprogrammis.
- (24) Aretusega tegelevate isikute ühingu, tõuaretusega tegelevaid organisatsioone, mille hulka kuuluvad ka eraettevõtjad, või avalik-õiguslikke asutusi peaks saama tunnustada aretusühinguna, kui nende aretajad osalevad aretusprogrammides ning kui nendes on aretajatele tagatud vaba valik tõupuhaste aretusloomade valikul ja aretusel, õiguse kanda selliste loomade järeltulijad tõuraamatusse ning võimaluse niisuguseid loomi omada.
- (25) Enne heakskiidetud aretusprogrammi muutmist peaks aretusühing või aretusettevõtte esitama muudatused pädevale asutusele, kes on seda aretusühingut või aretusettevõtet tunnustanud. Vältimaks tarbetut halduskoormust pädeva asutuse ja aretusühingu või aretusettevõtte jaoks, peaks aretusühing või aretusettevõtte pädevale asutusele teatama ainult sellised muudatused, mis tõenäoliselt oluliselt mõjutavad aretusprogrammi. Niisugused muudatused peaksid eelkõige hõlmama geograafilise piirkonna laiendamist, aretusprogrammi eesmärgi või selle valiku ja aretuseesmärkide muutmist, tõu omaduste kirjelduse muutmist või ülesannete delegeerimist kolmandatele isikutele, olulisi muudatusi põlvnemise registreerimissüsteemis või jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise meetodikas ning muid muudatusi, mida pädev asutus käsitab aretusprogrammi olulise muutmisena. Mõjutamata kohustust teatada pädevale asutusele olulisematest muudatustest, peaks aretusühing või aretusettevõtte esitama pädeva asutuse taotluse korral ajakohastatud aretusprogrammi.
- (26) Kui on tunnistatud vajadust teatavas piirkonnas tõugu säilitada või edendada või kui tegemist on ohustatud tõuga, peaks pädeval asutusel olema võimalik ise ajutiselt täita aretusprogrammi, kui tõul puudub veel selline programm. Niisugust aretusprogrammi täitval pädeval asutusel ei tohiks aga sellist võimalust enam olla, kui aretusprogrammi saab üle anda aretusprogrammi nõuetekohase täitmise tingimustele vastavale ettevõtjale.
- (27) Kuna ohustatud tõugude säilitamine nõuab aretusühingute loomist ning selliste aretusühingute tunnustamist, kelle tõuraamatus on piiratud arv aretusprogrammides osalevaid aretusloomi, ei tohiks aretuspopulatsiooni suurust üldiselt käsitada ohustatud tõuga tegeleva aretusühingu tunnustamise ja selle aretusprogrammi heakskiitmise põhitingimusena, eelkõige seetõttu, et tunnustamine võib toimuda riigisiselt.
- (28) Käesolevas määruses tuleks kehtestada ohustatud tõugude erilist seisundit arvestavad erinormid, eelkõige lisast põhiosasse kandmise kohta ning jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise puhul tehtavate erandite kohta.
- (29) Liit on osaline bioloogilise mitmekesisuse konventsioonis, mis on heaks kiidetud nõukogu otsusega 93/626/EMÜ⁽¹⁾ ja mille eesmärk on eelkõige säilitada bioloogiline mitmekesisus, kasutada säästlikult selle elemente ning jagada võrdselt ja õiglaselt geneetiliste ressursside kasutamisest saadavaid hüvesid. Kõnealusel konventsioonis sätestatakse, et selle osalistel on suveräänsed õigused oma bioloogiliste ressursside üle ning nad vastutavad bioloogilise mitmekesisuse säilitamise ja oma bioloogiliste ressursside säästva kasutamise eest. Liit on samuti osaline bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni geneetiliste ressurssidele juurdepääsu ja nende kasutamisest saadava tulu õiglase ja erapooletu jaotamise Nagoya protokollis, mis on heaks kiidetud nõukogu otsusega 2014/283/EL⁽²⁾. Käesolevas määruses tuleks seepärast arvestada bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja Nagoya protokolliga, kui see on kohalduv, ning seda tuleks kohaldada, ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 511/2014⁽³⁾ kohaldamist.

(¹) Nõukogu 25. oktoobri 1993. aasta otsus 93/626/EMÜ bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni sõlmimise kohta (EÜT L 309, 13.12.1993, lk 1).

(²) Nõukogu 14. aprilli 2014. aasta otsus 2014/283/EL bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni geneetiliste ressurssidele juurdepääsu ja nende kasutamisest saadava tulu õiglase ja erapooletu jaotamise Nagoya protokolliga Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 150, 20.5.2014, lk 231).

(³) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 511/2014 geneetiliste ressurssidele juurdepääsu ja nende kasutamisest saadava tulu õiglase ja erapooletu jaotamise Nagoya protokollist tulenevate kasutajate jaoks ette nähtud vastavusmeetmete kohta liidus (ELT L 150, 20.5.2014, lk 59).

- (30) Ühes liikmesriigis tunnustatud aretusühingutel ja aretusettevõtetel peaks olema võimalik täita oma heakskiidetud aretusprogrammi ühes või enamas muus liikmesriigis, et tagada geneetiliselt väärtuslike aretusloomade kasutamine liidus parimal võimalikul viisil. Sel eesmärgil peaks lihtsustatud teavitamismenetlus tagama, et muu riigi pädev asutus on kavandatavast piiriülesest tegevusest teadlik. Sellegipoolest ei peaks ühe või mitme liikmesriigi piires toimuvad aretusloomade hooajalised liikumised ilmingimata tähendama geograafilise piirkonna laiendamist.
- (31) Tuleks hõlbustada piiriülest koostööd seda soovivate aretusühingute ja aretusettevõtete vahel, kindlustades samas ettevõtlusvabaduse ning eemaldades tõkkesid aretusloomade ja aretusmaterjali vabalt liikumisel.
- (32) Kuna pädeval asutusel tuleb võib-olla heaks kiita mitu aretusprogrammi, mida täidab tema poolt tunnustatud aretusühing või aretusettevõtte, ja kuna pädeval asutusel tuleb võib-olla heaks kiita sellise aretusprogrammi laiendamine oma territooriumile, mida täidab teises liikmesriigis tunnustatud aretusühing või aretusettevõtte, tuleks kehtestada eraldi menetlus aretusühingu või aretusettevõtte tunnustamiseks ja selle aretusprogrammide heakskiitmiseks. Pädevale asutusele tuleks aga aretusühingu või aretusettevõtte tunnustamise taotluse hindamise tarvis ühtlasi esitada taotlus vähemalt ühe aretusprogrammi heakskiitmiseks.
- (33) Varasemate aastate jooksul komisjonile esitatud mitmesuguste kaebuste põhjal nähtub, et käesoleva määrusega tuleks ette näha selged normid, et reguleerida suhteid selliste aretusühingute, kes soovivad luua teatavasse tõugu kuuluvate tõupuhaste aretushobuslaste paralleeltõuraamatut, ja aretusühingute vahel, kes väidavad, et nad peavad asjaomase tõu originaaltõuraamatut.
- (34) On vaja selgitada aretajate ning aretusühingute vahelisi suhteid, eelkõige selleks, et tagada nende õigus osaleda aretusprogrammis selles geograafilises piirkonnas, milleks see on heaks kiidetud, ning liikmesuse ettenägemise korral tagada aretajate õigus saada liikmeks. Aretusühingud peaksid sätestama reeglid, et lahendada aretusprogrammides osalevate aretajate vahelisi vaidlusi ning tagada aretajate võrdne kohtlemine. Nad peaksid samuti sätestama enda ning oma aretusprogrammides osalevate aretajate õigused ja kohustused.
- (35) Aretajatel, kelle aretusloomad liiguvad hooajaliselt ühe liikmesriigi piires või riigipiiridega külgnevatel aladel, peaks olema õigus jätkata aretusprogrammis osalemist, kuni nende ettevõtte peakontor asub asjaomase aretusprogrammi geograafilises piirkonnas.
- (36) Käesolevas määruses tuleks võtta arvesse ristandaretussigade sektoris valitsevat eriolukorda. Enamikul ristandaretussigade sektoris tegutsevatel eraettevõtetel on suletud tootmissüsteemid ning nad majandavad ise oma sugukarja. Seetõttu tuleks niisugustele ettevõtetele näha ette mitu erandit, eelkõige aretajate osalemise kohta aretusprogrammis ning ristandaretussigade aretusregistrisse kandmise õiguse kohta.
- (37) Mõiste „ristandaretussiga“ hõlmab loomi aretus- ja selektsioonipüramiidi kõigilt tasanditelt, keda kasutatakse ristamise optimeerimiseks, ühendades eri genotüüpide konkreetseid eeliseid ning kasutades heteroosi mõju. Sõltuvalt aretus- ja selektsioonipüramiidi tasandist hõlmab mõiste „ristandaretussiga“ tõuge, liine või ristandeid. Seega ei ole kõik loomad tingimata tavamõttes ristandid.
- (38) Eelkõige direktiivi 90/427/EMÜ ja vähemal määral direktiivide 89/361/EMÜ ja 2009/157/EÜ kohaldamisel saadud kogemused näitavad, et vaidluste lahendamiseks aretajate ja aretusühingute vahel on vaja kehtestada täpsemad reeglid, mille aluseks on selged menetlusnormid ning aretajate sõnaselged õigused ja kohustused. Seda on kõige parem saavutada nii, et vaidlus lahendatakse selle liikmesriigi õigusnormide kohaselt, kus vaidlus on tekkinud.
- (39) Aretusühingud, kes loovad ja peavad tõupuhaste aretusveiste, -sigade, -lammaste, -kitsede ja -hobuslaste tõuraamatuid, ja aretusettevõtted, välja arvatud suletud tootmissüsteemidega eraettevõtted, kes loovad ja peavad

ristandaretussigade aretusregistreid, peaksid aretusloomi tõuraamatusse või aretusregistrisse kandma sõltumata sellest, millisest liikmesriigist loomad või nende omanikud pärit on, ja kui see on aretusprogrammiga ette nähtud, peaksid neid loomi klassifitseerima vastavalt nende omadustele.

- (40) Samuti peaks aretusühingutel olema lubatud luua tõuraamatu lisasid, et registreerida loomi, kes ei vasta põlvnemiskriteeriumidele, kuid kes aretusühingute hinnangul vastavad asjaomase tõu aretusprogrammis kehtestatud tõutunnustele, eesmärgiga kasutada neid loomi aretuses koos aretusprogrammiga kaetud tõugudesse kuuluvate tõupuhaste aretusloomadega, et kanda nende järglased tõuraamatu lisast põhiosasse. Erinormid selliste loomade järglaste tõuraamatu lisast põhiossa kandmise kohta tuleks kehtestada liidu tasandil.
- (41) Järglaste kandmist tõuraamatu lisast põhiosasse tuleks lubada ainult emasliini pidi, välja arvatud hobuslaste puhul. Liikmesriikidel peaks siiski olema võimalik anda aretusühingutele luba kohaldada vähem rangeid nõudeid veiste, sigade, lammaste ja kitsede ohustatud tõugude ja teatud vastupidavate lambatõugude („hardy“ sheep) suhtes, mille puhul ei ole piisaval arvul tõupuhtaid isassuguloomi, et kanda selliste loomade järglased, kes on kantud tõuraamatu lissasse, tõuraamatu põhiosasse, et vältida nende tõugude geneetilise mitmekesisuse edasist vähenemist. Samuti tuleks ette näha erinormid, et võimaldada kadunud või tõsises kadumisoos tõugude taastamist. Liikmesriigid, kes neid erandeid kasutavad, peaksid hoolikalt hindama selliste aretuspopulatsioonide ohustatuse seisuga ning tagama geneetiliste ressursside turvalise majandamise.
- (42) Kui on vaja luua uus tõug, ühendades eri tõugu tõupuhaste aretusloomade omadusi või kogudes kokku piisava sarnase välimikuga loomad, kes juba annavad järglasi sellise geneetilise stabiilsusega, mis on piisav, et neid võib pidada uueks tõuks, tuleks aretusühingutele anda võimalus luua niisuguste uute tõugude jaoks tõuraamat ja koostada aretusprogramm.
- (43) Käesolev määrus ei tohiks takistada seda, et teatava tõuraamatu lissasse kantud loomi käsitatakse kuuluvana Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013⁽¹⁾ artiklis 28 osutatud keskkonna- ja kliimameetme kohaldamisalasse ning seega kõlblikena saama riigi või piirkondlikelt asutustelt maaelu arengu programmidest antavat toetust.
- (44) Tõupuhaste aretushobuslaste puhul peaks aretusühingutel olema võimalik sätestada oma aretusprogrammis, et teatavad paljundusmeetodid ning teatav tõupuhaste aretusloomade ja sealhulgas nende aretusmaterjali kasutamine on keelatud või piiratud. Aretusühingutel peaks näiteks olema võimalik nõuda, et järglasi saadaks ainult paarituse teel. Sellist keeldu või piirangut kasutavad aretusühingud peaksid kehtestama vastavad reeglid oma aretusprogrammis kooskõlas selle aretusühingu kehtestatud reeglitega, kes peab originaaltõuraamatut.
- (45) Tõuraamatusse kantud tõupuhtad aretusloomad tuleks identifitseerida kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/429⁽²⁾.
- (46) Tõupuhaste aretushobuslaste puhul nähakse määrusega (EL) 2016/429 ette, et loomatervise valdkonna pädev asutus annab hobuslaste jaoks välja kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi, mida komisjon täpsustab delegeeritud õigusaktidega. Selleks et põlvnemistunnistus vastaks sisu ja haldusmenetluse osas võimalikult suurel määral kogu eluea jooksul kehtivale identifitseerimisdokumendile, tuleks komisjonile anda õigus võtta Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 290 kohaselt vastu delegeeritud õigusakte seoses hobuslaste kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi vormi ja sisuga.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84, 31.3.2016, lk 1).

- (47) Tõupuhaste aretushobuslaste sobivust rahvusvahelisteks võistlusteks reguleeritakse rahvusvaheliste eraõiguslike lepingutega. Hobusektori rahvusvahelist mõõdet arvestades peaks komisjon võtma asjakohaste delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel neid lepinguid arvesse, et säilitada tõupuhaste aretushobuslaste sobivus rahvusvahelisel tasandil võistlemiseks.
- (48) Aretusloomade aretuseks ning eelkõige paarituse või kunstliku seemenduse jaoks sobivaks tunnistamist tuleks liidu tasandil reguleerida, et vältida kaubandustõkete tekkimist, eelkõige juhul, kui aretusloomad on läbinud jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise kooskõlas käesolevas määruses sätestatud normidega, eelkõige III lisas esitatud normidega.
- (49) Liikmesriigid või nende pädevad asutused ei tohiks kasutada käesolevat määrust selleks, et keelata, piirata või takistada tõupuhaste aretusloomade või nende aretusmaterjali kasutamist selliste loomade saamiseks, keda ei kavatseta kanda tõuraamatusse või aretusregistrisse.
- (50) Kuigi liidu tasandil on kehtestatud aretusveiste, -sigade, -lammaste ja -kitsede jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise normid teatud arvu näitajate põhjal, siis arvukad tõupuhaste aretushobuslaste puhul kehtivad tõugude, kasutusviiside ja valikuga seotud nõuded on seni nende ühtlustamist takistanud. Selle asemel on praegu originaaltõuraamatus kehtestatud jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise tõuspetsiifilised reeglid.
- (51) Et võtta arvesse tehnika arengut, teaduse arengut või vajadust säilitada väärtuslikke geneetilisi ressursse, peaks komisjonil olema kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 õigus võtta käesoleva määruse III lisa muutmiseks vastu delegeeritud õigusakte. Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolitused, mis võimaldaks tal kehtestada tõupuhaste aretusveiste, -lammaste ja -kitsede jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise ühtsed ja üksikasjalikumad normid.
- (52) Jõudluskontrolli läbiviimist või geneetilise väärtuse hindamist peaks saama teha aretusühingute või aretusettevõtete poolt määratud kolmas isik või avaliku sektori asutus, sealhulgas asutus, kes täidab seda iseseisva ülesandena. Pädev asutus võiks kõnealusele kolmandale isikule aretusprogrammi heakskiitmise raames loa anda ja teda hinnata. Aretusühing või aretusettevõtte, kes ostab jõudluskontrolli läbiviimise või geneetilise väärtuse hindamise teenuse sisse, vastutab sellisele tegevusele kohaldatavatele nõuetele vastavuse eest, kui asjaomane liikmesriik või selle pädevad asutused ei otsusta teisiti, ja peaks täpsustama määratud kolmanda isiku oma aretusprogrammis.
- (53) Olenevalt muu hulgas loomaliigist või tõust võib tekkida vajadus ühtlustada või täiustada selliste tõupuhaste aretusloomade jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise meetodeid, mida kasutavad aretusühingud või nende määratud kolmandad isikud. Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolitused, mis võimaldaks tal määrata Euroopa Liidu koostöö eest vastutavad asutused (Euroopa Liidu referentkeskused). Selleks et vajaduse korral muuta nimetatud referentkeskuste ülesandeid, peaks komisjonil olema kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte. Kõnealustel Euroopa Liidu referentkeskustel peaks olema õigus saada liidu rahalist toetust kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 652/2014⁽¹⁾. Tõupuhaste aretusveiste puhul täidab niisuguseid ülesandeid rahvusvahelise loomajõudluskontrolli komitee (International Committee for Animal Recording – ICAR) alaline allkomisjon Interbull Centre, mis on nõukogu otsusega 96/463/EÜ⁽²⁾ määratud Euroopa Liidu koostöö eest vastutav asutus.
- (54) Lisaks tuleks selleks, et tunnistatud vajaduse korral toetada ohustatud tõuge majandavaid aretusühinguid, komisjonile anda rakendamisolitused, mis võimaldaksid tal määrata Euroopa Liidu referentkeskused, mille

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 652/2014, millega nähakse ette sätted toiduahela, loomade tervise ja heaolu ning taimetervise ja taimse paljundusmaterjaliga seotud kulude haldamise kohta ning muudetakse nõukogu direktiive 98/56/EÜ, 2000/29/EÜ ja 2008/90/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 178/2002, (EÜ) nr 882/2004 ja (EÜ) nr 396/2005, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/128/EÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1107/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 66/399/EMÜ, 76/894/EMÜ ja 2009/470/EÜ (ELT L 189, 27.6.2014, lk 1).

⁽²⁾ Nõukogu 23. juuli 1996. aasta otsus 96/463/EÜ, millega määratakse asutus, mis vastutab koostöö eest tõupuhaste aretusveiste kontrollimeetodite ja tulemuste hindamise ühtlustamise eest (EÜT L 192, 2.8.1996, lk 19).

eriülesanne on edendada nimetatud aretusühingute tarvis meetodite loomist või ühtlustamist. Selleks et vajaduse korral muuta nimetatud referentkeskuste ülesandeid, peaks komisjonil olema kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte. Referentkeskuste määramisel ja nende ülesannete sõnastamisel peaks komisjon võtma nõuetekohaselt arvesse loomade geneetiliste ressursside haldamise riiklike koordinaatorite Euroopa piirkondliku kontaktasutuse (ERFP) tegevust, mis on loodud ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) loomade geneetiliste ressursside üldise tegevuskava raames Euroopas. Referentkeskuste kehtestatavad meetodid ei peaks olema siduvad.

- (55) Aretusprogrammis osalevatel aretajatel peaks olema õigus saada kõnealuse aretusprogrammiga hõlmatud aretusloomade ja nende aretusmaterjali põlvnemistunnistusi. Põlvnemistunnistused peavad olema kaasas aretusloomadel või nende aretusmaterjalil, kui neid turustatakse või need tuuakse liitu sisse, et kanda sellised loomad või nende aretusmaterjalist saadud järglased tõuraamatusse või aretusregistrisse. Põlvnemistunnistusest peaks aretaja saama andmeid omandatud looma geneetilise väärtuse ja põlvnemise kohta. Vajaduse korral tuleks põlvnemistunnistus näiteks väljastada aretusloomadele, kes viiakse näitusele või keda hoitakse katsejaamades või kunstliku seemenduse keskustes.
- (56) Peaks olema selge, et käesolev määrus ei takista liikmesriikidel või pädevatel asutustel nõudmast, et turustamise puhul oleks tõupuhta aretusveise, -sea, -lamba, -kitse ja -hobuslase spermaga, mida soovitakse kasutada kunstlikuks seemenduseks eesmärgiga saada loomi, kellest ei oodata tõupuhtaid aretusloomi, kaasas teave kõnealuse tõupuhta looma geneetilise väärtuse ja põlvnemise kohta. Üldjoontes loodetakse, et see võiks parandada liidu tõuaretussektori konkurentsivõimet, kui aretusmaterjal, eelkõige nende sperma, ja seonduv teave põlvnemistunnistustel tehtaks kättesaadavaks ka sellistele ettevõtjatele, kes paaritavad või seemendavad loomi, kavatsemata nende järglasi tõuraamatusse kanda.
- (57) Aretusloomade ja aretusmaterjali sissetoomine liitu ja eksport kolmandatesse riikidesse on liidu põllumajanduse jaoks oluline. Aretusloomade ja aretusmaterjali liitu sissetoomisele tuleks seega kohaldada tingimusi, mis on üsna võrreldavad liidusise kaubanduse puhul kohaldatavate normidega. Aretusloomad ja aretusmaterjal tuleks liidus tõuraamatu või aretusregistri põhiosasse kanda siiski ainult juhul, kui eksportivas kolmandas riigis läbiviidav kontroll tagab võrreldes liidus läbiviidava kontrolliga sama usaldusväärsed põlvnemisandmed, jõudluskontrolli ja geneetilise väärtuse hindamise tulemused ning kui neid andmeid ja tulemusi esitavad aretusasutused on kantud komisjoni peetavasse loetellu. Lisaks peaksid kolmanda riigi aretusasutused tunnistama vastastikkuse põhimõttel aretuseks sobivaks liidus tunnustatud aretusühingu või aretusettevõtte aretusloomi ja aretusmaterjali.
- (58) Nõukogu määrusega (EMÜ) nr 2658/87 ⁽¹⁾ on ette nähtud, et komisjon kehtestab kaupade nomenklatuuri, nimelt koondnomenklatuuri (CN), mis vastab samal ajal nii ühise tollitariifistiku kui ka ühenduse väliskaubanduse statistika ja kaupade impordi või ekspordiga seotud liidu poliitika nõuetele. Kõnealuse määruse I lisas on loetletud tõupuhaste aretusveiste, -sigade, -lammaste, -kitsede ja -hobuslaste CN-koodid ning veiste sperma CN-koodid ja on märgitud, et need kaubad on vabastatud tavapärasest tollimaksumäärast. Selleks peaks kõnealuste loomade ja nende aretusmaterjaliga kaasas olema asjakohased põlvnemistunnistused, et tagada nende klassifitseerimine tõupuhaste aretusloomade või nende aretusmaterjalina. Tõupuhaste aretusloomadega peaks lisaks kaasas olema ka dokument, mis näitab, et nad on kantud aretusühingu peetavasse tõuraamatusse või aretusettevõtte peetavasse aretusregistrisse.
- (59) Liitu sisenemisel läbivad aretusloomad ja nende aretusmaterjal veterinaarkontrolli kooskõlas nõukogu direktiividega 91/496/EMÜ ⁽²⁾ ja 97/78/EÜ ⁽³⁾. Tõupuhtad aretusloomad peaksid läbima ka tõupuhaste aretusloomade puhul tavapärasest tollimaksumäärast tehtava erandi kohaldamiseks vajaliku kontrolli.

⁽¹⁾ Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1).

⁽²⁾ Nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiiv 91/496/EMÜ, millega nähakse ette ühendusse kolmandatest riikidest saabuvate loomade veterinaarkontrolli korraldamise põhimõtted ning muudetakse direktiive 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ ja 90/675/EMÜ (EÜT L 268, 24.9.1991, lk 56).

⁽³⁾ Nõukogu 18. detsembri 1997. aasta direktiiv 97/78/EÜ, milles sätestatakse kolmandatest riikidest ühendusse toodavate toodete veterinaarkontrolli põhimõtted (EÜT L 24, 30.1.1998, lk 9).

- (60) On vaja sätestada ametliku kontrolli normid, et teha kindlaks vastavus käesoleva määrusega ette nähtud normidele ja muudele pädevate asutuste tehtavatele, käesoleva määrusega kooskõlas olevatele ametlikke toiminguid käsitlevatele normidele, mis on kohandatud tõuaretussektorile. Pädevatel asutustel peaks olema võimalik viia ametlikke kontrollid läbi kõigi ettevõtjate juures, kellele käesolevat määrust kohaldatakse, eelkõige aretusühingutes, aretusettevõtetes, kolmandate isikute puhul, kes viivad läbi jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamist, ning aretajate juures, ning kui nad väljastavad põlvnemistunnistusi, siis sperma kogumis- ja säilitamiskeskustes, embrüote säilitamise keskustes, embrüote varumis- või tootmisrühmades.
- (61) Pädevad asutused peaksid läbi viima ametlikke kontrollid, et kontrollida käesolevas määruses ning heaks kiidetud aretusprogrammis sätestatud nõuetele vastavust. Kontrollid peaksid hõlmama jõudluskontrolliks kasutatavate seadmete kontrolli või zootehniliste ja genealoogiliste andmete registreerimise menetluse kontrolli või selliste aretusloomade kohta kogutud andmete säilitamiseks ja töötlemiseks kasutatavate dokumentide või süsteemide uurimist. Niisugusel uurimisel võiks võtta arvesse kvaliteedikontrolli või kontrollisüsteeme, mis tagavad, et registreeritud andmed – näiteks looma põlvnemise kontrollimiseks tehtud põlvnemisandmete kontroll – on täpsed. Pädevad asutused võiksid ametlikke kontrollid läbi viia aretajate, aretusühingute või aretusettevõtete valdustes ja kontorites ning kontrollida aretajate, aretusühingute või aretusettevõtete seadmeid ning aretusprogrammiga hõlmatud aretusloomi või neilt kogutud aretusmaterjali.
- (62) Kui käesolevas määruses viidatakse „muudele ametlikele toimingutele“, tuleks seda tõlgendada kui aretusühingute ja aretusettevõtete tunnustamist, aretusprogrammide heakskiitmist või abi andmist teistele liikmesriikidele ja kolmandatele riikidele.
- (63) Selleks et tõhusalt kohaldada käesolevas määruses sätestatud aretusloomi ja aretusmaterjali käsitlevaid liidu norme, on vaja, et liikmesriikide pädevad asutused teeksid koostööd ja annaksid vajaduse korral haldusabi. Seega tuleks käesolevas määruses sätestada haldusabi ja koostööd reguleerivad üldnormid, mis on sarnased praegu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004⁽¹⁾ IV jaotises sätestatud normidele, tehes neisse vajalikke kohandusi.
- (64) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused erimeetmete võtmiseks, kui on tõendeid selle kohta, et kolmandas riigis rikutakse ulatuslikult ja tõsiselt tõuaretust käsitlevat liidu õigust, selleks et piirata sellise rikkumise tagajärgi.
- (65) Ka liikmesriigi pädevatel asutustel peaksid olema vajalikud õigused, et tagada käesolevas määruses aretusloomade kohta sätestatud zootehniliste ja genealoogiliste normide täitmine, sealhulgas õigus peatada aretusprogrammi heakskiitmine või võtta tagasi aretusühingu või aretusettevõtte tunnustamine juhul, kui on rikutud käesolevas määruses sätestatud norme.
- (66) Komisjon peaks liikmesriikides läbi viima asjakohaseid kontrollid, muu hulgas sõltuvalt liikmesriigi tehtud ametlike kontrollide tulemustest, et tagada käesolevas määruses sätestatud normide täitmine kõikides liikmesriikides.
- (67) Komisjon peaks läbi viima kontrollid kolmandates riikides, nagu asjakohane, eesmärgiga koostada selliste kolmandate riikide aretusasutuste loetelu, kust tuleks lubada liitu sisse tuua aretusloomi ja nende spermat, munarakke ja embrüoid, et kehtestada nende liitu sissetoomise tingimused ja et saada zootehnilist ja genealoogilist teavet samaväärsust käsitlevate lepingute toimimise kohta. Komisjon peaks samuti viima kontrollid läbi kolmandates riikides kui aretusloomade või aretusmaterjaliga seotud korduv või esilekerkiv probleem seda õigustab.
- (68) Käesolevas määruses sätestatud normidele vastavuse ametlik kontrollimine on äärmiselt oluline, et tagada kogu liidus käesoleva määruse eesmärkide tulemuslik saavutamine. Liikmesriikide kontrollisüsteemi puudujäägid

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidulaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks (ELT L 165, 30.4.2004, lk 1).

võiksid teatavatel juhtudel olulisel määral takistada nende eesmärkide saavutamist ning viia olukordadeni, kus normide ulatuslik järgimata jätmine on levinud. Komisjon peaks seepärast saama reageerida liikmesriikide kontrollisüsteemi ulatuslikele puudujääkidele, võttes meetmed, mida kohaldatakse kuni asjaomane liikmesriik teeb kõik vajaliku häire kõrvaldamiseks. Sellised meetmed hõlmavad aretusloomade või aretusmaterjali turustamise keelamist või selleks eritingimuste jõustamist või mis tahes muid meetmeid, mida komisjon peab niisuguse levinud rikkumise kõrvaldamiseks asjakohaseks.

- (69) Kuna käesoleva määrusega tunnistatakse kehtetuks ja asendatakse direktiivid 88/661/EMÜ, 89/361/EMÜ, 90/427/EMÜ, 94/28/EÜ ja 2009/157/EÜ, on vaja tunnistada kehtetuks ka nende direktiivide alusel vastu võetud komisjoni õigusaktid ja asendada need vajaduse korral delegeeritud õigusaktide või rakendusaktidega, mis võetakse vastu käesolevas määruses antud volituste kohaselt. Seepärast tuleks nimetatud komisjoni õigusaktid tunnistada kehtetuks ning kui vaja, need asendada.
- (70) Selleks et tagada käesoleva määruse nõuetekohane kohaldamine, määruse täiendamiseks ja selle lisade muutmiseks, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise nõudeid, Euroopa Liidu referentkeskuste ülesandeid ja neile esitatavaid nõudeid ning põlvnemistunnistuste sisu ja vormi.
- (71) Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel on eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁽¹⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (72) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse selliste sätete kohaldamiseks, mis käsitlevad liikmesriikide poolt tunnustatud aretusühingute ja aretusettevõtete loetelude kohta üldsusele antava teabe näidismuud, tõupuhaste aretusloomade identsuskontrolli meetodeid, aretusloomade jõudluskontrolli läbiviimist ja geneetilise väärtuse hindamist, Euroopa Liidu referentkeskuste määramist, hobuslaste ühe eluaegse identifitseerimisdokumendi näidismuud, põlvnemistunnistuste vorme, mis peavad kaasas olema aretusloomade ja aretusmaterjaliga, kolmandates riikides kohaldatavate meetmete samaväärsuse tunnustamist, tõsiseid häireid liikmesriigi kontrollisüsteemis ning erimeetmete kehtestamist seoses aretusloomade ja aretusmaterjali liitu sissetoomisega, tuleks komisjonile anda rakendusvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁽²⁾. Kui alaline zootehnikakomitee arvamust ei esita, ei tohiks komisjon rakendusakti vastu võtta.
- (73) Direktiivides 87/328/EMÜ, 88/661/EMÜ, 89/361/EMÜ, 90/118/EMÜ, 90/119/EMÜ, 90/427/EMÜ, 91/174/EMÜ, 94/28/EÜ ja 2009/157/EÜ ning otsuses 96/463/EÜ sätestatud normid tuleb asendada käesolevas määruses ja käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides ja rakendusaktides sätestatud normidega. Seetõttu tuleks nimetatud õigusaktid kehtetuks tunnistada.
- (74) Järgmised komisjoni otsused, mis käsitlevad muu hulgas liigipõhiseid kriteeriume aretusühingute ja aretusettevõtete tunnustamiseks, aretusloomade tõuraamatutesse kandmiseks, tõuloomade aretuseks ja kunstlikuks seemenduseks sobivaks tunnustamiseks ning jõudluskontrolli läbiviimiseks ja geneetilise väärtuse hindamiseks, on vastu võetud direktiivide 88/661/EMÜ, 89/361/EMÜ, 90/427/EMÜ, 94/28/EÜ ja 2009/157/EÜ kohaselt:

⁽¹⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbi viidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

komisjoni otsused 84/247/EMÜ, ⁽¹⁾ 84/419/EMÜ, ⁽²⁾ 89/501/EMÜ, ⁽³⁾ 89/502/EMÜ ⁽⁴⁾, 89/504/EMÜ, ⁽⁵⁾ 89/505/EMÜ, ⁽⁶⁾ 89/507/EMÜ, ⁽⁷⁾ 90/254/EMÜ, ⁽⁸⁾ 90/255/EMÜ, ⁽⁹⁾ 90/256/EMÜ, ⁽¹⁰⁾ 90/257/EMÜ, ⁽¹¹⁾ 92/353/EMÜ, ⁽¹²⁾ 96/78/EÜ ⁽¹³⁾ ja 2006/427/EÜ ⁽¹⁴⁾. Käesoleva määrusega tuleks näha ette normid, mis asendavad nimetatud komisjoni õigusaktides sätestatud norme.

- (75) Käesolevas määruses tuleks sätestada normid, mis oleksid sarnased neile, mis on ette nähtud komisjoni otsusega 92/354/EMÜ ⁽¹⁵⁾.
- (76) Direktiivide 88/661/EMÜ, 89/361/EMÜ, 90/427/EMÜ, 94/28/EÜ ja 2009/157/EÜ kohaselt on vastu võetud järgmised komisjoni aktid: komisjoni otsused 89/503/EMÜ, ⁽¹⁶⁾ 89/506/EMÜ, ⁽¹⁷⁾ 90/258/EMÜ, ⁽¹⁸⁾ 96/79/EÜ, ⁽¹⁹⁾ 96/509/EÜ, ⁽²⁰⁾ 96/510/EÜ ⁽²¹⁾ ja 2005/379/EÜ ⁽²²⁾ ning komisjoni rakendusmäärus (EL) 2015/262 ⁽²³⁾ kohaselt. Käesoleva määrusega tuleks näha ette normid, mis asendavad nimetatud komisjoni õigusaktides sätestatud normid.
- (77) Õiguskindluse tagamiseks ja dubleerimise ärahoidmiseks tuleks põhjendustes 74, 75 ja 76 osutatud komisjoni õigusaktid tunnistada kehtetuks käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast. Peale selle peaks komisjon vähemalt 18 kuud enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva võtma vastu rakendusaktid, mis käsitlevad

⁽¹⁾ Komisjoni 27. aprilli 1984. aasta otsus 84/247/EMÜ, millega sätestatakse tõupuhaste aretusveiste tõuraamatuid pidavate või asutavate tõuaretusorganisatsioonide ja -ühingute tunnustamise kriteeriumid (EÜT L 125, 12.5.1984, lk 58).

⁽²⁾ Komisjoni 19. juuli 1984. aasta otsus 84/419/EMÜ, milles sätestatakse kariloomade tõuraamatutesse kandmise kriteeriumid (EÜT L 237, 5.9.1984, lk 11).

⁽³⁾ Komisjoni 18. juuli 1989. aasta otsus 89/501/EMÜ, milles sätestatakse puhtatõuliste tõusigade tõuraamatuid asutavate või pidavate tõuaretusühingute ja -organisatsioonide tunnustamise ja järelevalve kriteeriumid (EÜT L 247, 23.8.1989, lk 19).

⁽⁴⁾ Komisjoni 18. juuli 1989. aasta otsus 89/502/EMÜ, milles sätestatakse puhtatõuliste tõusigade tõuraamatutesse kandmise kriteeriumid (EÜT L 247, 23.8.1989, lk 21).

⁽⁵⁾ Komisjoni 18. juuli 1989. aasta otsus 89/504/EMÜ, milles sätestatakse ristandaretussigade registreid asutavate või pidavate tõuaretusühingute, -organisatsioonide ja eraõiguslike isikute tunnustamise ja järelevalve kriteeriumid (EÜT L 247, 23.8.1989, lk 31).

⁽⁶⁾ Komisjoni 18. juuli 1989. aasta otsus 89/505/EMÜ, milles sätestatakse ristandsigade registritesse kandmise kriteeriumid (EÜT L 247, 23.8.1989, lk 33).

⁽⁷⁾ Komisjoni 18. juuli 1989. aasta otsus 89/507/EMÜ, milles sätestatakse puhtatõuliste tõusigade ja ristandsigade jõudluse kontrollimise ja geneetilise hindamise meetodid (EÜT L 247, 23.8.1989, lk 43).

⁽⁸⁾ Komisjoni 10. mai 1990. aasta otsus 90/254/EMÜ, milles sätestatakse tõupuhaste aretuslammaste ja -kitsede tõuraamatuid asutavate või pidavate tõuaretusorganisatsioonide ja -ühingute tunnustamise kriteeriumid (EÜT L 145, 8.6.1990, lk 30).

⁽⁹⁾ Komisjoni 10. mai 1990. aasta otsus 90/255/EMÜ, milles sätestatakse puhtatõuliste tõulammaste ja -kitsede tõuraamatusse kandmise kriteeriumid (EÜT L 145, 8.6.1990, lk 32).

⁽¹⁰⁾ Komisjoni 10. mai 1990. aasta otsus 90/256/EMÜ, milles sätestatakse puhtatõuliste tõulammaste ja -kitsede jõudluse kontrollimise ja geneetilise hindamise meetodid (EÜT L 145, 8.6.1990, lk 35).

⁽¹¹⁾ Komisjoni 10. mai 1990. aasta otsus 90/257/EMÜ, milles sätestatakse puhtatõuliste tõulammaste ja -kitsede tõuaretuseks heakskiitmise ning nende sperma, munarakkude ja embrüote kasutamise kriteeriumid (EÜT L 145, 8.6.1990, lk 38).

⁽¹²⁾ Komisjoni 11. juuni 1992. aasta otsus 92/353/EMÜ, milles sätestatakse registreeritud hobuslaste tõuraamatuid pidavate või asutavate organisatsioonide ja ühingute tunnustamise kriteeriumid (EÜT L 192, 11.7.1992, lk 63).

⁽¹³⁾ Komisjoni 10. jaanuari 1996. aasta otsus 96/78/EÜ, milles sätestatakse tõuaretuseks ettenähtud hobuslaste tõuraamatusse kandmise kriteeriumid (EÜT L 19, 25.1.1996, lk 39).

⁽¹⁴⁾ Komisjoni 20. juuni 2006. aasta otsus 2006/427/EÜ, milles sätestatakse tõupuhaste aretusveiste jõudluse kontrollimise ja geneetilise hindamise meetodid (ELT L 169, 22.6.2006, lk 56).

⁽¹⁵⁾ Komisjoni 11. juuni 1992. aasta otsus 92/354/EMÜ, milles sätestatakse teatavad registreeritud hobuslaste tõuraamatuid pidavate või asutavate organisatsioonide ja ühingute vahelise kooskõlastamise tagamise eeskirjad (EÜT L 192, 11.7.1992, lk 66).

⁽¹⁶⁾ Komisjoni 18. juuli 1989. aasta otsus 89/503/EMÜ, milles sätestatakse tõupuhaste tõusigade, nende sperma, munarakkude ja embrüote tunnistused (EÜT L 247, 23.8.1989, lk 22).

⁽¹⁷⁾ Komisjoni 18. juuli 1989. aasta otsus 89/506/EMÜ, milles sätestatakse ristandsigade, nende sperma, munarakkude ja embrüote tunnistused (EÜT L 247, 23.8.1989, lk 34).

⁽¹⁸⁾ Komisjoni 10. mai 1990. aasta otsus 90/258/EMÜ, milles sätestatakse tõupuhaste tõulammaste ja -kitsede, nende sperma, munarakkude ja embrüote tunnistused (EÜT L 145, 8.6.1990, lk 39).

⁽¹⁹⁾ Komisjoni 12. jaanuari 1996. aasta otsus 96/79/EÜ, milles sätestatakse registreeritud hobuslaste sperma, munarakkude ja embrüote tõutunnistused (EÜT L 19, 25.1.1996, lk 41).

⁽²⁰⁾ Komisjoni 18. juuli 1996. aasta otsus 96/509/EÜ, milles sätestatakse põlvnemis- ja zootehnilised nõuded teatavate loomade sperma importimiseks (EÜT L 210, 20.8.1996, lk 47).

⁽²¹⁾ Komisjoni 18. juuli 1996. aasta otsus 96/510/EÜ, milles sätestatakse põlvnemistunnistused tõuloomade, nende sperma, munarakkude ja embrüote importimiseks (EÜT L 210, 20.8.1996, lk 53).

⁽²²⁾ Komisjoni 17. mai 2005. aasta otsus 2005/379/EÜ tõupuhaste aretusveiste, nende sperma, munarakkude ja embrüote põlvnemistunnistuste ja kõnealustele tunnistustele märgitavate andmete kohta (ELT L 125, 18.5.2005, lk 15).

⁽²³⁾ Komisjoni 17. veebruari 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/262, milles sätestatakse hobuslaste identifitseerimise meetodeid käsitlevad eeskirjad kooskõlas nõukogu direktiividega 90/427/EMÜ ja 2009/156/EÜ (hobusepassi käsitlev määrus) (ELT L 59, 3.3.2015, lk 1).

tunnustatud aretusühingute ja aretusettevõtete loeteludesse lisatava sellise teabe esitamise näidisvormi, mille liikmesriigid avalikustavad, ning aretusloomade ja aretusmaterjali põlvnemistunnistuste näidisvorme. Nimetatud rakendusakte tuleks hakata kohaldama käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast.

- (78) Selleks et tagada sujuv üleminek aretajate organisatsioonide, aretusorganisatsioonide, aretajate ühingute, eraettevõtjate või muude organisatsioonide või ühingute (koos „ettevõtjad“) jaoks, keda on tunnustatud või kelle aretusprogrammid on heaks kiidetud tähtajaliselt või tähtajatult käesoleva määrusega kehtetuks tunnistatud õigusaktide alusel, tuleks neid ettevõtjaid pidada tunnustatuks ja nende aretusprogramme heaks kiidetuks kooskõlas käesoleva määrusega. Seepärast ei tuleks neile ettevõtjatele kohaldada käesolevas määruses ette nähtud tunnustamise, heakskiitmise ja geograafilise piirkonna laiendamisest teistele liikmesriikidele teatamise menetlusi, kuigi käesoleva määruse ülejäänud sätted peaksid kohalduma ka neile. Liikmesriigid peaksid tagama, et osutatud ettevõtjad järgivad kõiki käesolevas määruses sätestatud norme, viies eelkõige läbi riskipõhiseid ametlikke kontrollid. Normide rikkumise korral peaksid pädevad asutused tagama, et ettevõtjad võtavad kõik vajalikud meetmed rikkumise heastamiseks, ja vajaduse korral peatama nende ettevõtjate tunnustamise või nende aretusprogrammide heakskiitmise või tunnistama tunnustamise või heakskiitmise kehtetuks.
- (79) Komisjon võttis hiljuti vastu ettepaneku võtta vastu uus määrus, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid. Selle uue määruse eesmärk on tunnistada kehtetuks määrus (EÜ) nr 882/2004 ning nõukogu direktiiv 89/608/EMÜ, ⁽¹⁾ nõukogu direktiiv 90/425/EMÜ ⁽²⁾ ning nõukogu direktiivid 91/496/EMÜ ja 97/78/EÜ. Selle eesmärk on samuti hõlmata vajalike kohandustega teatavad normid, mis on sätestatud määruses (EÜ) nr 882/2004 ja nimetatud direktiivides. Samas ei ole kavandatud, et loomade aretus jääks nimetatud uue määruse kohaldamisalasse. Õiguskindluse ja selguse huvides ning kuni kõnealuse uue määrusega tunnistatakse direktiivid 89/608/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ ja 97/78/EÜ kehtetuks, tuleb direktiividest 89/608/EMÜ ja 90/425/EMÜ välja jätta mõiste „zootehniline“, samas kui direktiive 91/496/EMÜ ja 97/78/EÜ ei ole vaja muuta. Seepärast tuleb direktiive 89/608/EMÜ ja 90/425/EMÜ vastavalt muuta.
- (80) Kuni määruse (EL) 2016/429 artikli 110 kohaldamise alguskuupäevani peaksid tõupuhaste aretushobuslaste heakskiidetud aretusprogramme täitvad aretusühingud saama jätkata nende tõupuhaste aretushobuslaste identifitseerimisdokumentide väljaandmist kooskõlas direktiivi 90/427/EMÜ artikli 8 lõikega 1.
- (81) Käesolevat määrust tuleks hakata kohaldama alates esimesest päevast pärast 28 kuu möödumist selle jõustumises,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesolevas määruses sätestatakse
 - a) aretusloomade ja aretusmaterjali turustamisel ja nende liitu sissetoomisel järgitavad zootehnilised ja genealoogilised normid;
 - b) aretusühingute ja aretusettevõtete tunnustamist ja nende aretusprogrammide heakskiitmist käsitlevad normid;

⁽¹⁾ Nõukogu 21. novembri 1989. aasta direktiiv 89/608/EMÜ liikmesriikide haldusametuste vastastikuse abi ning liikmesriikide haldusametuste ja komisjoni koostöö kohta veterinaar- ja zootehnikaküsimusi käsitlevate õigusaktide nõuetekohase kohaldamise tagamiseks (EÜT L 351, 2.12.1989, lk 34).

⁽²⁾ Nõukogu 26. juuni 1990. aasta direktiiv 90/425/EMÜ, milles käsitletakse ühendusesiseses kaubanduses teatavate elusloomade ja toodete suhtes seoses siseturu väljakujundamisega kohaldatavaid veterinaar- ja zootehnilisi kontrollid (EÜT L 224, 18.8.1990, lk 29).

- c) aretajate, aretusühingute ja aretusettevõtete õigused ja kohustused;
 - d) aretusloomade tõuraamatusse ja aretusregistrisse kandmist käsitlevad normid ning aretusloomade ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamist käsitlevad normid;
 - e) aretusloomade jõudluskontrolli läbiviimist ja geneetilise väärtuse hindamist käsitlevad normid;
 - f) aretusloomadele ja aretusmaterjalile põlvnemistunnistuste väljaandmist käsitlevad normid;
 - g) eelkõige aretusühingutes ja aretusettevõtetes ametlike kontrollide ja muude ametlike toimingute läbiviimist käsitlevad normid;
 - h) haldusabi ja koostööd ning liikmesriikide poolt normide järgimise tagamist käsitlevad normid;
 - i) komisjoni poolt liikmesriikides ja kolmandates riikides kontrollide läbiviimist käsitlevad normid.
2. Määrust kohaldatakse aretusloomadele ja aretusmaterjalile, kui kõnealused loomad või kõnealusest aretusmaterjalist saadud järglased soovitakse kanda tõupuhaste aretusloomadena tõuraamatusse või ristandaretussigadena aretusregistrisse.
3. Määrust ei kohaldata aretusloomadele ja aretusmaterjalile, kui aretusloomi ja aretusmaterjali soovitakse kasutada pädevate asutuste järelevalve all tehtavateks tehnilisteks või teaduslikeks katseteks.
4. Artikli 9 lõiget 4, artiklit 13, artikli 14 lõikeid 3 ja 4, artikleid 23 ja 24, artikli 28 lõiget 2 ja artikli 36 lõiget 1 ei kohaldata aretusettevõtetenä tunnistatud eraettevõtjatele, kes tegutsevad suletud tootmissüsteemides.
5. Määrus ei piira liikmesriikide õigusi võtta riigisiseseid meetmeid selliste aretusprogrammide täitmise reguleerimiseks, mis ei ole heaks kiidetud artikli 8 lõike 3, ja kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt.

Artikkel 2

Mõisted

Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „loomad“ – koduloomad, kes kuuluvad järgmistesse liikidesse:
 - a) veised (*Bos taurus*, *Bos indicus* ja *Bubalus bubalis*),
 - b) sead (*Sus scrofa*),
 - c) lambad (*Ovis aries*),
 - d) kitsed (*Capra hircus*) või
 - e) hobuslased (*Equus caballus* ja *Equus asinus*);
- 2) „tõug“ – loomade populatsioon, mis on piisavalt ühtne selleks, et üks või mitu aretajate rühma peaksid seda sama liigi teistest loomadest eristuvaks ning nad on leppinud kokku, et sellesse populatsiooni kuuluvad loomad kantakse tõuraamatusse, märkides nende loomade teadaolevate eellaste andmed, et taastoota nende pärilikke tunnuseid aretusprogrammi raames reproduktsiooni, vahetamise ja valimise teel;
- 3) „aretusloom“ – tõupuhas aretusloom või ristandaretussiga;
- 4) „aretusmaterjal“ – aretusloomade sperma, munarakud ja embrüod, mis on kogutud või saadud kunstliku reproduktsiooni eesmärgil;

- 5) „aretusühing“ – aretajate ühing või organisatsioon või avaliku sektori asutus, välja arvatud pädev asutus, mida liikmesriigi pädev asutus tunnustab kooskõlas artikli 4 lõikega 3 selleks, et täita aretusühingu poolt peetava või tema poolt loodud tõuraamatusse kantud tõupuhaste aretusloomade aretusprogrammi;
- 6) „aretusettevõtte“ – aretajate ühing, aretusorganisatsioon, suletud tootmissüsteemis tegutsev eraettevõtja või avaliku sektori asutus (välja arvatud pädevad asutused), mida tunnustab liikmesriigi pädev asutus kooskõlas artikli 4 lõikega 3 selleks, et täita aretusettevõtte poolt peetava või tema poolt loodud aretusregistrisse kantud ristandaretussigade aretusprogrammi;
- 7) „aretusasutus“ – kolmanda riigi aretajate ühing või aretusorganisatsioon, eraettevõtja, karjakasvatuse organisatsioon või ametiasutus, mis on selle kolmanda riigi poolt tunnustatud tõupuhaste aretusloomade, s.o veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste või ristandaretussigade tõuaretuse eesmärgil liitu sissetoomiseks;
- 8) „pädev asutus“ – liikmesriigi asutus, mis on käesoleva määruse kohaselt pädev täitma järgmisi ülesandeid:
 - a) aretusühingute ja aretusettevõtete tunnustamine ja nende aretusprogrammide heakskiitmine;
 - b) ametlik kontroll ettevõtjate üle;
 - c) teistele liikmesriikidele ja kolmandatele riikidele nõuete rikkumise avastamise korral abi andmine;
 - d) muud kui punktides a ja c osutatud ametlikud toimingud;
- 9) „tõupuhaste aretusloom“ – tõuraamatu põhiosasse kantud või sinna kandmiseks sobiv loom;
- 10) „ristandaretussiga“ – aretusregistrisse kantud siga, kes on saanud sihipärase ristamise teel või keda kasutatakse sihipäraseks ristamiseks:
 - a) ristates erinevasse tõugu või liini kuuluvaid tõupuhtaid aretussigu,
 - b) ristates aretussigu, kes ise on saanud erinevate tõugude või liinide ristamise teel, või
 - c) ristates punktides a või b osutatud kategooriatesse kuuluvaid sigu omavahel.
- 11) „liin“ – konkreetse tõu tõupuhaste aretusloomade geneetiliselt püsiv ja ühtne alampopulatsioon;
- 12) „tõuraamat“ –
 - a) andmik või andmekogu, mida peab aretusühing ning mis sisaldab põhiosa ja aretusühingu otsusel üht või mitut lisa sama liigi loomade jaoks, kes ei vasta põhiosasse kandmise tingimustele;
 - b) kui see on asjakohane, mis tahes vastav andmekogu, mida peab aretusasutus;
- 13) „põhiosa“ – tõuraamatu osa, kuhu kantakse tõupuhtad aretusloomad, kes vastavad põhiosasse kandmise tingimustele, koos üksikasjadega nende eellaste kohta, ja asjakohasel juhul nende geneetiline väärtus;
- 14) „klass“ – põhiosa horisontaalne jaotus, kuhu tõupuhtad aretusloomad kantakse vastavalt nende geneetilisele väärtusele;
- 15) „geneetiline väärtus“ – aretuslooma mõõdetav pärilik omadus või geneetiline eripära;
- 16) „aretusväärtus“ – hinnang, millist oodatavat mõju avaldab aretuslooma genotüüp tema järglaste teatavale omadusele;

- 17) „aretusregister“ –
- a) andmik või andmekogu, mida peab aretusettevõtte ja millesse kantakse ristandaretussead koos andmetega nende eellaste kohta;
 - b) kui see on asjakohane, mis tahes vastav register, mida peab aretusasutus;
- 18) „ametlik kontroll“ – igasugune kontroll, mida pädev asutus läbi viib, et kontrollida käesolevas määruses sätestatud normide täitmist;
- 19) „muud ametlikud toimingud“ – kogu muu tegevus, mis ei ole ametlik kontroll ja mille pädev asutus viib läbi kooskõlas käesoleva määrusega, et tagada käesolevas määruses sätestatud normide kohaldamine;
- 20) „põlvnemistunnistus“ – aretussertifikaadid, kinnitused või äridokumendid, mis antakse paberikandjal või elektrooniliselt välja aretuslooma ja aretusmaterjali kohta ning milles esitatakse põlvnemis- ja identifitseerimisandmed ja kui need on kättesaadavad, jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise tulemused;
- 21) „liitu sissetoomine“ – aretusloomade ja nende aretusmaterjali toomine mõnele VI lisas loetletud territooriumidest väljastpoolt neid territooriume, välja arvatud transiit;
- 22) „turustamine“ – loomade või aretusmaterjali ostmise, müümise, vahetamise või muul viisil omandamise või võõrandamise liidusisene, sealhulgas liikmesriigisisene toiming;
- 23) „ettevõtja“ – füüsiline või juriidiline isik, kellele kohalduvad käesolevas määruses sätestatud normid, näiteks aretusühing, aretusettevõtte, aretusühingu või aretusettevõtte poolt vastavalt artikli 27 lõike 1 punktile b määratud kolmas isik, sperma kogumis- ja säilitamiskeskus, embrüote säilitamise keskus, embrüote varumis- või tootmisrühm ning aretaja;
- 24) „ohustatud tõug“ – kohalik tõug, mille liikmesriik on tunnistanud ohustatuks ja mis on geneetiliselt kohanenud ühe või mitme traditsioonilise tootmissüsteemiga või keskkonnaga selles liikmesriigis ning mille ohustatud staatus on teaduslikult kindlaks teinud asutus, kellel on ohustatud tõugude alal vajalikud oskused ja teadmised;
- 25) „suletud tootmissüsteemis tegutsev eraettevõtja“ – eraettevõtja, kellel on aretusprogramm, milles aretajad ei osale või milles osaleb piiratud arv aretajaid, kes on end selle eraettevõtjaga sidunud, nõustudes eraettevõtjalt vastu võtma ristandaretussigade tarne või nõustudes talle tarnima ristandaretussigu;
- 26) „aretusprogramm“ – süstemaatiliste tegevuste (sealhulgas aretusloomade ja aretusmaterjali registreerimine, valimine, aretus ja vahetamine) kogum, mida kavandatakse ja rakendatakse selleks, et säilitada või parandada soovitud fenotüübi ja/või genotüübi tunnuseid sihtrühmaks olevas aretuspopulatsioonis.

Artikkel 3

Aretusloomade ja aretusmaterjali turustamise ja nende liitu sissetoomise zootehnilisi ja geneoloogilisi tingimusi käsitlevad üldnormid

1. Aretusloomade ja aretusmaterjali turustamist ja nende sissetoomist liitu ei keelata, piirata ega takistata zootehnilistel või geneoloogilistel põhjustel, välja arvatud käesolevas määruses sätestatud normidest tulenevatel põhjustel.
2. Keelatud on aretusloomade aretajate, aretusühingute, aretusettevõtete või aretusasutuste diskrimineerimine nende päritoluriigi või nende aretusloomade või aretusmaterjali päritoluriigi alusel.

II PEATÜKK

Aretusühingute ja aretusettevõtete tunnustamine liikmesriikides ja aretusprogrammide heakskiitmine

1. jagu

Aretusühingute ja aretusettevõtete tunnustamine

Artikkel 4

Aretusühingute ja aretusettevõtete tunnustamine

1. Tõupuhaste aretusloomade osas võivad aretajate ühingud, organisatsioonid ja avaliku sektori asutused taotleda pädevalt asutuselt enda tunnustamist aretusühinguna.

Ristandaretussigade osas võivad aretajate ühingud, organisatsioonid, suletud tootmissüsteemis tegutsevad eraettevõtjad ja avaliku sektori asutused taotleda pädevalt asutuselt enda tunnustamist aretusettevõttena.

2. Lõikes 1 osutatud taotlus esitatakse kirjalikult kas paber kandjal või elektrooniliselt.

3. Pädev asutus hindab lõikes 1 osutatud taotlusi. Ta tunnustab aretusühinguna iga lõike 1 esimeses lõigus osutatud taotlejat ja aretusettevõttena iga lõike 1 teises lõigus osutatud taotlejat, kes vastab järgmistele nõuetele:

- a) tema peakontor asub sama liikmesriigi territooriumil, kus asub pädev asutus;
- b) ta tõendab taotluses, et vastab I lisa 1. osas esitatud nõuetele seoses oma aretusprogrammiga, mille heakskiitmist ta kavatseb taotleda artikli 8 lõike 3 või, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt;
- c) tema taotlus sisaldab iga kavandatud aretusprogrammi puhul aretusprogrammi kavandit, mis sisaldab I lisa 2. osas ette nähtud teavet ning lisaks tõupuhaste aretushobuslaste puhul I lisa 3. osas ette nähtud teavet;
- d) esitades käesoleva artikli lõikes 1 osutatud taotluse, esitab ta ka taotluse vähemalt ühe kavandatud aretusprogrammi heakskiitmiseks vastavalt artikli 8 lõikele 2.

Artikkel 5

Aretusühingute ja aretusettevõtete tunnustamisest keeldumine

1. Artikli 4 lõike 1 kohaldamisel põhjendab pädev asutus asjaomasele taotlejale oma kavatsust keelduda teda tunnustamast aretusühingu või aretusettevõttena. Taotlejal on õigus taotleda kavandatava keeldumise uuesti läbivaatamist 60 päeva jooksul alates põhjendatud selgituse kättesaamise kuupäevast, või varem, kui liikmesriigis on selleks ette nähtud lühem tähtaeg.

2. Kui pädev asutus, võttes arvesse lõikes 1 osutatud uuesti läbivaatamise taotlust, jääb keeldumise juurde, esitab ta taotlejale tunnustamisest keeldumise otsuse põhjenduse 90 päeva jooksul alates taotleja uuesti läbivaatamise taotluse kättesaamise kuupäevast, või varem, kui liikmesriigis on selleks ette nähtud lühem tähtaeg. Samal ajal teatab pädev asutus komisjonile tunnustamisest keeldumise otsuse koos selle põhjendusega.

*Artikkel 6***Muudetud aretusprogrammi esitamine keeldumise korral ja aretusühingute või aretusettevõtete tunnustamise kehtetuks tunnistamine heaks kiidetud aretusprogrammi puudumise korral**

1. Kui pädev asutus, kes on tunnustanud aretusühingu või aretusettevõtte kooskõlas artikli 4 lõikega 3, keeldub heakskiitmast aretusprogrammi, mille see aretusühing või aretusettevõtte on esitanud kooskõlas artikliga 8, võib kõnealune aretusühing või aretusettevõtte esitada aretusprogrammi parandatud versiooni kuue kuu jooksul pärast keeldumist.
2. Pädev asutus tunnistab kõnealuse aretusühingu või aretusettevõtte tunnustamise kehtetuks, kui käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud tähtaja jooksul ei ole esitatud aretusprogrammi parandatud versiooni ning kui kõnealusel aretusühingul või aretusettevõttel ei ole muud aretusprogrammi, mis on heaks kiidetud artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt.

*Artikkel 7***Tunnustatud aretusühingute ja aretusettevõtete loetelud**

1. Liikmesriigid koostavad nende aretusühingute ja aretusettevõtete loetelu ja ajakohastavad seda, keda nende pädevad asutused on tunnustanud kooskõlas artikli 4 lõikega 3 ja kellel on vähemalt üks aretusprogramm, mis on heaks kiidetud artikli 8 lõike 3 kohaselt. Liikmesriigid teevad loetelu üldsusele kättesaadavaks.
2. Lõikes 1 sätestatud loetelu sisaldab järgmist teavet:
 - a) aretusühingu või aretusettevõtte nimi, kontaktandmed ja veebisait, kui see on olemas;
 - b) iga loetelus oleva aretusühingu või aretusettevõtte kohta:
 - i) iga aretusprogrammiga, mis on heaks kiidetud artikli 8 lõike 3 kohaselt, hõlmatud töupuhaste aretusloomade puhul tõu nimi või ristandaretussigade puhul tõu, liini või ristandi nimi ning kui aretusühing kasutab artiklis 19 või II lisa 1. osa III peatüki punktis 2 osutatud erandeid, viide sellistele eranditele;
 - ii) iga aretusprogrammi puhul geograafiline piirkond, kus seda täitma hakatakse;
 - iii) töupuhaste aretushobuslaste puhul, kui see on kohalduv, originaaltõuraamatut pidava aretusühingu nimi ja kontaktandmed;
 - iv) iga aretusprogrammi puhul viide veebisaidile (kui see on olemas), kus saab tutvuda teabega aretusprogrammi kohta.
3. Liikmesriigid kannavad käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud loetellu ka pädeva asutuse, kes täidab aretusprogrammi artikli 38 kohaselt.
4. Kui aretusühingu või aretusettevõtte tunnustamine tunnistatakse kehtetuks artikli 47 lõike 1 kolmanda lõigu punkti e kohaselt või aretusprogrammi heakskiitmine peatatakse või tunnistatakse kehtetuks artikli 47 lõike 1 kolmanda lõigu punkti d kohaselt, teevad liikmesriigid põhjendamatu viivitusega peatamise või kehtetuks tunnistamise kohta märke käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud loetellu.

Kui 24 kuu jooksul jääb kõnealune tunnustamine kehtetuks tunnistatuks või heakskiitmine peatatuks või kehtetuks tunnistatuks, eemaldavad liikmesriigid kõnealuse aretusühingu, aretusettevõtte või aretusprogrammi lõplikult lõikes 1 sätestatud loetelust.

5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestab lõikes 1 sätestatud tunnustatud aretusühingute ja aretusettevõtete loetelus esitatava teabe näidisvormi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. jagu

Aretusprogrammide heakskiitmine

Artikkel 8

Aretusprogrammide heakskiitmine, mida täidavad aretusühingud või aretusettevõtted

1. Aretusühing või aretusettevõtte esitab taotluse oma aretusprogrammi heakskiitmiseks pädevale asutusele, kes on seda aretusühingut või aretusettevõtet tunnustanud artikli 4 lõike 3 kohaselt.

2. Lõikes 1 osutatud taotlus esitatakse kirjalikult kas paber kandjal või elektrooniliselt.

3. Lõikes 1 osutatud pädev asutus hindab aretusprogrammi ja kiidab selle heaks järgmistel tingimustel:

a) aretusprogrammil on üks või mitu järgmist eesmärki:

i) tõupuhaste aretusloomade puhul

— tõu parandamine,

— tõu säilitamine,

— uue tõu loomine,

— tõu taastamine,

ii) ristanaretussigade puhul

— tõu, liini või ristandi parandamine,

— uue tõu, liini või ristandi loomine;

b) aretusprogrammis kirjeldatakse üksikasjalikult valiku- ja aretuseesmäärke;

c) aretusprogramm vastab I lisa 2. osas sätestatud nõuetele ning tõupuhaste aretushobuslaste puhul ka I lisa 3. osas sätestatud nõuetele.

4. Aretusühingud või aretusettevõtted võivad kolmandalt isikult osta sisse aretusprogrammide haldamisega seotud konkreetsed tehnilised tegevused, sealhulgas jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise, tingimusel et

a) aretusühing või aretusettevõtte jääb vastutavaks pädeva asutuse ees, et tagada I lisa 2. ja 3. osas ette nähtud nõuete järgimine;

b) kolmanda isiku ja aretusprogrammis osalevate aretajate majandustegevuse vahel puudub huvide konflikt;

c) kolmas isik vastab kõigile vajalikele sisseostetavale tegevusele esitatavatele nõuetele;

d) asjaomased aretusühingud ja aretusettevõtted täpsustavad lõikes 2 osutatud taotluses tegevust, mida nad kavatsevad sisse osta, ning märgivad kolmandate isikute nime ja kontaktandmed.

5. Kui vähemalt 24-kuulise ajavahemiku jooksul ei osale lõike 3 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis ükski aretaja, kelle majapidamine, kus ta oma aretusloomi peab, asub aretusprogrammi geograafilises piirkonnas, võib lõikes 1 osutatud pädev asutus nõuda, et asjaomane aretusühing või aretusettevõtte kohandaks oma aretusprogrammi geograafilist piirkonda nii, et see ei hõlmaks seda konkreetset geograafilist piirkonda.

Artikkel 9

Heaks kiidetud aretusprogrammi muutmise

1. Enne kui aretusühing või aretusettevõtte teeb oma artikli 8 lõike 3 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis olulisi muudatusi seoses nimetatud sättes osutatud nõuetega, teeb ta need muudatused teatavaks pädevale asutusele, kes on aretusühingu või aretusettevõtte tunnustanud kooskõlas artikli 4 lõikega 3.
2. Teatamine toimub kirjalikult paber kandjal või elektrooniliselt.
3. Kui pädev asutus ei teata 90 päeva jooksul arvates muudatuste teatavaks tegemise kuupäevast midagi muud, loetakse kõnealused muudatused pädeva asutuse poolt heaks kiidetuks.
4. Aretusühing või aretusettevõtte teatab läbipaistvalt ja õigeaegselt oma aretusprogrammis osalevatele aretajatele aretusprogrammi muudatustest, mis on heaks kiidetud vastavalt lõikele 3.

Artikkel 10

Aretusprogrammi heakskiitmisega seotud erandid artikli 8 lõikest 3

1. Erandina artikli 8 lõikest 3 võib pädev asutus, kes on aretusühingu tunnustanud kooskõlas artikli 4 lõikega 3, keelduda heakskiitmast aretusühingu aretusprogrammi, mis vastab I lisa 2. osas sätestatud nõuetele ning lisaks tõupuhaste aretushobuslaste puhul I lisa 3. osas sätestatud nõuetele, põhjusel, et asjaomane aretusprogramm võib kahjustada sama tõu aretusprogrammi, mida täidab muu aretusühing ja mis on selles liikmesriigis juba heaks kiidetud vähemalt ühes järgmistest punktides:
 - a) tõutunnuste põhinäitajad või aretusprogrammi peaesmärgid;
 - b) tõu või tõusisese geneetilise mitmekesisuse säilitamine või
 - c) aretusprogrammi tõhus rakendamine, kui aretusprogrammi eesmärk on tõu säilitamine
 - i) ohustatud tõu korral või
 - ii) kohaliku põlistõu korral, mida liidus ühes või enamas piirkonnas tavaliselt ei leidu.
2. Lõike 1 kohaldamiseks võtab pädev asutus nõuetekohaselt arvesse järgmist:
 - a) asjaomases liikmesriigis kõnealuse tõu jaoks juba heaks kiidetud aretusprogrammide arv;
 - b) nende aretusprogrammidega hõlmatud aretuspopulatsioonide suurus;
 - c) võimalik geneetiline panus sama tõu aretusprogrammidest, mida täidavad muud aretusühingud muudes liikmesriikides või aretusasutused kolmandates riikides.

*Artikkel 11***Aretusprogrammide heakskiitmisest keeldumine**

Kui pädev asutus, kes on aretusühingu või aretusettevõtte tunnustanud kooskõlas artikli 4 lõikega 3, keeldub heakskiitmast aretusprogrammi, mille aretusühing või aretusettevõtte on esitanud artikli 8 lõike 1 kohaselt, või aretusprogrammi muudatusi, millest on teatatud kooskõlas artikli 9 lõikega 1, põhjendab ta aretusühingule või aretusettevõttele oma keeldumist.

*Artikkel 12***Sellistest aretusprogrammidest teatamine ja nende heakskiitmine, mida täidetakse muus liikmesriigis kui see, kus aretusühing või aretusettevõtte on tunnustatud**

1. Kui aretusühing või aretusettevõtte kavatses artikli 8 lõike 3 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammiga hõlmata ka aretusloomad, keda peetakse muus kui selles liikmesriigis, kus aretusühing või aretusettevõtte on artikli 4 lõike 3 kohaselt tunnustatud (käesolevas artiklis „muu liikmesriik“), teatab asjaomane aretusühing või aretusettevõtte aretusprogrammi geograafilise piirkonna kavandatud laiendamisest pädevale asutusele, kes on aretusühingu või aretusettevõtte tunnustanud kooskõlas artikli 4 lõikega 3.
2. Pädev asutus, kes on aretusühingu või aretusettevõtte tunnustanud kooskõlas artikli 4 lõikega 3,
 - a) teatab sellest muu liikmesriigi pädevale asutusele vähemalt 90 päeva enne aretusprogrammi kavandatud täitmise alguskuupäeva muus liikmesriigis ning teavitatud asutuse nõudmisel esitab teate tõlke kõnealuse muu liikmesriigi ühes ametlikus keeles;
 - b) esitab teavitatud asutuse nõudmisel vähemalt 60 päeva enne aretusprogrammi kavandatud täitmise alguskuupäeva muus liikmesriigis artikli 8 lõike 3 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammi koopia, millele lisatakse kõnealuse asutuse nõudmisel selle tõlge ühte muu liikmesriigi ametlikku keelde; tõlke esitab taotlev aretusühing või aretusettevõtte.
3. Muu liikmesriigi pädev asutus võib 90 päeva jooksul alates lõike 2 punktis a osutatud teate kättesaamise kuupäevast keelduda heakskiitmast aretusprogrammi, mida soovitakse täita tema territooriumil, kui
 - a) selles liikmesriigis juba täidetakse heaks kiidetud aretusprogrammi, mis hõlmab samasse tõugu kuuluvaid tõupuhtaid aretusloomi, ja
 - b) täiendava aretusprogrammi heakskiitmine kahjustaks sama tõu aretusprogrammi, mida täidab muu aretusühing ja mis on selles liikmesriigis juba heaks kiidetud vähemalt ühes järgmistest punktidest:
 - i) tõutunnuste põhinäitajad või aretusprogrammi peaesmärgid;
 - ii) tõu või tõusisese geneetilise mitmekesisuse säilitamine;
 - iii) aretusprogrammi tõhus rakendamine, kui aretusprogrammi eesmärk on tõu säilitamine:
 - ohustatud tõu korral või
 - kohaliku põlistõu korral, mida liidus ühes või enamas piirkonnas tavaliselt ei leidu.
4. Muu liikmesriigi pädev asutus teatab pädevale asutusele, kes on aretusühingu või aretusettevõtte tunnustanud kooskõlas artikli 4 lõikega 3, käesoleva artikli lõikes 1 ette nähtud teatamise tulemusest ning kui ta keeldub heakskiitmast aretusprogrammi, mida soovitakse täita tema territooriumil, põhjendab ta oma keeldumist.

5. Kui muu liikmesriigi pädev asutus 90 päeva jooksul alates lõike 2 punktis a osutatud teate saamisest sellele ei vasta, tähendab see aretusprogrammi heakskiitmist.
6. Pädev asutus, kes on aretusühingu või aretusettevõtte tunnustanud kooskõlas artikli 4 lõikega 3, teatab käesoleva artikli lõike 2 punktis a ette nähtud teatamise tulemusest aretusühingule või aretusettevõttele ilma põhjendamatu viivitusega ning keeldumise korral põhjendab ta aretusühingule või aretusettevõttele keeldumist, nagu osutatud käesoleva artikli lõikes 4.
7. Kui muu liikmesriigi pädev asutus keeldub aretusprogrammi heakskiitmast lõike 3 kohaselt, teatab ta komisjonile keeldumisest koos keeldumise põhjendusega.
8. Kui muu liikmesriigi pädev asutus keeldub aretusprogrammi heakskiitmast käesoleva artikli lõike 3 kohaselt ja kui aretusühing või aretusettevõtte, kellel on kavas kõnealust aretusprogrammi täita selles muus liikmesriigis, palub keeldumise uuesti läbi vaadata, teevad muu liikmesriigi pädev asutus ja pädev asutus, kes on aretusühingu või aretusettevõtte tunnustanud kooskõlas artikli 4 lõikega 3, uuesti läbivaatamise taotluse osas koostööd.
9. Pädev asutus, kes on aretusühingu või aretusettevõtte tunnustanud kooskõlas artikli 4 lõikega 3, teatab muu liikmesriigi pädevale asutusele aretusprogrammide muudatustest, mis on heaks kiidetud artikli 9 lõike 3 kohaselt.
10. Muu liikmesriigi pädeva asutuse nõudmisel esitab aretusühing või aretusettevõtte, kes tegutseb käesoleva artikli kohaselt muu liikmesriigi territooriumil, osutatud pädevale asutusele ajakohastatud teavet eelkõige sellises aretusprogrammis osalevate aretajate ja aretusloomade arvu kohta, mida täidetakse selle territooriumil. Kõik nõudmised esitatakse samal viisil nagu nõudmised aretusühingutele või aretusettevõtetele, kes on tunnustatud muus liikmesriigis.
11. Muu liikmesriigi pädev asutus võib käesolevas artiklis ette nähtud aretusprogrammi heakskiitmise kehtetuks tunnistada, kui ükski aretaja vähemalt 12-kuu jooksul ei osale selles aretusprogrammis muu liikmesriigi territooriumil.

III PEATÜKK

Aretajate, aretusühingute ja aretusettevõtete õigused ja kohustused

Artikkel 13

Artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis osalevate aretajate õigused

1. Aretajal on õigus osaleda artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis, tingimusel et
 - a) tema aretusloomi peetakse majapidamises, mis asub kõnealuse aretusprogrammi geograafilises piirkonnas;
 - b) tema aretusloomad kuuluvad tõupuhaste aretusloomade puhul tõugu või ristanaretussigade puhul tõugu, liini või ristan disse, mis on hõlmatud kõnealuse aretusprogrammiga.
2. Artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis osaleval aret ajal on järgmised õigused:
 - a) tema tõupuhtad aretusloomad kantakse sellise tõuraamatu põhiosasse, mille aretusühing on asjaomase tõu jaoks loonud kooskõlas artiklitega 18 ja 20;
 - b) tema loomad kantakse sellise tõuraamatu lisse, mille aretusühing on asjaomase tõu jaoks loonud kooskõlas artikliga 20;

- c) tema ristanõuetusead kantakse aretusregistrisse, mille aretusettevõtte on asjaomase tõu, liini või ristandi jaoks loonud kooskõlas artikliga 23;
 - d) ta saab osaleda artikli 25 kohases jõudluskontrolli läbiviimises ja geneetilise väärtuse hindamises;
 - e) talle antakse välja põlvnemistunnistus kooskõlas artikli 30 lõigetega 1 ja 4;
 - f) talle antakse nõudmisel tema aretusloomade jõudluskontrolli ja geneetilise väärtuse hindamise ajakohastatud tulemused, kui need on kättesaadavad;
 - g) tal on juurdepääs kõigile muudele teenustele, mida asjaomase aretusprogrammiga seoses osutab osalevatele aretajatele aretusprogrammi täitev aretusühing või aretusettevõtte.
3. Lisaks lõigetes 1 ja 2 sätestatud õigustele ning juhul, kui aretaja peab aretusühingu või aretusettevõtte põhikirja kohaselt olema selle liige, on lõikes 1 osutatud aretjal ka õigus
- a) saada selle aretusühingu või aretusettevõtte liikmeks;
 - b) osaleda aretusprogrammi määratlemisel ja väljatöötamisel kooskõlas I lisa 1. osa punkti B alapunkti 1 alapunktis b osutatud põhikirjaga.

Artikkel 14

Aretusühingu ja aretusettevõtte õigused ja kohustused

1. Aretusühingul ja aretusettevõttel on seoses oma aretusprogrammiga, mis on heaks kiidetud artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt, õigus see aretusprogramm koostada ja seda sõltumatult täita, tingimusel et nad täidavad käesolevat määrust ning aretusprogrammi heakskiitmise tingimusi.
2. Aretusühingul ja aretusettevõttel on õigus jätta aretaja aretusprogrammis osalemisest kõrvale, kui ta ei järgi aretusprogrammi tingimusi või ei täida kohustusi, mis on sätestatud I lisa 1. osa punkti B alapunkti 1 alapunktis b osutatud põhikirjas.
3. Lisaks lõikes 2 osutatud õigusele on aretusühingul ja aretusettevõttel, mis nõuavad liikmesust, õigus aretaja oma liikmete hulgast välja arvata, kui ta ei täida I lisa 1. osa punkti B alapunkti 1 alapunktis b osutatud põhikirjas sätestatud kohustusi.
4. Aretusühingu ja aretusettevõtte ülesanne on – ilma et see piiraks kohtute rolli – lahendada vaidlused, mis võivad tekkida aretajate vahel ning aretajate ja aretusühingu või aretusettevõtte vahel seoses artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammi täitmisega; vaidlused tuleb lahendada kooskõlas I lisa 1. osa punkti B alapunkti 1 alapunktis b osutatud põhikirjaga.

IV PEATÜKK

Aretusloomade kandmine tõuraamatusse või aretusregistrisse ning nende aretuseks sobivaks tunnistamine

1. jagu

Tõupuhaste aretusloomade kandmine tõuraamatusse ning nende aretuseks sobivaks tunnistamine

Artikkel 15

Tõuraamatu ülesehitus

Tõuraamat koosneb põhiosast ning kui see on täpsustatud artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis, ühest või mitmest lisast.

Artikkel 16

Tõuraamatu põhiosa

1. Kui aretusühing on kehtestanud eri kriteeriumid või eraldi korra tõupuhaste aretusloomade kandmiseks eri klassidesse, võib tõuraamatu põhiosa jagada klassideks

- a) loomade geneetilise väärtuse alusel ning jagada klassid vanuse või soo järgi alamklassideks või
- b) loomade vanuse või soo järgi tingimusel, et klassid jagatakse ka nende geneetilise väärtuse alusel.

Kõnealuste kriteeriumide või eraldi korra kohaselt võib olla vajalik enne tõupuhta aretuslooma põhiosa konkreetseesse klassi kandmist läbi viia artiklis 25 ette nähtud jõudluskontroll või geneetilise väärtuse hindamine või mis tahes muu artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heakskiidetud aretusprogrammis kirjeldatud hindamine.

2. Kui aretusprogrammis kehtestatakse tõuraamatu põhiosasse kandmiseks lisaks II lisa 1. osa I peatükis sätestatud tingimustele veel tingimusi, loob aretusprogrammi täitev aretusühing tõuraamatu põhiosas vähemalt ühe klassi, millesse kantakse aretaja taotluse alusel tõupuhtad aretusloomad, kes vastavad ainult II lisa 1. osa I peatüki ja artikli 21 tingimustele.

Artikkel 17

Tõuraamatu lisad

Aretusühing võib luua ühe või mitu tõuraamatu lisa samasse liiki kuuluvate loomade jaoks, kes ei vasta põhiosasse kandmise tingimustele, kuivõrd aretusprogrammi tingimused võimaldavad asjaomaste loomade järglaste põhiosasse kandmist vastavalt normidele, mis on sätestatud:

- a) veiste, sigade, lammaste ja kitsede emasloomade puhul II lisa 1. osa III peatüki punkti 1 alapunktis a;
- b) veiste, sigade, lammaste ja kitsede ohustatud tõugude ning vastupidavate lambatõugude („hardy“ sheep) puhul II lisa 1. osa III peatüki punktis 2 või
- c) hobuslaste emas- ja isasloomade puhul II lisa 1. osa III peatüki punkti 1 alapunktis b.

Artikkel 18

Tõupuhaste aretusloomade kandmine tõuraamatu põhiosasse

1. Aretusühingud kannavad aretaja taotluse alusel oma tõuraamatu põhiosasse või registreerivad seal tõupuhtad aretusloomad, kes kuuluvad nende aretusprogrammiga hõlmatavasse tõugu, tingimusel et need loomad vastavad II lisa 1. osa I peatükis kehtestatud nõuetele ja, kui see on kohalduv, tingimusel et need loomad on aretusloomade järglased või saanud aretusmaterjalist vastavalt artiklis 21 sätestatule.

2. Aretusühingud ei tohi keelduda kandmast oma tõuraamatu põhiosasse tõupuhast aretuslooma sel põhjusel, et ta on juba kantud sama tõu või, tõupuhaste aretushobuslaste ristamisprogrammi puhul, muu tõu tõuraamatusse, mis on loodud artikli 4 lõike 3 kohaselt tunnustatud muu aretusühingu poolt või kolmandas riigis asuva aretusasutuse poolt, mis on kantud artiklis 34 ette nähtud loetellu.

3. Kui tõuraamatu põhiosa on jagatud klassideks, peab aretusühing põhiosasse kandmise tingimustele vastava tõupuhta aretuslooma kandma tema geneetilisele väärtusele vastavasse klassi.

Artikkel 19

Erandid loomade tõuraamatu põhiosasse kandmise nõudest uue tõu loomise või tõu taastamise korral

1. Erandina artikli 18 lõikest 1 kehtib, et kui aretusühing täidab artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammi tõu osas, mille kohta puudub tõuraamat liikmesriikides või kolmandates riikides, mis on kantud artiklis 34 ette nähtud loetellu, võib see aretusühing kanda uue loodud tõuraamatu põhiosasse eri tõugu tõupuhtaid aretusloomi või eri tõugu tõupuhaste aretusloomade järglasi või mis tahes loomi, kes aretusühingu arvates vastavad uue tõu tunnustele ja, kui see on kohalduv, täidavad minimaalsed jõudlusnõuded, mis on kehtestatud aretusprogrammis.

Erandid kasutavad aretusühingud

- a) määravad oma aretusprogrammis kindlaks uue tõuraamatu loomisele kuluva aja, mis on sobiv asjaomase liigi või tõu põlvkondade vahetumisele kuluvat aega silmas pidades;
- b) osutavad olemasolevale tõuraamatule, millesse tõupuhas aretusloom või tema vanemad kanti pärast sündi esimest korda, ja esitavad kõnealuse tõuraamatu esmakande numbri;
- c) märgivad oma põlvnemise registreerimissüsteemis ära loomad, keda nad peavad tõu algpopulatsiooniks.

2. Kui aretusühing kavatab taastada tõu, mis on kadunud või on tõsises kadumisohus, võib liikmesriik või tema otsuse alusel pädev asutus lubada sellel aretusühingul kanda tõuraamatu põhiosasse taastatava tõu tõupuhaste aretusloomade järglased või muude selliste tõugude tõupuhtad aretusloomad või tõupuhaste aretusloomade järglased, keda kasutatakse tõu taastamisel, või mis tahes looma, kes aretusühingu arvates vastab taastatava tõu omadustele ja asjakohasel juhul täidab minimaalsed jõudlusnõuded, mis on kehtestatud aretusprogrammis, tingimusel et

- a) aretusprogrammis määratakse kindlaks tõuraamatu loomisele või uuesti loomisele kuluv aeg, mis on sobiv asjaomast tõugu silmas pidades;
- b) vajaduse korral osutatakse tõuraamatule, millesse tõupuhtad aretusloomad või nende vanemad kanti, ja esitatakse kõnealuses tõuraamatus tehtud esmakande number;
- c) loomad, keda aretusühing loeb tõu taastamismaterjaliks, märgitakse põlvnemise registreerimissüsteemis ära.

3. Aretusühing, kes soovib kasutada käesoleva artikli lõikes 1 või 2 osutatud erandit, esitab artikli 8 lõikes 1 osutatud aretusprogrammis üksikasjaliku kava tõu loomiseks või taastamiseks.

4. Enne käesoleva artikli lõike 1 punktis a ja lõike 2 punktis a osutatud aja möödumist viib pädev asutus läbi artiklis 43 ette nähtud ametliku kontrolli.

5. Kui tõug luuakse või taastatakse kooskõlas käesoleva artikliga, teevad liikmesriigid selle teabe avalikult teatavaks, tehes selleks märke artiklis 7 ette nähtud loetelus.

Artikkel 20

Loomade kandmine lisadesse ja nende järglaste kandmine põhiosasse

1. Kui aretusühing loob artikli 17 kohaselt lisasid, kannab aretusühing aretaja taotluse alusel artikliga 17 ette nähtud tõuraamatu lisasse loomad, kes kuuluvad tema aretusprogrammiga hõlmatud liikidesse, ent ei vasta põhiosasse kandmise tingimustele, eeldusel et kõnealused loomad vastavad II lisa 1. osa II peatükis kehtestatud tingimustele.

2. Aretusühing kannab aretaja taotluse alusel käesoleva artikli lõikes 1 osutatud loomade järglased artiklis 16 ette nähtud tõuraamatu põhiosasse ja käsitab neid järglasi tõupuhaste aretusloomadena tingimusel, et järglased vastavad II lisa 1. osa III peatükis kehtestatud tingimustele.

Artikkel 21

Tõupuhaste aretusloomade ja nende aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamine

1. Aretusühing, kes täidab artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammi, tunnistab:

- a) paaritamise jaoks sobivaks kõik selle tõu tõupuhtad aretusloomad;
- b) kunstliku seemenduse jaoks sobivaks sellistelt tõupuhastelt aretusveistelt kogutud sperma, kes on läbinud geneetilise väärtuse hindamise kooskõlas artikliga 25;
- c) kunstliku seemenduse jaoks sellistelt tõupuhastelt aretussigadelt, -lammastelt või -kitsedelt kogutud sperma, kes on läbinud jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise kooskõlas artikliga 25;
- d) kunstliku seemenduse jaoks sobivaks sellistelt tõupuhastelt aretushobuslastelt kogutud sperma, kes on läbinud jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise kooskõlas artikliga 25, kui seda nõutakse artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis;
- e) embrüote siirdamise jaoks embrüote *in vitro* tootmiseks kogutud ja kasutatavad munarakud ning sellised *in vivo* saadud embrüod, mis on viljastatud käesoleva lõike punktides b või c osutatud spermaga, tingimusel et need munarakud ja embrüod on kogutud tõupuhastelt aretusveistelt, -sigadelt, -lammastelt või -kitsedelt, kes on läbinud jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise kooskõlas artikliga 25;
- f) embrüote siirdamise jaoks embrüote *in vitro* tootmiseks kogutud ja kasutatavad munarakud ning sellised *in vivo* saadud embrüod, mis on viljastatud käesoleva lõike punktis d osutatud spermaga, tingimusel et need munarakud ja embrüod on kogutud tõupuhastelt aretushobuslastelt, kes on läbinud jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise kooskõlas artikliga 25, kui seda nõutakse artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis;
- g) isaste tõupuhaste aretusveiste, -sigade, -lammaste ja -kitsede puhul, kes ei ole läbinud jõudluskontrolli ega geneetilise väärtuse hindamist, sellistelt tõupuhastelt aretusloomadelt varutud sperma testimiseks sobivaks, tingimusel et seda spermat kasutatakse ainult nende isaste tõupuhaste aretusloomade testide tarvis koguses, mis võimaldab asjaomasel aretusühingul viia läbi jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamist kooskõlas artikliga 25.

2. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 võib tõupuhaste aretushobuslaste puhul aretusühing keelata või piirata ühe või mitme nimetatud lõikes osutatud paljundusmeetodi kasutamist või tõupuhaste aretusloomade kasutamist ühe või mitme kõnealuse paljundusmeetodi puhul, sealhulgas aretusmaterjali kasutamist, tingimusel et keeld või piirang on täpsustatud tema aretusprogrammis, mis on heaks kiidetud artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt.

Igasugune selline keeld või piirang, mis on täpsustatud selle aretusühingu aretusprogrammis, kes on loonud originaal-tõuraamatu I lisa 3. osa punkti 3 alapunkti a kohaselt, on siduv sellise aretusühingu aretusprogrammile, kes loob sama tõu kohta paralleeltõuraamatu I lisa 3. osa punkti 3 alapunkti b kohaselt.

3. Ohustatud tõu puhul võib aretusühing keelata või piirata sellesse ohustatud tõugu kuuluva tõupuhta aretuslooma, sealhulgas tema aretusmaterjali kasutamist, kui kasutamine kahjustaks kõnealuse tõu säilimist või geneetilist mitmekesisust.

4. Lõike 1 punktis g osutatud sperma, mis on varutud isastelt tõupuhastelt aretusloomadelt, kes on kantud sellise tõuraamatu põhiosasse, mille on loonud aretusühing, kes täidab artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammi, tunnistab muu aretusühing, kes täidab sama tõu jaoks heaks kiidetud aretusprogrammi samas või muus liikmesriigis, jõudluskontrolli läbiviimise ja asjakohasel juhul geneetilise väärtuse hindamise jaoks sobivaks samadel tingimustel ja koguseliste piirangute juures, mida kohaldatakse tema enda isastele tõupuhastele aretusloomadele.

5. Lõigete 1 ja 4 kohaldamiseks kogub nimetatud lõigetes osutatud tõupuhastelt aretusloomadelt aretusmaterjali, toodab, töötleb ja säilitab seda selline sperma kogumis- või säilitamiskeskus või embrüote varumis- või tootmisrühm, mis on liidu loomatervise alase õiguse kohaselt kõnealuste kaupadega liidusiseses turustamise jaoks tunnustatud.

6. Erandina lõikest 5 võib liikmesriik lubada tõupuhaste aretusloomade aretusmaterjali varumist, tootmist, töötlemist ja säilitamist kasutamiseks selle liikmesriigi territooriumil sperma kogumis- või säilitamiskeskuses, embrüote säilitamise keskuses või embrüote varumis- või tootmisrühma või erikvalifikatsiooniga töötajate poolt, keda on tunnustatud kõnealuse liikmesriigi õigusnormide kohaselt.

7. Erandina lõike 1 punktidest b, c ja e viiakse siis, kui artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammi eesmärk on tõu säilitamine või tõusisesse geneetilise mitmekesisuse säilitamine, jõudluskontroll või geneetilise väärtuse hindamine läbi ainult siis, kui seda asjaomasest aretusprogrammis nõutakse.

Artikkel 22

Identsuskontrolli meetodid

1. Kui tõupuhtaid aretusveiseid, -lambaid, -kitsi ja -hobuslasi kasutatakse kunstliku seemenduse jaoks sperma kogumiseks, nõuavad aretusühingud, et tõhupuhtad aretusloomad identifitseeritakse veregrupi analüüsi või muud sobiva meetodi abil, mis tagavad vähemalt samal tasemel usaldusväärsuse nagu DNA analüüs.

2. Kui aretusveiseid, -sigu, -lambaid, -kitsi ja -hobuslasi kasutatakse munarakkude ja embrüote kogumiseks ning aretussigu kasutatakse kunstliku seemenduse jaoks sperma kogumiseks, võivad aretusühingud ja -ettevõtted nõuda, et neid tõuloomi identifitseeritaks ühe lõikes 1 osutatud meetodi abil.

3. Kui liikmesriik või asjaomasesse liiki kuuluvate aretusloomade üleeuroopaline ühendus seda taotleb, võib komisjon vastu võtta rakendusakti, milles kinnitab meetodid, mida kasutada aretusloomade identsuse kontrollimiseks ning mis tagavad vähemalt samal tasemel usaldusväärsuse kui kõnealuste aretusloomade veregrupi analüüs, võttes arvesse tehnika arengut ja artiklis 29 osutatud Euroopa Liidu referenttsüsteemi, ICARi või rahvusvahelise loomageneetika ühingu (*International Society for Animal Genetics, ISAG*) soovitusi. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. jagu

Ristandaretussigade kandmine aretusregistrisse ja nende aretuseks sobivaks tunnistamine

Artikkel 23

Ristandaretussigade kandmine aretusregistrisse

1. Aretusettevõtte kannab aretaja taotluse alusel aretusregistrisse sama tõu, liini või ristandi raames saadud ristandaretussea, kes vastab II lisa 2. osas kehtestatud tingimustele.

2. Aretusettevõtte ei keeldu kandmast oma aretusregistrisse ristandaretussiga, kes on II lisa 2. osa kohaselt kantud sama tõu, liini või ristandi jaoks loodud aretusregistrisse artikli 4 lõike 3 kohaselt samas või muus liikmesriigis tunnustatud aretusettevõtte poolt.

Artikkel 24

Ristandaretussigade ja nende aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamine

1. Aretusettevõtte, kes täidab artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammi teatava tõu, liini või ristandi ristandaretussigade kohta, tunnistab
 - a) paarituse jaoks sobivaks samasse tõugu, liini või ristandisse kuuluvad ristandaretussead, nagu on kindlaks määratud aretusprogrammis;
 - b) kunstliku seemenduse jaoks sobivaks sellistelt ristandaretussigadelt kogutud sperma, kes on läbinud jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise kooskõlas artikliga 25, kui seda nõutakse artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis;
 - c) embrüote siirdamise jaoks sobivaks embrüote *in vitro* tootmiseks kogutud ja kasutatavad munarakud ning sellised *in vivo* saadud embrüod, mis on viljastatud punktis b osutatud spermaga, tingimusel et need munarakud ja embrüod on kogutud ristandaretussigadelt, kes on läbinud jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise kooskõlas artikliga 25, kui seda nõutakse artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis;
 - d) isaste ristandaretussigade puhul, kes ei ole läbinud jõudluskontrolli ega geneetilise väärtuse hindamist, sellistelt ristandaretussigadelt varutud sperma testimiseks sobivaks, tingimusel et seda spermat kasutatakse ainult nende ristandaretussigade testide tarvis koguses, mis võimaldab asjaomasel aretusettevõttel viia läbi jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamist kooskõlas artikliga 25.
2. Isased ristandaretussead, kes on kantud aretusregistrisse, mille on loonud aretusettevõtte, kes täidab artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammi, ja nende aretusmaterjali tunnistab muu aretusettevõtte, kes täidab sama tõu, liini või ristandi aretusprogrammi samas või muus liikmesriigis, jõudluskontrolli läbiviimise ja asjakohasel juhul geneetilise väärtuse hindamise jaoks sobivaks samadel tingimustel ja koguseliste piirangute juures, mida kohaldatakse tema enda ristandaretussigade suhtes.
3. Lõigete 1 ja 2 kohaldamiseks kogub nendes lõigetes osutatud ristandaretussigadelt aretusmaterjali, toodab, töötleb ja säilitab seda sperma kogumis- või säilitamiskeskus või embrüote varumis- või tootmisrühm, keda on liidu loomatervise alase õiguse kohaselt kõnealuste kaupadega liidusisese turustamise jaoks tunnustatud.
4. Erandina lõikest 3 võib liikmesriik lubada ristandaretussigade aretusmaterjali kogumist, tootmist, töötlemist ja säilitamist kasutamiseks selle liikmesriigi territooriumil sperma kogumis- või säilitamiskeskuses, embrüote säilitamise keskuses, embrüote kogumis- või tootmisrühma või erikvalifikatsiooniga töötajate poolt, keda on tunnustatud kõnealuse liikmesriigi õigusaktide kohaselt.

V PEATÜKK

Jõudluskontrolli läbiviimine ja geneetilise väärtuse hindamine

Artikkel 25

Jõudluskontrolli ja geneetilise väärtuse hindamise meetodid

Kui aretusühing või aretusettevõtte või artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmas isik viib läbi aretusloomade jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamist, tagab see aretusühing, aretusettevõtte või kolmas isik, et selline jõudluskontroll või geneetilise väärtuse hindamine viiakse läbi vastavalt reeglitele, mis on sätestatud:

- a) III lisas, kui tegemist on tõupuhaste aretusveiste, -sigade, -lammaste ja -kitsedega ning ristandaretussigadega;
- b) aretusprogrammis, mida täidab kõnealune aretusühing ning mis on heaks kiidetud artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt, kui tegemist on tõupuhaste aretushobuslastega.

*Artikkel 26***Jõudluskontrolli läbiviimisele ja geneetilise väärtuse hindamisele esitatavate nõuetega seotud delegeeritud ja rakendamisevolitused**

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 61 vastu delegeeritud õigusakte seoses III lisa vajalike muudatustega, mis käsitlevad tõupuhaste aretusveiste, -lammaste ja -kitsede jõudluskontrolli läbiviimist ja geneetilise väärtuse hindamist, et võtta arvesse

- a) teaduse arengut;
- b) tehnika arengut või
- c) vajadust säilitada väärtuslikku geneetilist varamut.

2. Komisjon võib vastu võtta rakendusaktid, et sätestada käesolevas artiklis osutatud tõupuhaste aretusveiste, -lammaste ja -kitsede jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise ühtsed reeglid, sealhulgas jõudluskontrolli ja geneetilise väärtuse hindamise tulemuste tõlgendamise ühtsed reeglid, võttes arvesse tehnika ja teaduse arengut või artikli 29 lõikega 1 ette nähtud asjaomaste Euroopa Liidu referenttseskuste soovitusi või nende puudumise korral ICARi põhimõtteid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 27***Jõudluskontroll ja geneetilise väärtuse hindamine**

1. Kui jõudluskontroll või geneetilise väärtuse hindamine on vajalik vastavalt artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammide, teevad aretusühingud ja aretusettevõtted järgmist:

- a) viivad läbi kõnealuse jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise ise või
- b) määravad kolmanda isiku, kellelt kõnealune jõudluskontrolli läbiviimine või geneetilise väärtuse hindamine sisse osta.

2. Liikmesriik või asjaomase liikmesriigi otsuse alusel selle pädev asutus võivad nõuda, et kolmanda isiku määramiseks lõike 1 punkti b kohaselt peab kolmas isik, välja arvatud kui tegemist on konkreetselt selleks määratud avaliku sektori asutusega, mis on allutatud liikmesriigi või selle pädeva asutuse kontrollile, olema saanud sellelt liikmesriigilt või selle pädevalt asutuselt tegevusloa aretusloomade jõudluskontrolli läbiviimiseks või geneetilise väärtuse hindamiseks.

3. Liikmesriik või asjaomase liikmesriigi otsuse alusel selle pädev asutus, tuginedes lõikes 2 osutatud sättele, tagavad, et tegevusloa antakse nimetatud lõikes osutatud kolmandale isikule, kui tal on:

- a) rajatised ja seadmed, mis on vajalikud kõnealuse jõudluskontrolli läbiviimiseks või geneetilise väärtuse hindamiseks;
- b) sobiva kvalifikatsiooniga töötajad ning
- c) suutlikkus viia läbi kõnealust jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamist kooskõlas artikliga 25.

4. Erandina artikli 8 lõike 4 punktist a võib liikmesriik või selle pädev asutus otsustada, et kolmas isik, kes on saanud tegevusloa vastavalt käesoleva artikli lõikele 2, või käesoleva artikli lõikes 2 osutatud määratud avaliku sektori asutus, mis on allutatud liikmesriigi või selle pädeva asutuse kontrollile, vastutab asjaomase pädeva asutuse ees selle eest, et oleks tagatud käesoleva määrusega ette nähtud niisuguste nõuete täitmine, mida kohaldatakse sisseostetavale jõudluskontrollile või geneetilise väärtuse hindamisele.

5. Aretusühing või aretusettevõtte, kes viivad ise läbi jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamist, või kolmas isik, kelle on määranud aretusühing või aretusettevõtte käesoleva artikli lõike 1 punkti b kohaselt või kes on saanud liikmesriigilt või selle pädevalt asutuselt tegevusloa vastavalt käesoleva artikli lõikele 2, võivad kohustuda järgima ICARI kehtestatud reegleid ja standardeid või osaleda artiklis 29 osutatud Euroopa Liidu referentkeskuste tegevuses.

Niisuguste kohustuste või niisuguses tegevuses osalemise tulemusi võib pädev asutus võtta arvesse aretusühingu või aretusettevõtte tunnustamisel, tema aretusprogrammi heakskiitmisel, kolmandale isikule tegevusloa andmisel või osutatud ettevõtjate juures ametlike kontrollide läbiviimisel.

6. Aretusühingud ja aretusettevõtted teevad üldsusele kättesaadavaks üksikasjaliku teabe selle kohta, kes viib läbi jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamist.

Artikkel 28

Jõudluskontrolli läbiviivate või geneetilist väärtust hindavate aretusühingute, aretusettevõtete ja kolmandate isikute kohustused

1. Kui aretusühing või aretusettevõtte viib läbi aretusloomade jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamist või ostab need kolmandalt isikult teenusena sisse vastavalt artikli 27 lõike 1 punktile b, esitab see aretusühing või aretusettevõtte artikli 8 lõikes 3 või, kui see on kohalduv, artikli 12 lõikes 5 osutatud pädeva asutuse taotluse korral järgmise teabe:

- a) dokumenteeritud andmed, mis on saadud kõnealuse pädeva asutuse tegevuspiirkonnas asuvate majapidamiste aretusloomade jõudluskontrolli ja geneetilise väärtuse hindamise tulemusel;
- b) näitajate dokumenteerimisviiside üksikasjad;
- c) jõudluskontrolli tulemuste analüüsimiseks kasutatud jõudluse kirjeldamise näidis;
- d) statistilise analüüsi meetodid, mida kasutati iga hinnatud näitaja puhul jõudluskontrolli tulemuste analüüsimiseks;
- e) geneetilised parameetrid iga hinnatava näitaja puhul, sealhulgas vajaduse korral genoomaretusväärtuse hindamise üksikasjad.

2. Aretusühing või aretusettevõtte või kõnealuse aretusühingu või aretusettevõtte taotluse alusel kõnealuse aretusühingu või aretusettevõtte poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmas isik teeb üldsusele kättesaadavaks selliste aretusloomade geneetilise väärtuse hindamise tulemused, kelle spermat kasutatakse artikli 21 lõike 1 punktide b, c ja d ning artikli 24 lõike 1 punkti b kohaseks kunstlikuks seemenduseks, ja hoiab need tulemused ajakohastena.

VI PEATÜKK

Euroopa Liidu referentkeskused

Artikkel 29

Euroopa Liidu referentkeskused

1. Kui on tunnistatud vajadust edendada aretusühingute poolt kasutatavate või aretusühingute poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmandate isikute poolt kasutatavate tõupuhaste aretusloomade jõudluskontrolli läbiviimise või geneetilise väärtuse hindamise meetodite ühtlustamist või parandamist, võib komisjon vastu võtta rakendusaktid, milles määrab Euroopa Liidu referentkeskused, kes vastutavad teadusliku ja tehnilise panuse andmise seest kõnealuste meetodite ühtlustamisse või parandamisse.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Kui on tunnistatud vajadust edendada ohustatud tõugude säilitamiseks või kõnealuste tõugude geneetilise mitmekesisuse säilitamiseks aretusühingute poolt kasutatavate, aretusühingute poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmandate isikute poolt kasutatavate või pädevate asutuste või liikmesriikide muude asutuste poolt kasutatavate meetodite loomist või ühtlustamist, võib komisjon vastu võtta rakendusakte, milles määrab Euroopa Liidu referentkeskused, kes vastutavad teadusliku ja tehnilise panuse eest kõnealuste meetodite loomisesse või ühtlustamisse. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Lõigetes 1 ja 2 sätestatud määramised toimuvad avaliku valikumenetluse alusel ja on tähtajalised või need vaadatakse korrapäraselt läbi.

4. Käesolev artikli lõike 1 või 2 kohaselt määratud Euroopa Liidu referentkeskused peavad

a) vastama IV lisa punktis 1 kehtestatud nõuetele;

b) vastutama niisuguste ülesannete täitmise eest, mis on kehtestatud

i) IV lisa punktis 2, kui tegemist on käesoleva artikli lõike 1 kohaselt määratud Euroopa Liidu referentkeskustega;

ii) IV lisa punktis 3, kui tegemist on käesoleva artikli lõike 2 kohaselt määratud Euroopa Liidu referentkeskustega,

juhul kui need ülesanded sisalduvad referentkeskuste ühe- või mitmeaastastes tööprogrammides, mis koostatakse vastavalt komisjoni poolt kooskõlas määruse (EL) nr 652/2014 artikliga 36 vastu võetavate asjaomaste tööprogrammide eesmärkidele ja prioriteetidele.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 61 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta

a) Euroopa Liidu referentkeskustele IV lisa punktis 1 esitatavaid nõudeid;

b) Euroopa Liidu referentkeskuste ülesandeid, mis on loetletud IV lisa punktides 2 ja 3.

Käesolevas lõikes sätestatud delegeeritud õigusaktides võetakse nõuetekohaselt arvesse

a) tõupuhaste aretusloomade liike, kelle puhul jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise meetodeid tuleb ühtlustada või täiustada, ning jõudluskontrolli läbiviimise või geneetilise väärtuse hindamise valdkonnas toimuvat teaduse ja tehnika arengut, või

b) ohustatud tõugusid, kelle puhul kõnealuste tõugude säilitamise või kõnealuste tõugude geneetilise mitmekesisuse säilitamise meetodid tuleb luua või ühtlustada, ning kõnealustes valdkondades toimuvat teaduse ja tehnika arengut.

6. Lõike 1 või 2 kohaselt määratud Euroopa Liidu referentkeskused alluvad komisjoni kontrollile, mille eesmärk on selgitada:

a) kas need vastavad IV lisa punktis 1 kehtestatud nõuetele;

b) kas need täidavad ülesandeid, mis on kehtestatud

i) IV lisa punktis 2, kui tegemist on lõike 1 kohaselt määratud Euroopa Liidu referentkeskustega;

ii) IV lisa punktis 3, kui tegemist on lõike 2 kohaselt määratud Euroopa Liidu referentkeskustega.

Kui kontrolli tulemustest nähtub, et Euroopa Liidu referentkeskus ei vasta IV lisa punktis 1 kehtestatud nõuetele või ei täida IV lisa punktis 2 või 3 kehtestatud ülesandeid, võib komisjon võtta vastu rakendusakte, et vähendada määruse (EL) nr 652/2014 artikli 30 kohaselt antavat liidu rahalist toetust või tunnistada Euroopa Liidu referentkeskuse määramine kehtetuks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

VII PEATÜKK

Põlvnemistunnistused

Artikkel 30

Aretusloomadega ja aretusmaterjaliga kaasas olevate põlvnemistunnistuste väljaandmine, sisu ja vorm

1. Kui aretaja, kes osaleb aretusprogrammis, mis on heaks kiidetud artikli 8 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt, taotleb oma aretusloomade või aretusmaterjali jaoks põlvnemistunnistust, annab need tunnistused välja kõnealust aretusprogrammi täitev aretusühing või aretusettevõtte.
2. Aretusloomade või aretusmaterjali põlvnemistunnistusi annab välja üksnes
 - a) aretusühing või aretusettevõtte, kes täidab kõnealuste aretusloomade aretusprogramme, mis on heaks kiidetud artikli 8 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt;
 - b) artikli 8 lõikes 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 lõike 2 punktis a osutatud pädev asutus, kui ta nii otsustab, või
 - c) artiklis 34 ette nähtud loetellu kantud aretusasutus, kes täidab kõnealuste aretusloomade aretusprogrammi.
3. Aretusühing või aretusettevõtte tagavad põlvnemistunnistuste õigeaegse edastamise.
4. Kui aretusühingu peetavasse tõuraamatusse või aretusettevõtte peetavasse aretusregistrisse kantud aretusloomi või nende aretusmaterjali turustatakse ning kui kõnealused aretusloomad või kõnealusest aretusmaterjalist saadud järglased kavatsetakse kanda muusse tõuraamatusse või aretusregistrisse, peab aretusloomade või aretusmaterjaliga olema kaasas põlvnemistunnistus.

Põlvnemistunnistuse annab välja aretusloomad või aretusmaterjali lähetanud aretusühing, kes peab tõuraamatut, või aretusettevõtte, kes peab aretusregistrit, millesse need aretusloomad on kantud.

5. Kui aretusloomad, kes on kantud tõuraamatusse või aretusregistrisse, mida peab artiklis 34 sätestatud loetellu kantud aretusasutus, või nende aretusmaterjal tuuakse liitu sisse ning kui kõnealused aretusloomad või kõnealusest aretusmaterjalist saadud järglased kavatsetakse kanda tõuraamatusse, mida peab aretusühing, või aretusregistrisse, mida peab aretusettevõtte, peab kõnealuste aretusloomade või aretusmaterjaliga olema kaasas põlvnemistunnistus.

Põlvnemistunnistuse annab välja aretusasutus, mis on kantud loetellu artikli 34 alusel ning mis peab sellist tõuraamatut või aretusregistrit, millesse need aretusloomad on kantud, või kolmandast riigist lähteriigi ametiasutus.

6. Lõigetes 4 ja 5 osutatud põlvnemistunnistus peab:
 - a) sisaldama V lisa asjaomastes osades ja peatükkides nõutud teavet;
 - b) vastama lõike 10 alusel vastu võetud rakendusaktides sätestatud põlvnemistunnistuse näidisvormile.
7. Aretusühing või aretusasutus, kes viib läbi oma aretusprogrammi kohast jõudluskontrolli või geneetilist hindamist või mõlemat või kui aretusühing ostab kõnealuse teenuse sisse kolmandalt isikult kooskõlas artikli 27 lõike 1 punktiga b, esitab tõupuhtale aretusloomale või tema aretusmaterjalile välja antud põlvnemistunnistuses
 - a) jõudluskontrolli tulemused;

- b) geneetilise väärtuse hindamise ajakohastatud tulemused ning
- c) geneetilised defektid ja geneetilised eripärad, mis on seotud kõnealuse aretusprogrammiga ning mõjutavad kõnealust aretuslooma või kõnealuse aretusmaterjali doonorloomi.
8. Aretusettevõtte või aretusasutus, kes viib läbi oma aretusprogrammi kohast jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamist või mõlemat või kui aretusettevõtte ostab kõnealuse teenuse sisse kolmandalt isikult kooskõlas artikli 27 lõike 1 punktiga b, esitab juhul, kui see on kõnealuse aretusprogrammi kohaselt nõutav, ristandaretusseale või selle aretusmaterjalile välja antud põlvnemistunnistuses
- a) jõudluskontrolli tulemused;
- b) geneetilise väärtuse hindamise ajakohastatud tulemused ning
- c) geneetilised defektid ja geneetilised eripärad, mis on seotud kõnealuse aretusprogrammiga ning mõjutavad kõnealust aretuslooma või kõnealuse aretusmaterjali doonorloomi.
9. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 61 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta V lisa kirjeldatud põlvnemistunnistuse sisu, et võtta arvesse
- a) teaduse arengut;
- b) tehnika arengut;
- c) siseturu toimimist või
- d) vajadust säilitada väärtuslikku geneetilist varamut.
10. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et kehtestada aretusloomade ja aretusmaterjali põlvnemistunnistuste näidisvormid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 31

Erandid aretusloomade ja aretusmaterjali turustamisel kasutatavate põlvnemistunnistuste väljaandmisele, sisule ja vormile esitatavatest nõuetest

1. Erandina artikli 30 lõike 2 punktist a võib pädev asutus lubada, et aretusmaterjaliga on kaasas põlvnemistunnistus, mille on aretusühingult või aretusettevõttelt saadud teabe alusel välja andnud sperma kogumis- või säilitamiskeskus või embrüote kogumis- või tootmisrühm, kellel on liidu loomatervise alase õiguse kohaselt lubatud turustada liidusiseselt asjaomast aretusmaterjali.
2. Erandina artikli 30 lõike 6 punktist b võib pädev asutus lubada, et artikli 30 lõike 6 punktis b osutatud näidisvormi ei kasutata, tingimusel et
- a) aretusveiste, -sigade, -lammaste ja -kitsede puhul on V lisa 2. osa I peatükis või V lisa 3. osa I peatükis sätestatud teave esitatud muudes kõnealuste aretusloomadega kaasas olevates dokumentides, mille on välja andnud aretusühing või aretusettevõtte;
- b) veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste aretusmaterjali puhul
- i) on kõnealuse aretusmaterjali doonorloomadega seotud teave esitatud muudes dokumentides või põlvnemistunnistuse originaali koopiates, mis on kaasas kõnealuse aretusmaterjaliga, või selle teeb enne või pärast kõnealuse aretusmaterjali lähetamist taotluse alusel kättesaadavaks aretusühing või aretusettevõtte või muu lõikes 1 osutatud ettevõtja;
- ii) on sperma, munarakkude ja embrüotega seotud teave esitatud muudes sperma, munarakkude või embrüotega kaasas olevates dokumentides, mille on väljastanud aretusühing või aretusettevõtte või muu lõikes 1 osutatud ettevõtja.

3. Erandina artikli 30 lõike 7 punktidest a ja b ning artikli 30 lõike 8 punktidest a ja b võib aretusühing, aretusettevõtte või käesoleva artikli lõikes 1 osutatud muu ettevõtja juhul, kui jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise tulemused on üldsusele kättesaadavad veebisaidil, viidata põlvnemistunnistuses või käesoleva artikli lõike 2 punktis a osutatud dokumentides veebisaidile, kust kõnealused tulemused on kättesaadavad.

Artikkel 32

Erandid tõupuhaste aretushobuslaste põlvnemistunnistuse vormile esitatavatest nõuetest

1. Erandina artikli 30 lõikest 6 esitatakse tõupuhta aretushobuslaste puhul V lisa 2. osa I peatükis sätestatud teave hobuslaste ühes eluaegses identifitseerimisdokumendis. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 61 vastu delegeeritud õigusaktid identifitseerimisdokumendi sisu ja vormi kohta.

2. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse hobuslaste ühe eluaegse identifitseerimisdokumendi näidismvormid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. Erandina lõikest 1 võivad pädevad asutused juhul, kui jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise ajakohastatud tulemused on üldsusele kättesaadavad veebisaidil, anda loa V lisa 2. osa I peatüki punkti 1 alapunktis m sätestatud teave lõikes 1 osutatud dokumendis esitamata jätmiseks, kui aretusühing viitab sellele veebisaidile kõnealuses identifitseerimisdokumendis.

4. Erandina lõikest 1 võivad pädevad asutused anda loa V lisa 2. osa I peatüki punkti 1 alapunktides m ja n sätestatud teave esitamiseks muudes dokumentides, mille aretusühing on välja andnud kõnealuse aretusühingu peetavasse tõuraamatusse kantud tõupuhaste aretusloomade tarvis.

Artikkel 33

Erandid aretusloomade ja aretusmaterjali liitu sissetoomise jaoks vajalike põlvnemistunnistuste väljaandmisele, sisule ja vormile esitatavatest nõuetest

1. Erandina artikli 30 lõike 2 punktist c ja lõikest 5 võib aretusmaterjaliga kaasas olla põlvnemistunnistus, mille on aretusasutuse nimel sellelt aretusasutuselt saadud teave alusel välja andnud sperma kogumis- või säilitamiskeskus või embrüote kogumis- või tootmisrühm, kellel on lubatud kooskõlas liidu loomatervise alase õigusega asjaomast aretusmaterjali liitu sisse tuua.

2. Erandina artikli 30 lõike 6 punktist b ei pea kasutama artikli 30 lõike 6 punktis b osutatud näidismorme, kui:

a) V lisa asjakohastes osades ja peatükkides sätestatud teave on esitatud muudes aretuslooma või aretusmaterjaliga kaasas olevates dokumentides;

b) aretusprogrammi täitev aretusasutus või muu lõikes 1 osutatud ettevõtja esitab kõnealuste dokumentide tervikliku loetelu ja teatab, et V lisa asjakohastes osades ja peatükkides sätestatud teave on esitatud kõnealustes dokumentides, ning kinnitab kõnealuste dokumentide sisu.

3. Erandina artikli 30 lõike 7 punktidest a ja b ning artikli 30 lõike 8 punktidest a ja b võib aretusasutus või käesoleva artikli lõikes 1 osutatud muu ettevõtja juhul, kui jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise tulemused on üldsusele kättesaadavad veebisaidil, viidata põlvnemistunnistuses või muudes käesoleva artikli lõike 2 punktis a osutatud dokumentides veebisaidile, kus kõnealused tulemused on kättesaadavad.

VIII PEATÜKK

Aretusloomade ja aretusmaterjali liitu sissetoomine

Artikkel 34

Aretusasutuste loetelu

1. Komisjon peab, ajakohastab ja avaldab aretusasutuste loetelu.
2. Komisjon kannab lõikes 1 ette nähtud loetellu ainult aretusasutuse, mille kohta on kolmanda riigi ametiasutus saatnud dokumendid, mis tõendavad, et see aretusasutus vastab järgmistele nõuetele:
 - a) ta täidab aretusprogrammi, mis on samaväärne aretusühingute sama tõu või aretusettevõtete sama tõu, liini või ristandi kooskõlas artikli 8 lõikega 3 heaks kiidetud aretusprogrammidega järgmistes aspektides:
 - i) aretusloomade tõuraamatusse või aretusregistrisse kandmine;
 - ii) aretusloomade aretuseks sobivaks tunnistamine;
 - iii) aretusmaterjali testide ja aretuse jaoks kasutamine;
 - iv) meetodid, mida kasutatakse jõudluskontrolli läbiviimiseks ja geneetilise väärtuse hindamiseks;
 - b) tema üle teostab järelevalvet või teda kontrollib kõnealuse kolmanda riigi ametiasutus;
 - c) ta on võtnud vastu põhikirja, mis tagab, et aretusloomad, mille aretusühing on kandnud tõuraamatusse või aretusettevõtte aretusregistrisse, ning nende aretusmaterjalist saadud järglased kantakse tõupuhaste aretusloomade puhul päritoluriigi alusel toimuva diskrimineerimiseta sama tõu jaoks peetavasse tõuraamatusse või vastavad samasse tõuraamatusse kandmise tingimustele või kantakse ristandaretussigade puhul sama tõu, liini või ristandi aretusregistrisse.
3. Komisjon kannab käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud loetellu ka viite nendele kolmandatele riikidele, mille võetud meetmeid peetakse artikli 35 kohaselt samaväärseteks, sealhulgas viite kõikidele niisuguste kolmandate riikide aretusasutustele.
4. Komisjon kustutab põhjendamatu viivitusega loetelust aretusasutused, mis enam ei vasta vähemalt ühele lõikes 2 osutatud nõuetest.

Artikkel 35

Kolmandates riikides tõuaretuse suhtes kohaldatavate meetmete samaväärsus

1. Komisjon võib vastu võtta rakendusakte, millega tunnistab kolmandas riigis kohaldatavad meetmed käesolevas määruses ette nähtud meetmetega samaväärseks järgmistel aspektidel:
 - a) aretusühingute ja aretusettevõtete tunnustamine, nagu on ette nähtud artiklis 4;
 - b) aretusühingute ja aretusettevõtete aretusprogrammide heakskiitmine, nagu on ette nähtud artiklis 8;
 - c) tõupuhaste aretusloomade kandmine tõuraamatusse ja ristandaretussigade kandmine aretusregistrisse, nagu on ette nähtud artiklites 18, 20 ja 23;
 - d) aretusloomade aretuseks sobivaks tunnistamine, nagu on ette nähtud artiklites 21, 22 ja 24;
 - e) aretusmaterjali kasutamine testimise ja aretuse jaoks, nagu on ette nähtud artiklites 21 ja 24;

- f) jõudluskontroll ja geneetilise väärtuse hindamine, nagu on ette nähtud artiklis 25;
- g) ettevõtjate juures läbiviidavad ametlikud kontrollid, nagu on ette nähtud artiklis 43.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Lõikes 1 osutatud rakendusaktid võetakse vastu

- a) niisuguse kolmanda riigi poolt esitatud teabe ja andmete põhjaliku uurimise põhjal, kes soovib oma meetmete tunnistamist käesoleva määrusega nõutavate meetmetega samaväärseks;
- b) artikli 57 kohaselt komisjoni poolt läbiviidud kontrolli rahuldavate tulemuste põhjal, kui see on asjakohane.

3. Lõikes 1 osutatud rakendusaktides võib sätestada asjaomases kolmandast riigist aretusloomade ja aretusmaterjali liitu sissetoomise üksikasjaliku korra, mis võib hõlmata järgmist:

- a) aretusloomade või aretusmaterjaliga kaasas oleva põlvnemistunnistuse vorm ja sisu;
- b) aretusloomadele või aretusmaterjali liitu sissetoomisele kohaldatavad erinõuded ja aretusloomade või aretusmaterjali puhul liitu sissetoomisel läbiviidav ametlik kontroll;
- c) vajaduse korral menetlused sellises asjaomases kolmandas riigis asuvate aretusasutuste loetelude koostamiseks ja muutmiseks, millest lubatakse aretusloomi ja aretusmaterjali liitu sisse tuua.

4. Komisjon tunnistab rakendusaktiga põhjendamatu viivituse ta kehtetuks lõikes 1 osutatud rakendusakti, kui selle vastuvõtmise ajal esitatud meetmete samaväärseks tunnistamise mis tahes tingimus ei ole enam täidetud. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 36

Liitu sisse toodud aretusloomade ja aretusmaterjalist saadud järglaste tõuraamatusse või aretusregistrisse kandmine

1. Aretaja taotluse alusel kannab aretusühing või aretusettevõtte oma tõuraamatu põhiosasse või aretusregistrisse aretuslooma, kes on liitu sisse toodud, ning liitu sisse toodud aretusmaterjalist saadud järglast, kui

- a) aretusloom või selle aretusmaterjali doonorloomad on kantud tõuraamatusse või aretusregistrisse, mida peab kolmandast riigist lähteriigi aretusasutus;
- b) aretusmaterjal vastab artikli 21 lõikes 1 või 2 sätestatud tingimustele, kui see on nõutav kõnealuse aretusühingu või aretusettevõtte aretusprogrammis;
- c) aretusloom vastab tõutunnustele või ristandaretussigade puhul tõu, liini või ristandi tunnustele, mis on ette nähtud aretusühingu või aretusettevõtte aretusprogrammis;
- d) punktis a osutatud aretusasutus on kantud artiklis 34 sätestatud aretusasutuste loetellu.

2. Liikmesriigid ega pädevad asutused ei keela, piira ega takista zootehnilistel või genealoogilistel põhjustel aretusloomade või aretusmaterjali liitu sissetoomist ega kõnealuste loomade või aretusmaterjali kasutamist, kui kõnealused aretusloomad või kõnealuse aretusmaterjali doonorloomad on kantud tõuraamatusse või aretusregistrisse, mida peab aretusasutus, mis on lisatud artiklis 34 sätestatud aretusasutuste loetellu.

*Artikkel 37***Liitu sisse toodavate tõupuhaste aretusloomade tavapärase tollimaksumäära kohaldamise kontroll**

1. Kui tõupuhaste aretusloomade lähetamise eest vastutav ettevõtja nõuab lähetatud loomadele määruses (EMÜ) nr 2658/87 ette nähtud tõupuhaste aretusloomade tavapärase tollimaksumäära kohaldamist,

a) peab loomadega olema kaasas:

i) põlvnemistunnistus, millele on osutatud artikli 30 lõikes 5 või artiklis 32;

ii) dokument, mis näitab, et nad tuleb kanda aretusühingu peetavasse tõuraamatusse või aretusettevõtte peetavasse aretusregistrisse;

b) kontrollitakse saadetist piiripunktis, kus viiakse läbi direktiivi 91/496/EMÜ artiklis 4 osutatud dokumentide, identitsuse ja füüsilise kontrolli.

2. Lõike 1 punktis b ette nähtud kontrolli eesmärk on veenduda, et:

a) saadetisega on kaasas lõike 1 punktis a osutatud dokumendid;

b) saadetise sisu ja märgistus vastavad lõike 1 punktis a osutatud dokumentides esitatud teabele.

*IX PEATÜKK****Pädevad asutused tõupuhaste aretusloomade aretusprogrammi täitjana****Artikkel 38****Pädevad asutused tõupuhaste aretusloomade aretusprogrammi täitjana***

1. Kui liikmesriigis või piirkonnas, kus pädev asutus tegutseb, puudub aretajate organisatsioon või ühing või avaliku sektori asutus, kes täidab tõupuhaste veiste, sigade, lammaste, kitsede või hobuslaste aretusprogrammi, võib kõnealune pädev asutus otsustada täita kõnealuse tõu aretusprogrammi tingimusel, et

a) tõu säilitamine või tõu loomine on vajalik liikmesriigis või piirkonnas, kus kõnealune pädev asutus tegutseb, või

b) kõnealune tõug on ohustatud tõug.

2. Kooskõlas käesoleva artikliga aretusprogrammi täitev pädev asutus võtab vajalikud meetmed tagamaks, et sel puudub kahjulik mõju:

a) aretajate organisatsioonide või ühingute või avaliku sektori asutuste võimalusele olla tunnustatud aretusühinguna artikli 4 lõike 3 kohaselt;

b) aretusühingute võimalusele lasta oma aretusprogramm heaks kiita artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt.

3. Kui pädev asutus täidab tõupuhaste aretusloomade aretusprogrammi, peab:

a) pädeval asutusel olema piisavalt kvalifitseeritud töötajaid ning piisavad rajatised ja seadmed, et täita tõhusalt kõnealust aretusprogrammi;

b) pädev asutus olema võimeline viima vajaliku kontrolli läbi kõnealusesse aretusprogrammi kuuluvate tõupuhaste aretusloomade põlvnemise registreerimiseks;

- c) pädeval asutusel olema piisav hulk tõupuhtaid aretusloomi ja piisav arv aretajaid kõnealuse aretusprogrammi geograafilises piirkonnas;
 - d) pädev asutus olema võimeline hankima või on hankinud ja olema võimeline kasutama tõupuhaste aretusloomade kohta kogutud andmeid, mis on vajalikud kõnealuse aretusprogrammi täitmiseks;
 - e) pädev asutus olema vastu võtnud reeglid,
 - i) millega sätestatakse kõnealuses aretusprogrammis osalevate aretajatega tekkivate vaidluste lahendamise kord;
 - ii) mis tagavad kõnealuses aretusprogrammis osalevate aretajate võrdse kohtlemise;
 - iii) millega sätestatakse kõnealuses aretusprogrammis osalevate aretajate õigused ja kohustused.
4. Lõikes 1 osutatud aretusprogramm sisaldab järgmist:
- a) teave aretusprogrammi eesmärgi kohta, milleks on tõu säilitamine, tõu parandamine, uue tõu loomine, tõu taastamine või nende kombinatsioon;
 - b) aretusprogrammi kuuluva tõu nimi, et ei tekiks segadust sarnaste muud tõugu tõupuhaste aretusloomadega, mis on kantud muudesse olemasolevatesse tõuraamatutesse;
 - c) aretusprogrammi kuuluva tõu üksikasjalikud omadused, sealhulgas olulisemad aretustunnused;
 - d) teave aretusprogrammi geograafilise piirkonna kohta;
 - e) teave tõupuhaste aretusloomade identifitseerimissüsteemi kohta, millega tagatakse, et tõupuhtad aretusloomad kantakse tõuraamatusse ainult siis, kui need on asjaomasesse liiki kuuluvate loomade identifitseerimist ja registreerimist käsitleva liidu loomatervise alase õiguse kohaselt individuaalselt identifitseeritud;
 - f) teave selliste tõupuhaste aretusloomade põlvnemise registreerimissüsteemi kohta, kes on tõuraamatusse kantud ja vastavad tõuraamatusse kandmise tingimustele;
 - g) aretusprogrammi valiku- ja aretuseesmärgid koos aretusprogrammi peamiste eesmärkidega ning vajaduse korral nende eesmärkide üksikasjalikud hindamiskriteeriumid, millele tuginetakse tõupuhaste aretusloomade aretusprogrammis osalemiseks valimisel;
 - h) juhul kui aretusprogrammis nõutakse jõudluskontrolli läbiviimist või geneetilise väärtuse hindamist,
 - i) teave süsteemide kohta, mida kasutatakse jõudluskontrolli tulemuste kogumiseks, registreerimiseks, avaldamiseks ja kasutamiseks;
 - ii) teave tõupuhaste aretusloomade geneetilise väärtuse hindamise ja asjakohasel juhul genoomaretusväärtuse hindamise süsteemi kohta;
 - i) artiklis 17 ette nähtud tõuraamatu lisade loomisel või artiklis 16 ette nähtud põhiosa klassidesse jaotamise korral normid tõuraamatu jaotuse kohta ning kriteeriumid või menetlused, mida kohaldatakse loomade kõnealustesse osadesse kandmiseks või kõnealustesse klassidesse klassifitseerimiseks;
 - j) keeldu või piirangut käsitlev teave, kui tõupuhaste aretushobuslaste puhul keelatakse aretusprogrammiga ühe või mitme paljundusmeetodi kasutamine või tõupuhaste aretusloomade kasutamine ühe või mitme paljundusmeetodi tarbeks, millele on osutatud artikli 21 lõikes 2, või piiratakse seda;
 - k) kui pädev asutus ostab aretusprogrammi haldamisega seotud konkreetseid tehnilisi toiminguid sisse kolmandalt isikult, teave kõnealuste toimingute kohta ning määratud kolmanda isiku nimi ja kontaktandmed.
5. Kui pädev asutus täidab tõupuhaste aretushobuslaste aretusprogrammi, kohaldatakse lisaks lõigetes 3 ja 4 sätestatud nõuetele ka nõudeid, mis on sätestatud I lisa 3. osa punktides 1, 2, ja 3 ning punkti 4 alapunktides a ja c.

6. Kui pädev asutus täidab töupuhaste aretusloomade aretusprogrammi, teavitab kõnealune pädev asutus kõnealuses aretusprogrammis osalevaid aretajaid läbipaistvalt ja õigeaegselt kõikidest selles tehtud muudatustest.

7. Kui pädev asutus täidab töupuhaste aretusloomade aretusprogrammi, kohaldatakse *mutatis mutandis* artikleid 3, 13–22, 25 ja 27, artikli 28 lõiget 2, artikleid 30, 31 ja 32 ning artikli 36 lõiget 1.

X PEATÜKK

Ametlik kontroll ja muud ametlikud toimingud, haldusabi, koostöö ja õigusnormide järgimise tagamine liikmesriikide poolt

Artikkel 39

Pädevate asutuste määramine

1. Liikmesriigid määravad pädevad asutused, kelle ülesanne on viia läbi ametlikke kontrole, et kontrollida käesolevas määruses sätestatud normide täitmist ettevõtjate poolt, ning viia läbi muid ametlikke toiminguid, et tagada nende normide rakendamine.

2. Iga liikmesriik:

- a) koostab tema poolt lõike 1 kohaselt määratud pädevate asutute loetelu, mis sisaldab ka nende kontaktandmeid, ning ajakohastab seda;
- b) täpsustab punktis a ette nähtud loetelus aadressi, kuhu tuleb saata:
 - i) artiklis 12 osutatud teated või
 - ii) artiklites 48 ja 49 osutatud teave, taotlused või teated;
- c) teeb punktis a osutatud loetelu üldsusele kättesaadavaks veebisaidil ning teatab selle veebisaidi komisjonile.

3. Komisjon koostab ja peab ajakohastatud loetelu lõike 2 punktis c osutatud veebisaitidest ning teeb selle loetelu üldsusele kättesaadavaks.

Artikkel 40

Aretusprogramme täitvate pädevate asutuste poolt normide täitmine

Erandina käesolevast peatükist võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et kontrollida, kas vastavalt artiklile 38 aretusprogramme täitvad pädevad asutused vastavad selles artiklis sätestatud normidele.

Artikkel 41

Pädevate asutuste üldised kohustused

Pädevatel asutustel:

- a) peavad olema kehtestatud nende läbiviidavate ametlike kontrollide ja muude ametlike toimingute tulemuslikkuse, asjakohasuse, erapooletuse, kvaliteedi ja järjepidevuse tagamise ja kontrollimise menetlused või kord või mõlemad;
- b) peavad olema kehtestatud menetlused või kord või mõlemad, mille eesmärk on tagada, et nende töötajatel, kes viivad läbi ametlikke kontrole ja muid ametlikke toiminguid, puudub huvide konflikt suhetes ettevõtjatega, kelle juures nad ametlikke kontrole ja muid ametlikke toiminguid läbi viivad;

- c) peab olema piisav arv sobiva kvalifikatsiooniga, sobiva koolituse saanud ja sobivate kogemustega töötajaid või juurdepääs neile, et ametlikke kontrollide ja muid ametlike toiminguid oleks võimalik läbi viia tõhusalt ja tulemuslikult;
- d) peavad olema asjakohased ja nõuetekohaselt hooldatud rajatised ja seadmed, et tagada oma töötajatele võimalus viia ametlikke kontrollide ja muid ametlike toiminguid läbi tõhusalt ja tulemuslikult;
- e) peavad olema õiguslikud volitused ametlike kontrollide ja muude ametlike toimingute läbiviimiseks ning käesoleva määrusega ette nähtud meetmete võtmiseks;
- f) peavad olema kehtestatud õiguslikud menetlused, et tagada oma töötajate jaoks nende ülesannete nõuetekohase täitmise võimaldamiseks juurdepääs ettevõtjate valdustele ja dokumentidele ning nende hallatavatele elektroonilistele teabealdussüsteemidele.

Artikkel 42

Pädevate asutuste konfidentsiaalsuskohustused

1. Ilma et see piiraks olukordi, mil liidu või liikmesriigi õigusega nõutakse konfidentsiaalse teabe avaldamist, nõuavad pädevad asutused oma töötajatelt, et nad ei avaldaks kolmandatele isikutele ametlike kontrollide ja muude ametlike toimingutega seotud ülesandeid täites saadud teavet, mis oma olemuselt on ametisaladus, välja arvatud kui on olemas ülekaalukas avalik huvi, mis nõuab sellise teabe avaldamist.
2. Ametisaladusena käsitatakse teavet, mille avaldamine seaks ohtu
 - a) ametlike kontrollide või uurimiste eesmärgi;
 - b) ettevõtja või muu füüsilise või juriidilise isiku ärihuvide kaitstuse;
 - c) kohtumenetluse ja õigusnõustamise kaitstuse.

Artikkel 43

Ametlikule kontrollile esitatavad nõuded

1. Pädevad asutused viivad ettevõtjate juures ametliku kontrolli läbi sobiva sagedusega, võttes arvesse
 - a) käesolevas määruses sätestatud normide rikkumise ohtu;
 - b) ettevõtjate juures tehtud varasemate ametlike kontrollide tulemusi ja käesolevas määruses sätestatud normide varasemat täitmist;
 - c) käesolevas määruses sätestatud normide täitmise kontrollimiseks ettevõtjate enesekontrollide või nende taotluse korral kolmandate isikute läbiviidud kontrollide usaldusväärsust ja tulemusi;
 - d) mis tahes teavet, mis võib viidata käesolevas määruses sätestatud normide rikkumisele.
2. Pädevad asutused viivad ametliku kontrolli läbi dokumenteeritud menetluste kohaselt, mis sisaldavad juhiseid ametlikku kontrolli läbiviivate töötajate jaoks.
3. Ettevõtjatele tuleb ametlikust kontrollist ette teatada, välja arvatud juhul, kui on olemas põhjused ametliku kontrolli läbiviimiseks ilma etteteatamiseta.
4. Ametliku kontrolli läbiviimisel tuleb niivõrd kui võimalik püüda vähendada ettevõtjatele langevat koormust, ilma et see avaldaks negatiivset mõju kõnealuse ametliku kontrolli kvaliteedile.

5. Pädevad asutused viivad ametliku kontrolli läbi samal viisil, olenemata sellest, kas asjaomased aretusloomad või nende aretusmaterjal

- a) on pärit liikmesriigist, kus ametlik kontroll läbi viiakse, või mõnest muust liikmesriigist või
- b) tuuakse liitu sisse.

Artikkel 44

Ametliku kontrolli läbipaistvus

Pädev asutus teeb ametlikku kontrolli võimalikult läbipaistvalt ja muudab üldsusele kättesaadavaks asjakohase ametliku kontrolli läbiviimise ja korraldamisega seotud teabe.

Artikkel 45

Ametliku kontrolli kontrollaktid

1. Pädevad asutused koostavad kontrollaktid iga nende poolt läbiviidud ametliku kontrolli kohta.

Kontrollaktid sisaldavad järgmist teavet:

- a) ametliku kontrolli eesmärgi kirjeldus;
 - b) kohaldatud kontrollimeetodid;
 - c) ametliku kontrolli tulemused;
 - d) vajaduse korral meetmed, mille rakendamist pädevad asutused ettevõtjalt ametliku kontrolli tulemusel nõuavad.
2. Kui kohtueelse uurimise või kohtumenetluse kaitstuse eesmärk ei nõua vastupidist, annavad pädevad asutused ettevõtjale, kelle juures ametlik kontroll läbi viidi, lõikes 1 osutatud kontrollakti koopia.

Artikkel 46

Ametlikule kontrollile või muudele ametlikele toimingutele allutatud ettevõtjate kohustused

1. Niivõrd kui see on vajalik ametliku kontrolli läbiviimiseks või muude ametlike toimingute tegemiseks, peab ettevõtja, kui pädev asutus seda nõuab, andma pädeva asutuse töötajatele juurdepääsu

- a) oma seadmetele, valdustele ja muudele tema kontrolli all olevatele kohtadele;
- b) oma elektroonilistele teabehaldussüsteemidele;
- c) oma aretusloomadele ja tema kontrolli all olevale aretusmaterjalile;
- d) oma dokumentidele ja muule asjakohasele teabele.

2. Ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute läbiviimise ajal abistavad ettevõtjad pädevate asutuste töötajaid ja teevad nendega koostööd nende tööülesannete täitmisel.

Artikkel 47

Kinnitust leidnud nõuete rikkumise korral võetavad meetmed

1. Kui nõuete rikkumine on leidnud kinnitust, teeb pädev asutus järgmist:
 - a) võtab mis tahes meetmeid, mis on vajalikud selleks, et määrata kindlaks nõuete rikkumise allikas ja ulatus ning teha kindlaks ettevõtja vastutus;
 - b) võtab asjakohaseid meetmeid tagamaks, et ettevõtja heastab nõuete rikkumise ja hoidub sellest edaspidi.

Võetava meetme üle otsustamisel võtab pädev asutus arvesse nõuete rikkumise laadi ja asjaomase ettevõtja võimalikke varasemaid rikkumisi.

Eelkõige teeb pädev asutus asjakohasel juhul järgmist:

- a) teeb aretusühingule ettekirjutuse lükata edasi tõupuhaste aretusloomade kandmine tõuraamatusse või teevad aretusettevõttele ettekirjutuse lükata edasi ristandaretussigade kandmine aretusregistrisse;
 - b) teeb ettekirjutuse mitte kasutada aretusloomi või aretusmaterjali käesoleva määruse kohaseks aretuseks;
 - c) peatab põlvnemistunnistuste väljaandmise aretusühingu või aretusettevõtte poolt;
 - d) peatab või tunnistab kehtetuks aretusühingu või aretusettevõtte aretusprogrammi heaks kiitmise, kui kõnealune aretusühing või aretusettevõtte rikub korduvalt, pidevalt või üldiselt niisuguse aretusprogrammi nõudeid, mis on heaks kiidetud artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt;
 - e) tunnistab kehtetuks aretusühingu või aretusettevõtte artikli 4 lõike 3 kohase tunnustamise, kui kõnealune aretusühing või aretusettevõtte rikub korduvalt, pidevalt või üldiselt artikli 4 lõikes 3 osutatud nõudeid;
 - f) võtab mis tahes muid meetmeid, mida ta peab asjakohaseks, et tagada käesoleva määruse täitmine.
2. Pädev asutus teatab asjaomasele ettevõtjale või tema esindajale
 - a) seoses lõike 1 kohase meetmega oma otsusest kirjalikult, põhjendades oma otsust;
 - b) asjaomase otsuse edasikaebamise õigusest ning kohaldatava menetluse ja tähtajad.
 3. Pädev asutus jälgib olukorda ning muudab tema poolt käesoleva artikli kohaselt võetud meetmeid, peatab need või lõpetab nende kohaldamise, lähtudes nõuete rikkumise tõsidusest ja nõuete täitmisele viitavatest selgetest tõenditest.
 4. Liikmesriigid võivad ette näha, et käesoleva artikli kohaldamisel pädevale asutusele tekkinud kulud kannavad täielikult või osaliselt asjassepuutuvad ettevõtjad.

Artikkel 48

Koostöö ja haldusabi

1. Kui on tegemist nõuete rikkumisega, mida esineb enam kui ühes liikmesriigis, see levib enam kui ühte liikmesriiki või sellel on tagajärjed enam kui ühes liikmesriigis, teevad kõnealuste liikmesriikide pädevad asutused üksteisega koostööd ja osutavad üksteisele haldusabi, et tagada käesoleva määruse nõuetekohane kohaldamine.

2. Lõikega 1 ette nähtud koostöö ja haldusabi võivad hõlmata
 - a) liikmesriigi pädeva asutuse (edaspidi „taotluse esitanud pädev asutus“) põhjendatud taotlust saada teise liikmesriigi pädevalt asutuselt (edaspidi „taotluse saanud pädev asutus“) teavet, mis on vajalik ametliku kontrolli läbiviimiseks või järelmeetmete võtmiseks;
 - b) nõuete rikkumise korral, millel võib olla mõju teistes liikmesriikides, kõnealuste teiste liikmesriikide pädevate asutuste teavitamist kõnealusest nõuete rikkumisest teadliku pädeva asutuse poolt;
 - c) taotluse saanud pädeva asutuse poolt taotluse esitanud pädevale asutusele vajaliku teabe ja vajalike dokumentide esitamist põhjendamatu viivitusega, kui asjaomane teave ja asjaomased dokumendid on kättesaadavad;
 - d) uurimise korraldamist või ametlikke kontrole, mida taotluse saanud pädev asutus viib läbi selleks, et
 - i) esitada taotluse esitanud pädevale asutusele kogu vajalik teave ja kõik vajalikud dokumendid, sealhulgas niisuguse uurimise või ametlike kontrollide tulemuste ning, asjakohasel juhul, võetud meetmete kohta;
 - ii) kontrollida, kas tema jurisdiktsioonis täidetakse käesolevas määruses sätestatud norme, viies vajaduse korral läbi kohapealseid kontrole;
 - e) asjaomaste pädevate asutuste kokkuleppel liikmesriigi pädeva asutuse osalemist kohapealses ametlikus kontrollis, mida viivad läbi teise liikmesriigi pädevad asutused.
3. Kui muust liikmesriigist pärit aretusloomade või nende aretusmaterjali ametliku kontrolli käigus ilmnevad käesolevas määruses sätestatud normide korduvad rikkumised, teatab kõnealuse ametliku kontrolli läbiviinud liikmesriigi pädev asutus sellest põhjendamatu viivitusega komisjonile ja teiste liikmesriikide pädevatele asutustele.
4. Käesolev artikkel ei piira selliste siseriiklike normide kohaldamist,
 - a) mida kohaldatakse kohtumenetluse esemeks olevate või kohtumenetlusega seotud dokumentide kättesaadavaks tegemise suhtes;
 - b) mille eesmärk on füüsiliste või juriidiliste isikute ärihuvide kaitsmine.
5. Kogu käesoleva artikli kohane teabevahetus pädevate asutuste vahel toimub kirjalikult paber kandjal või elektrooniliselt.

Artikkel 49

Komisjoni ja liikmesriikide teavitamine kolmandate riikide esitatava teabe alusel

1. Kui pädev asutus saab kolmandast riigist teavet, milles osutatakse käesolevas määruses sätestatud normide rikkumisele, teeb ta põhjendamatu viivitusega järgmist:
 - a) edastab sellise teabe teiste liikmesriikide pädevatele asutustele, keda teadaolevalt kõnealune rikkumine puudutab;
 - b) edastab sellise teabe komisjonile, kui teave on või võib olla oluline liidu tasandil.
2. Käesoleva määruse kohaselt läbiviidud ametliku kontrolli või uurimise käigus saadud teavet võib lõikes 1 osutatud kolmandale riigile edastada tingimusel, et
 - a) teavet esitanud pädevad asutused on andnud selleks oma nõusoleku;
 - b) järgitakse isikuandmete kolmandatele riikidele edastamise suhtes kohaldatavaid liidu ja liikmesriigi õigusnorme.

*Artikkel 50***Komisjoni koordineeritud abi ja järeelmeetmed**

1. Komisjon koordineerib viivitamata pädevate asutuste poolt käesoleva peatüki kohaselt võetud meetmeid, kui
 - a) komisjonile kättesaadav teave osutab tegevusele, millega rikutakse või tõenäoliselt rikutakse käesolevas määruses sätestatud norme, ning see puudutab mitut liikmesriiki;
 - b) asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused ei suuda jõuda kokkuleppele käesolevas määruses sätestatud normide rikkumisele kohaldatavate asjakohaste meetmete osas.
2. Lõikes 1 osutatud juhtudel võib komisjon
 - a) nõuda, et niisuguste liikmesriikide pädevad asutused, keda puudutab tegevus, millega rikutakse või tõenäoliselt rikutakse käesolevas määruses sätestatud norme, annaksid komisjonile aru nende poolt võetud meetmetest;
 - b) koostöös liikmesriikidega, keda puudutab tegevus, millega rikutakse või tõenäoliselt rikutakse käesolevas määruses sätestatud norme, saata ülevaatusmeeskonna läbi viima kohapealset komisjoni kontrolli;
 - c) nõuda, et lähteliikmesriigi ja vajaduse korral muude asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused tõhustaksid ametlikke kontrole ning annaksid komisjonile aru nende poolt võetud meetmetest;
 - d) esitada artikli 62 lõikes 1 osutatud komitee teavet selliste juhtumite kohta ja ettepaneku meetmete kohta, mille abil heastada käesoleva artikli lõike 1 punktis a osutatud rikkumine;
 - e) võtta mis tahes muid asjakohaseid meetmeid.

*Artikkel 51***Ametliku kontrolli rahastamise üldpõhimõte**

Liikmesriigid kindlustavad piisavate rahaliste vahendite olemasolu, et tagada pädevate asutuste jaoks ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute läbiviimiseks vajalikud töötajad ja muud ressursid.

*Artikkel 52***Karistused**

Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse sätete rikkumise eest kohaldatavad karistused ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende kohaldamise tagamiseks. Ettenähtud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Liikmesriigid teatavad komisjonile nendest normidest 1. novembriks 2018 ning teatavad viivitamata nende kõigist järgnevatest muudatustest.

*XI PEATÜKK***Komisjoni poolt läbiviidavad kontrollid**

1. jagu

Komisjoni poolt liikmesriikides läbiviidav kontroll*Artikkel 53***Komisjoni poolt liikmesriikides läbiviidav kontroll**

1. Käesoleva määruse kohaldamisalas võivad komisjoni eksperdid viia liikmesriikides läbi kontrolli, et vastavalt vajadusele
 - a) kontrollida käesolevas määruses sätestatud normide kohaldamist;

- b) tutvuda õigusnormide täitmise tagamise tavade ning ametliku kontrolli süsteemide ja neid rakendavate pädevate asutuste toimimisega;
 - c) uurida ja koguda teavet
 - i) käesolevas määruses sätestatud normide kohaldamisel või täitmise tagamisel esinevate oluliste või korduvate probleemide kohta;
 - ii) ettevõtjate teatavates tavades esilekerkivate probleemide või uute arengusuundade kohta.
2. Lõikega 1 ette nähtud kontroll viiakse läbi koostöös liikmesriikide pädevate asutustega.
3. Lõikega 1 ette nähtud kontroll võib hõlmata kohapealset kontrolli koostöös ametlikku kontrolli läbi viivate pädevate asutustega.
4. Liikmesriikide eksperdid võivad abistada komisjoni eksperte. Komisjoni eksperte saatvatele liikmesriikide ekspertidele antakse samad juurdepääsuõigused mis komisjoni ekspertidele.

Artikkel 54

Komisjoni aruanded komisjoni ekspertide poolt liikmesriikides läbiviidud kontrolli kohta

1. Komisjon teeb järgmist:
- a) koostab esialgse aruande tulemuste ja soovitude kohta, milles käsitletakse puudusi, mille komisjoni eksperdid tegid kindlaks artikli 53 lõikega 1 ette nähtud kontrolli käigus;
 - b) saadab liikmesriigile, kus kõnealune kontroll läbi viidi, punktis a osutatud esialgse aruande koopia omapoolsete märkuste esitamiseks;
 - c) võtab käesoleva lõike punktis b osutatud liikmesriigi märkusi arvesse artikli 53 lõike 1 kohase kõnealuses liikmesriigis komisjoni ekspertide poolt läbiviidud kontrolli tulemusi käsitleva lõpparuande koostamisel;
 - d) teeb punktis c osutatud lõpparuande ja punktis b osutatud liikmesriigi märkused üldsusele kättesaadavaks.
2. Kui see on asjakohane, võib komisjon käesoleva artikli lõike 1 punktis c osutatud lõpparuandes soovitada liikmesriikidel võtta parandus- või ennetusmeetmeid selliste ühekordsete või süsteemsete puuduste kõrvaldamiseks, mis on komisjoni artikli 53 lõike 1 kohase kontrolli käigus kindlaks tehtud.

Artikkel 55

Liikmesriikide kohustused seoses komisjoni kontrolliga

1. Liikmesriigid:
- a) annavad komisjoni ekspertide nõudmisel vajalikku tehnilist abi ja esitavad kättesaadavad dokumendid ning osutavad muud tehnilist tuge, et ekspertidel oleks võimalik tõhusalt ja tulemuslikult viia läbi artikli 53 lõikes 1 osutatud kontrolli;
 - b) annavad vajalikku abi, et tagada komisjoni ekspertidele juurdepääs kõigile valdustele, sealhulgas osaliselt, ning muudele kohtadele, samuti seadmetele ja teabele, sealhulgas elektroonilistele teabehaldussüsteemidele ning kui see on asjakohane, aretusloomadele ja aretusmaterjalile, mida on vaja artikli 53 lõikega 1 osutatud kontrolli läbiviimiseks.
2. Liikmesriigid võtavad sõltuvalt artikli 54 lõike 1 punktiga c ette nähtud lõpparuandes esitatud soovitudest vajalikud järelmeetmed, et tagada käesolevas määruses sätestatud normide täitmine.

Artikkel 56

Oluline häire liikmesriigi kontrollisüsteemis

1. Kui komisjonil on tõendeid olulise häire kohta liikmesriigi kontrollisüsteemis ja kui niisugune häire võib kaasa tuua käesolevas määruses sätestatud normide laialdase rikkumise, võtab komisjon vastu rakendusaktid, milles sätestab ühe või mitu järgmistest abinõudest:

- a) eritingimuste kehtestamine ametliku kontrollisüsteemi häirest puudutatud aretusloomade või aretusmaterjali turustamise suhtes või selle keelamine;
- b) mis tahes muu asjakohane ajutine meede.

Nimetatud rakendusaktide kohaldamine lõppeb, kui häire on kõrvaldatud.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Lõikega 1 ette nähtud meetmeid võetakse üksnes juhul, kui pärast seda, kui komisjon on palunud asjaomasel liikmesriigil olukorda parandada, määrates selleks sobiva tähtaja, ning kui liikmesriik ei suutnud olukorda parandada.

3. Komisjon jälgib lõikes 1 osutatud olukorda ning võtab vastu rakendusaktid, millega sõltuvalt olukorra arengust muudab vastuvõetud meetmeid või tunnistab need kehtetuks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. jagu

Komisjoni poolt kolmandates riikides läbiviidav kontroll

Artikkel 57

Komisjoni poolt kolmandates riikides läbiviidav kontroll

1. Komisjoni eksperdid võivad viia kontrolli läbi kolmandas riigis, et vastavalt vajadusele

- a) kontrollida, kas kolmanda riigi õigusaktid ja süsteemid on vastavuses või samaväärsed käesolevas määruses sätestatud nõuetega;
- b) kontrollida, kas kolmanda riigi kontrollisüsteem suudab tagada, et liitu sissetoodavate aretusloomade ja aretusmaterjali saadetised vastavad käesoleva määruse VIII peatüki asjakohastele nõuetele;
- c) koguda teavet ja andmeid, mis võimaldavad selgitada selliste korduvate või esilekerkivate probleemide põhjust, mis on seotud kolmandast riigist pärit liitu sissetoodavate aretusloomade ja aretusmaterjaliga.

2. Lõikes 1 osutatud kontrolli puhul peetakse eriti silmas järgmist:

- a) aretusloomadele ja aretusmaterjalile kohaldatavad kolmanda riigi zootehnika- ja genealoogiaalased õigusaktid;
- b) kolmanda riigi pädevate asutuste töökorraldus, nende volitused ja sõltumatus, nende suhtes kohaldatav järelevalve ja nende võimupiirid kohaldatavate õigusaktide tõhusaks jõustamiseks;
- c) kolmandas riigis aretusasutuste suhtes läbiviidava kontrolli või järelevalve eest vastutavate töötajate koostamine;
- d) kolmanda riigi pädevate asutuste kasutada olevad vahendid;
- e) dokumenteeritud ja prioriteedipõhiste kontrollimenetluste ja kontrollisüsteemide olemasolu ja toimivus;

- f) kolmanda riigi pädevate asutuste poolt muudest kolmandatest riikidest saabuvate aretusloomade ja aretusmaterjali suhtes läbiviidava kontrolli ulatus ja teostus;
- g) kinnitused, mis kolmas riik saab anda käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmise või samaväärsuse kohta.

Artikkel 58

Komisjoni poolt kolmandates riikides läbiviidava kontrolli sagedus ja korraldus

1. Artikli 57 lõikes 1 osutatud kolmandas riigis läbiviidava kontrolli sageduse määramisel lähtutakse järgmisest:
 - a) käesolevas määruses sätestatud normide aluseks olevad põhimõtted ja eesmärgid;
 - b) kõnealusest kolmandast riigist liitu sissetoodavate aretusloomade ja aretusmaterjali kogus ja liik;
 - c) artikli 57 lõikes 1 osutatud juba läbiviidud kontrollide tulemused;
 - d) kolmandast riigist liitu sisse toodavate aretusloomade ja aretusmaterjali ametliku kontrolli ja liikmesriikide pädevate asutuste poolt läbiviidud muu ametliku kontrolli tulemused;
 - e) mis tahes muu teave, mida komisjon peab asjakohaseks.
2. Artikli 57 lõikes 1 sätestatud kontrolli tõhususe ja tulemuslikkuse suurendamiseks võib komisjon enne kontrolli läbiviimist paluda asjaomasel kolmandal riigil esitada:
 - a) artikli 34 lõikes 2 või artikli 35 lõike 2 punktis a osutatud teabe;
 - b) asjakohasel juhul ja vajaduse korral asjaomase kolmanda riigi pädevate asutuste läbiviidud kontrolli kontrollaktid.
3. Komisjon võib määrata liikmesriikide eksperdid abistama komisjoni eksperte artikli 57 lõikes 1 osutatud kontrolli läbiviimisel.

Artikkel 59

Komisjoni aruanded komisjoni ekspertide poolt kolmandates riikides läbiviidud kontrolli kohta

Komisjon annab aru iga kooskõlas artikliga 57 ja 58 läbiviidud kontrolli tulemustest.

Kui see on asjakohane, sisaldavad aruanded soovitusi. Komisjon teeb need aruanded üldsusele kättesaadavaks.

Artikkel 60

Aretusloomade ja aretusmaterjali liitu sissetoomise suhtes erimeetmete kehtestamine

1. Kui on tõendeid, et kolmandas riigis toimub käesolevas määruses sätestatud normide laialdane rikkumine, võtab komisjon vastu rakendusakti, mis käsitleb ühte või mitut järgmistest meetmetest:
 - a) keelab sellest kolmandast riigist pärit loomade aretusloomadena või nende sperma, munarakkude ja embrüote aretusmaterjalina liitu sissetoomise;

- b) keelab sellest kolmandast riigist pärit aretusloomade ja aretusmaterjalist saadud järglaste kandmise aretusühingu peetavasse tõuraamatusse või aretusettevõtte peetavasse registrisse.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 62 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Lisaks nimetatud rakendusaktidele, või nende asemel, võib komisjon võtta ühe või enama järgmistest meetmetest:

- a) kustutada selle kolmanda riigi või selle kolmanda riigi aretusasutused artikli 34 lõikega 1 ette nähtud loetelust;
- b) võtta muid asjakohaseid meetmeid.
2. Lõikes 1 osutatud rakendusaktides ja muudes meetmetes identifitseeritakse aretusloomad ja aretusmaterjal, mille suhtes neid meetmeid võetakse, kombineeritud nomenklatuuri koodidega.
3. Lõikes 1 osutatud rakendusaktide vastuvõtmisel või muude meetmete võtmisel, arvestab komisjon järgmisega:
- a) artikli 58 lõike 2 kohaselt kogutud teabega;
- b) mis tahes muu teabega, mille on esitanud lõikes 1 osutatud rikkumisega seotud kolmas riik;
- c) vajaduse korral artikli 57 lõikes 1 osutatud kontrolli tulemustega.
4. Komisjon jälgib lõikes 1 osutatud normide täitmata jätmist ning muudab vastu võetud meetmeid või tunnistab need kehtetuks sõltuvalt olukorra arengust, kooskõlas sama menetlusega, millega need vastu võeti.

XII PEATÜKK

Delegeerimine ja kohaldamine

Artikkel 61

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 26 lõikes 1, artikli 29 lõikes 5, artikli 30 lõikes 9 ja artikli 32 lõikes 1 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 19. juulist 2016. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 26 lõikes 1, artikli 29 lõikes 5, artikli 30 lõikes 9 ja artikli 32 lõikes 1 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastu võtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 26 lõike 1, artikli 29 lõike 5, artikli 30 lõike 9 ja artikli 32 lõike 1 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavaks tegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

*Artikkel 62***Komiteemenetlus**

1. Komisjoni abistab otsusega 77/505/EMÜ loodud alaline zootehnikakomitee. Kõnealune komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes nimetatud määruse artikliga 5.

*Artikkel 63***Teatavate rakendusaktide vastuvõtmise kuupäevaga seotud üleminekumeetmed**

Komisjon võtab artikli 7 lõikes 5 ja artikli 30 lõikes 10 osutatud rakendusaktid vastu hiljemalt 1. maiks 2017. Artikli 69 kohaselt kohaldatakse neid rakendusakte alates 1. novembrist 2018.

*XIII PEATÜKK***Lõppsätted***Artikkel 64***Õigusaktide kehtetuks tunnistamine ja üleminekumeetmed**

1. Direktiivid 87/328/EMÜ, 88/661/EMÜ, 89/361/EMÜ, 90/118/EMÜ, 90/119/EMÜ, 90/427/EMÜ, 91/174/EMÜ, 94/28/EÜ ja 2009/157/EÜ ja otsus 96/463/EÜ tunnistatakse kehtetuks.
2. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele ja kehtetuks tunnistatud otsusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ning neid loetakse vastavalt käesoleva määruse VII lisas esitatud vastavustabelile.
3. Direktiivi 90/427/EMÜ artikli 8 lõiget 1 kohaldatakse kuni 21. aprillini 2021.
4. Aretajate organisatsioonide, aretusorganisatsioonide, aretajate ühinguid, eraettevõtjaid ning muid organisatsioone ja ühinguid, mis on tegevusloa saanud või tunnustatud lõikes 1 osutatud kehtetuks tunnistatud õigusaktide kohaselt, käsitatakse käesoleva määruse kohaselt tunnustatuna ning muus osas kohaldatakse neile määruses sätestatud norme.
5. Aretusprogramme, mida täidavad lõikes 4 osutatud ettevõtjad, käsitatakse käesoleva määruse kohaselt heakskiidetuna ning muus osas kohaldatakse neile määruses sätestatud norme.
6. Kui lõikes 4 osutatud ettevõtjad juba täidavad aretusprogramme liikmesriigis, mis ei ole neile lõikes 1 osutatud kehtetuks tunnistatud õigusaktide alusel tegevusloa või tunnustuse andnud liikmesriik, teavitavad ettevõtjad sellest pädevat asutust, kes andis neile tegevusloa või tunnustuse.

Esimeses lõigus osutatud pädev asutus teavitab teise liikmesriigi asjakohast pädevat asutust aretusprogrammis täitmisest.

7. Kui enne 19. juulit 2016 peab lõikes 4 osutatud ettevõtja lõikes 1 osutatud kehtetuks tunnistatud õigusaktide kohaselt tõuraamatut, mille eriosasse kantakse teisest liikmesriigist või kolmandast riigist pärit tõupuhtad aretussead, kellel on eritunnused, mis eristavad neid sama tõu populatsioonist, mis on hõlmatud aretusprogrammiga, mida ettevõtja täidab, võib ettevõtja seda eriosa jätkuvalt edasi pidada.

Artikkel 65

Määruse (EL) nr 652/2014 muudatused

Määruse (EL) nr 652/2014 artiklit 30 muudetakse järgmiselt:

1) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Euroopa Liidu referentlaborid ja -keskused“;

2) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Toetusi võib anda määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 32 osutatud Euroopa Liidu referentlaboritele ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1012 (*) artiklis 29 osutatud referentkeskustele selliste kulude jaoks, mida nad kannavad komisjoni poolt heaks kiidetud tööprogrammide elluviimisel.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1012 tõupuhaste aretusloomade, ristandaretussigade ja nende aretusmaterjali aretuse, turustamise ning nende liitu sissetoomise suhtes kehtivate zootehniliste ja genealoogiliste tingimuste kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 652/2014, nõukogu direktiive 89/608/EMÜ ja 90/425/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks teatavad õigusaktid tõuaretuse valdkonnas (tõuaretuse määrus) (ELT L 171, 29.6.2016, lk 66).“;

3) lõike 2 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) selliste töötajatega seotud kulud, kes on otseselt seotud laborite või keskuste ülesannetega, mis kuuluvad nende kui Euroopa Liidu referentlaborite või -keskuste pädevusse, olenemata töötajate staatusest.“.

Artikkel 66

Direktiivi 89/608/EMÜ muudatused

Direktiivi 89/608/EMÜ muudetakse järgmiselt:

1) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Nõukogu 21. novembri 1989. aasta direktiiv 89/608/EMÜ liikmesriikide haldusasutuste vastastikuse abi ning liikmesriikide haldusasutuste ja komisjoni koostöö kohta veterinaarküsimusi käsitlevate õigusaktide nõuetekohase kohaldamise tagamiseks“;

2) artikkel 1 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 1

Käesolevas direktiivis sätestatakse viisid, kuidas veterinaarküsimusi käsitlevate õigusaktide järelevalve eest vastutavad liikmesriikide pädevad asutused teevad koostööd teiste liikmesriikide pädevate asutustega ning komisjoni vastavate talitustega, et tagada nende õigusaktide täitmine.“;

3) artikli 2 lõike 1 teine taane jäetakse välja;

4) artikli 4 lõike 1 esimene taane asendatakse järgmisega:

„— esitama taotluse esitanud asutusele kõik sellised andmed, tõendid, dokumendid või nende tõestatud koopiad, mis on tema valduses või mille ta võib saada lõikes 2 kirjeldatud viisil ning mis võimaldavad tal kontrollida, kas veterinaarküsimusi käsitlevaid õigusakte täidetakse.“;

5) artikli 5 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Taotluse esitanud asutuse taotlusel ning järgides oma asukohaliikmesriigis kehtivaid õigusnorme, teavitab või laseb teavitada taotluse saanud asutus taotluse esitanud asutust kõigist pädevate asutuste juriidilistest dokumentidest või otsustest, mis on seotud veterinaarküsimusi käsitlevate õigusaktide kohaldamisega.“;

6) artikkel 7 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 7

Taotluse saanud asutus annab taotluse esitanud asutuse nõudel talle mis tahes asjakohast teavet, mis on tema valduses või mille ta saab artikli 4 lõike 2 kohaselt, eelkõige selliste aruannete ja muude dokumentide või nende tõestatud koopiade või väljavõtete näol, mis käsitlevad tegelikult avastatud toiminguid, mis taotluse esitanud asutuse arvates on vastuolus veterinaarküsimusi käsitlevate õigusaktidega.“;

7) artikli 8 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Kui nad peavad seda asjakohaseks seoses veterinaarküsimusi käsitlevate õigusaktide järgimisega, peavad liikmesriikide pädevad asutused:

- a) teostama nii palju kui võimalik artiklis 6 viidatud järelevalvet või korraldama sellise järelevalve;
- b) edastama teiste asjaomaste liikmesriikide pädevatele asutustele niipea kui võimalik kogu olemasoleva teabe, eelkõige selliste aruannete ja teiste dokumentide või nende tõestatud koopiade või väljavõtete näol, mis käsitlevad toiminguid, mis on või võivad olla vastuolus veterinaarküsimusi käsitlevate õigusaktidega, eelkõige teabe selliste toimingute sooritamise viiside ja meetodite kohta.“;

8) artikkel 9 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 9

1. Iga liikmesriigi pädevad asutused edastavad komisjonile niipea, kui see on neile kättesaadav:

- a) nende arvates asjakohase teabe, mis käsitleb järgmist:
 - kaubad, millega on tehtud või võib olla tehtud tehinguid, mis on vastuolus veterinaarküsimusi käsitlevate õigusaktidega,
 - meetodid või protseduurid, mida on kasutatud või võib olla kasutatud nende õigusaktide vastaselt;
- b) teave puuduste või lünkade kohta nimetatud õigusaktides, mis on ilmnenud nende õigusaktide kohaldamisel.

2. Komisjon edastab liikmesriikide pädevatele asutustele niipea, kui see on talle kättesaadav, mis tahes teabe, mis võimaldab järgida kehtestatavaid veterinaarküsimusi käsitlevaid õigusakte.“;

9) artikkel 10 asendatakse järgmisega:

a) lõike 1 sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„1. Kui liikmesriigi pädevad asutused saavad teada toimingutest, mis on või võivad olla vastuolus veterinaarküsimusi käsitlevate õigusnormidega ja mis pakuvad erilist huvi liidu tasandil, eelkõige kui.“;

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Füüsiliste ja juriidiliste isikutega seotud teavet edastatakse lõike 1 kohaselt ainult sel määral, mis on hädavajalik veterinaarküsimusi käsitlevate õigusaktidega vastuolus olevate toimingute avastamiseks.“;

10) artikli 11 sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„Alalises veterinaarkomitees kokkutulnud komisjon ja liikmesriigid peavad:“;

11) artikli 15 lõike 2 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„2. Lõige 1 ei takista käesoleva direktiivi kohaselt saadud teabe kasutamist mis tahes õiguslikes meetmetes või kohtumenetlustes, mis on hiljem algatatud veterinaarküsimusi käsitlevate õigusaktide järgimata jätmise tõttu, või liidu rahalisi vahendeid kahjustavate rikkumiste vältimiseks ja avastamiseks.“

Artikkel 67

Direktiivi 90/425/EMÜ muudatused

Direktiivi 90/425/EMÜ muudetakse järgmiselt:

1) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Nõukogu 26. juuni 1990. aasta direktiiv 90/425/EMÜ, milles käsitletakse liidusiseses kaubanduses teatavate elusloomade ja toodete suhtes seoses siseturu väljakujundamisega kohaldatavaid veterinaarkontrolle“;

2) artikli 1 teine lõik jäetakse välja;

3) artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) punkt 2 jäetakse välja;

b) punkt 6 asendatakse järgmisega:

„6. pädev asutus – liikmesriigi keskasutus, mis on pädev läbi viima veterinaarkontrolle, või asutus, millele keskasutus on delegeerinud selle pädevuse;“

4) artikli 3 lõike 1 punkti d teine lõik asendatakse järgmisega:

„Need päritoluettevõtte, -keskuse või -organisatsiooni eest vastutava riikliku veterinaararsti poolt väljaantud sertifikaadid või dokumendid peavad olema elusloomade ja toodetega kaasas kuni nende sihtpunktini.“;

5) artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) et artiklis 1 osutatud elusloomade ja toodete omanikud järgivad käesolevas direktiivis osutatud liikmesriigi või liidu tervisenõudeid kõikidel tootmise ja turustamise etappidel;“

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Lähteliikmesriigid võtavad asjakohased meetmed, et karistada füüsilisi või juriidilisi isikuid veterinaariaalaste õigusaktide rikkumiste eest, kui tuvastatakse liidu õigusnormide rikkumine ja eelkõige kui sertifikaadid, dokumendid või identifitseerimismärgid ei vasta loomade seisundile või nende päritoluettevõtetele või toodete tegelikele omadustele.“;

6) artikkel 19 jäetakse välja;

7) A lisa II peatükk jäetakse välja.

*Artikkel 68***Ülevõtmine**

Liikmesriigid jõustavad artiklite 66 ja 67 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 1. novembriks 2018. Liikmesriigid edastavad kõnealuste sätete teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale määrusele. Samuti lisavad nad teate, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva määrusega kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitletakse viidetena käesolevale määrusele. Sellise viitamise viisi teate sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

*Artikkel 69***Jõustumine ja kohaldamine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. novembrist 2018.

Artiklit 65 kohaldatakse alates 19. juulist 2016.

Määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 8. juuni 2016

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
A. G. KOENDERS

I LISA

II PEATÜKIS OSUTATUD ARETUSÜHINGUTE JA ARETUSETTEVÕTETE TUNNUSTAMINE JA
ARETUSPROGRAMMIDE HEAKSKIITMINE

1. OSA

Artikli 4 lõike 3 punktis b osutatud aretusühingute ja aretusettevõtete tunnustamise nõuded

- A. Aretajate ühing, aretusorganisatsioon, suletud tootmissüsteemis tegutsev eraettevõtja või avaliku sektori asutus peab
- olema juriidiline isik vastavalt selle liikmesriigi kehtivatele õigusaktidele, kus tunnustamist taotletakse;
 - omama piisavalt kvalifitseeritud töötajaid ning asjakohaseid seadmeid ja vahendeid, et täita tõhusalt aretusprogrammi, mille heakskiitmist ta soovib taotleda artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt;
 - olema suuteline tegema vajalikku kontrolli kõnealusesse aretusprogrammi kuuluvate aretusloomade põlvnemise kande tegemiseks;
 - omama iga aretusprogrammi jaoks piisavat hulka aretusloomi selle aretusprogrammi geograafilises piirkonnas;
 - suutma hankida või olema hankinud ja suutma kasutada aretusloomade kohta kogutud andmeid, mis on vajalikud aretusprogrammi täitmiseks.
- B. Lisaks punktis A osutatud nõuetele,
- peab aretajate ühing, aretusorganisatsioon või avaliku sektori asutus tegema järgmist:
 - tagama piisava arvu aretajate osalemise kõigis oma aretusprogrammides;
 - olema võtnud vastu oma põhikirja:
 - et lahendada aretusprogrammis osalevate aretajatega tekkivaid vaidlusi;
 - et tagada aretusprogrammis osalevate aretajate võrdne kohtlemine;
 - milles sätestatakse aretusprogrammis osalevate aretajate ning aretusühingu või aretusettevõtte õigused ja kohustused;
 - milles sätestatakse aretajatest liikmete õigused ja kohustused tõuaretajate liikmesuse korral;
 - ei takista miski punktis 1 alapunktis b osutatud põhikirjas aretusprogrammis osalevatel aretajatel:
 - vabalt valida aretusloomi ja nende valikuvabadust aretusloomade aretuses;
 - kandmast aretusloomade järglasi tõuraamatusse või aretusregistrisse kooskõlas käesoleva määruse IV peatükis sätestatud normidega;
 - omamast oma aretusloomi.

2. OSA

Aretusühingute ja aretusettevõtete artikli 8 lõikes 3 ja, kui see on kohalduv, artiklis 12 osutatud aretusprogrammide heakskiitmise nõuded

1. Artikli 8 lõikes 3 ja, kui see on kohalduv, artiklis 12 osutatud aretusprogramm peab sisaldama järgmist:
 - a) teave programmi eesmärgi kohta, milleks on tõu säilitamine, tõu, liini või ristandi parandamine, uue tõu, liini või ristandi loomine, tõu taastamine või nende kombinatsioon;
 - b) aretusprogrammi kuuluvate tõupuhaste aretusloomade puhul tõu nimi või ristandaretussigade puhul tõu, liini või ristandi nimi, et ei tekiks segadust teiste tõugude, liinide või ristandite sarnaste aretusloomadega, kes on kantud muudesse tõuraamatutesse või aretusregistritesse;
 - c) tõupuhaste aretusloomade puhul aretusprogrammiga hõlmatud tõu üksikasjalikud omadused, sealhulgas selle põhinäitajad;
 - d) ristandaretussigade puhul aretusprogrammiga hõlmatud tõu, liini või ristandi üksikasjalikud omadused;
 - e) teave geograafilise piirkonna kohta, kus aretusprogrammi täidetakse või täita soovitakse;
 - f) teave aretusloomade identifitseerimise süsteemi kohta, millega tagatakse, et nad kantakse tõuraamatusse või aretusregistrisse ainult siis, kui nad on asjaomastesse liikidesse kuuluvate loomade identifitseerimist ja registreerimist käsitlevate liidu loomatervise alase õiguse kohaselt individuaalselt identifitseeritud;
 - g) teave selliste tõupuhaste aretusloomade põlvnemiskannete tegemise korra kohta, kes on kantud tõuraamatusse või, ristandaretussigade puhul, aretusregistrisse ja kes vastavad tõuraamatusse või aretusregistrisse kandmise tingimustele;
 - h) aretusprogrammi valiku- ja aretuseesmärgid, sealhulgas teave aretusprogrammi peamiste eesmärkide kohta, ning asjakohasel juhul nende eesmärkidega seotud üksikasjalikud hindamiskriteeriumid, mida kohaldatakse nende eesmärkidega seoses aretusloomade valimisel;
 - i) uue tõu loomise puhul või artiklis 19 osutatud tõu taastamise puhul üksikasjalik teave uue tõu loomist või tõu taastamist õigustavate asjaolude kohta;
 - j) kui aretusprogrammis nõutakse jõudluskontrolli läbiviimist või geneetilise väärtuse hindamist:
 - i) teave süsteemi kohta, mida kasutatakse jõudluskontrolli tulemuste kogumiseks, registreerimiseks, avaldamiseks ja kasutamiseks;
 - ii) teave aretusloomade geneetilise väärtuse hindamise ja asjakohasel juhul genoomaretusväärtuse hindamise süsteemi kohta;
 - k) tõuraamatu lisade loomise korral või põhiosa klassidesse jaotamise korral tõuraamatu jaotamisele esitatavad nõuded ning kriteeriumid või menetlused, mida kohaldatakse loomade tõuraamatu lissasse kandmiseks või põhiosa klassidesse klassifitseerimiseks;
 - l) kui aretusühing või aretusettevõtte tellib artikli 8 lõike 4 kohaselt oma aretusprogrammi haldamisega seotud konkreetseid tehnilisi teenuseid kolmandatelt isikutelt, teave kõnealuste teenuste kohta ning määratud kolmandate isikute nimed ja kontaktandmed;
 - m) kui aretusühing või aretusettevõtte soovib kasutada artikli 31 lõikes 1 sätestatud erandit, teave põlvemistunnistusi välja andva sperma kogumis- või säilitamiskeskuse või embrüote kogumis- või tootmisrühma kohta ning teave nende põlvnemistunnistuste väljaandmise korra kohta;
 - n) kui aretusettevõtte otsustab anda artikli 30 lõike 8 kohaselt oma ristandaretussigadele ja nende aretusmaterjalile välja antud põlvnemistunnistustes teavet jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamise tulemuste või geneetiliste defektide ja geneetiliste eripärade kohta, teave selle otsuse kohta.

2. Aretusprogrammi kuulub piisav hulk aretusloomi ja piisav arv aretajaid geograafilises piirkonnas, kus seda aretusprogrammi täidetakse või soovitakse täita.

3. OSA

Täiendavad nõuded aretusühingutele, kes loovad või peavad tõupuhaste aretushobuslaste tõuraamatuid

1. Lisaks 2. osa punkti 1 alapunktis f sätestatud identifitseerimisnõuetele kantakse tõupuhtad aretushobuslased tõuraamatusse ainult juhul, kui nad on identifitseeritud paaritustunnistusel ning, kui seda on aretusprogrammis nõutud, vahetult peale sündimist.

Erandina esimesest lõigust võib liikmesriik või tema otsuse korral tema pädev asutus anda loa aretusühingule tõupuhaste aretushobuslaste kandmiseks selle aretusühingu peetavasse tõuraamatusse, kui need loomad identifitseeritakse muul asjakohasel viisil, mis tagab vähemalt samal tasemel usaldusväarsuse kui paaritustunnistus, näiteks DNA analüüsil või loomade veregruppide analüüsil põhinev põlvnemissuhete kontroll, tingimusel et luba antakse kooskõlas asjaomase tõu originaaltõuraamatut pidava aretusühingu põhimõtetega.

2. Lisaks 2. osas sätestatud nõuetele peab tõupuhaste aretushobuslaste puhul artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogramm sisaldama järgmist:

- a) asjakohasel juhul teise tõugu või selle teise tõu konkreetsesse takuliini või määraperekonda kuuluvate tõupuhaste aretusloomade tõuraamatu põhiosasse kandmise tingimused;
- b) kui aretusprogrammiga keelatakse ühe või mitme paljundusmeetodi kasutamine või tõupuhaste aretusloomade kasutamine ühe või mitme paljundusmeetodi puhul artikli 21 lõike 2 kohaselt või piiratakse seda, kõnealust keeldu või piirangut käsitlev teave;
- c) paaritustunnistuse välja andmise kord või muude punktis 1 osutatud asjakohaseid viise käsitlev kord, ning kui seda on aretusprogrammis nõutud, vahetult pärast sündimist varsa identifitseerimise kord.

3. Lisaks 1. ja 2. osas sätestatud nõuetele kohaldatakse tõupuhastele aretushobuslastele järgmiseid erinõudeid.

- a) Kui aretusühing teatab pädevale asutusele, et tema poolt loodud tõuraamat on sellise tõu originaaltõuraamat, mida aretusprogramm hõlmab, siis peab:
 - i) aretusühingu käsutuses olema tõuraamatu loomist tõendavad dokumendid ning ta peab olema teinud aretusprogrammi põhimõtted üldsusele kättesaadavaks;
 - ii) aretusühing tõendama, et artikli 4 lõikes 1 osutatud taotlemise ajal ei olnud muud teadaolevat samas või teises liikmesriigis või kolmandas riigis tunnustatud aretusühingut või -asutust, kes on loodud tõuraamatu sama tõu jaoks ning kes täidab kõnealuse tõu aretusprogrammi punktis i osutatud põhimõtete kohaselt;
 - iii) teeb tihedat koostööd punktis b osutatud aretusühingutega, eelkõige teavitades neid aretusühinguid läbipaistvalt ja õigeaegselt punktis i osutatud põhimõtete muutmisest;
 - iv) kohaldab oma tegevuses vajaduse korral mittediskrimineerivaid reegleid seoses sama tõu kohta artikli 34 kohaselt loetlemata aretusasutuste poolt loodud tõuraamatutega.
- b) Kui aretusühing teatab pädevale asutusele, et tema poolt loodud tõuraamat on tema aretusprogrammi kuuluva tõu paralleeltõuraamat, siis aretusühing:
 - i) lisab oma aretusprogrammi põhimõtted, mille on kehtestanud alapunktis a osutatud aretusühing, kes peab sama tõu originaaltõuraamatut;

- ii) teeb üldsusele kättesaadavaks teabe punktis i osutatud põhimõtete rakendamise ja nende allika kohta;
- iii) kehtestab korra, et tagada artikli 8 lõikes 3 ja, kui see on kohalduv, artiklis 12 osutatud aretusprogrammis sätestatud tingimuste vajalik kohandamine kõnealuste põhimõtete muudatustele, mida käesoleva punkti alapunktis a osutatud aretusühing on teinud originaaltõuraamatu pidajana.

4. Tõupuhaste aretushobuslaste aretusühingute tunnustamise nõuetele kohalduvad järgmised erandid:

- a) erandina 1. osa punkti B alapunkti 1 alapunktis b ja juhul kui VI lisas loetletud liidu territooriumil on ühe tõu kohta mitu aretusühingut, kes peavad selle tõu kohta tõuraamatuid ja nende artikli 8 lõikes 3 osutatud aretusprogrammid hõlmavad koos kogu VI lisas loetletud territooriumi, kehtib selle osa punkti B alapunkti 1 alapunktis b osutatud ja kõnealuste aretusühingute poolt kehtestatud eeskirjade suhtes järgmine:
 - i) nendega võidakse ette näha, et kui eesmärk on saada sünnitunnistuse saamiseks, peavad asjaomasesse tõugu kuuluvad tõupuhtad aretushobuslased olema tõuraamatusse kandmiseks sündinud VI lisas loetletud liidu territooriumil;
 - ii) need tagavad, et punktis i sätestatud erand ei takista järglaste tõuraamatusse kandmist;
- b) erandina käesoleva osa punkti 3 alapunktist a, kui aretusprogrammi põhimõtted on kehtestanud ainult rahvusvaheline, üleilmse tegevusulatusega organisatsioon ja liikmesriigis ei ole aretusühingut ega kolmandas riigis aretusasutust, kes peab asjaomase tõu originaaltõuraamatut, võib liikmesriigi pädev asutus tunnustada aretusühinguid, kes peavad selle tõu paralleeltõuraamatuid, tingimusel et nad kehtestavad 2. osa punkti 1 alapunktis h osutatud eesmärgid ja kriteeriumid kooskõlas kõnealuse rahvusvahelise organisatsiooni kehtestatud põhimõtetega, tingimusel, et need põhimõtted:
 - i) on kõnealuse aretusühingu poolt artikli 4 lõikes 3 osutatud pädevale asutusele kontrollimise eesmärgil kättesaadavaks tehtud;
 - ii) on lisatud kõnealuse aretusühingu aretusprogrammi;
- c) erandina käesoleva osa punkti 3 alapunktist b võib aretusühing, kes peab paralleeltõuraamatut, kehtestada aretusväärtusel põhinevad täiendavad klassid, tingimusel et originaaltõuraamatu või muude selle tõu paralleeltõuraamatute põhiosas klassidesse kantud tõupuhtad aretushobuslased saab kanda paralleeltõuraamatu põhiosa vastavatesse klassidesse.

—

II LISA

IV PEATÜKIS OSUTATUD TÕURAAMATUSSE JA ARETUSREGISTRISSE KANDMINE

1.OSA

Tõupuhaste aretusloomade kandmine tõuraamatu põhiosasse ja loomade kandmine tõuraamatu lisasse

I PEATÜKK

Tõupuhaste aretusloomade kandmine tõuraamatu põhiosasse

1. Artikli 18 lõikes 1 osutatud tingimused on järgmised:
 - a) loom vastab järgmistele põlvnemiskriteeriumitele:
 - i) veised, sead, lambad ja kitsed põlvnevad vanematest ja vanavanematest, kes on kantud sama tõu tõuraamatu põhiosasse;
 - ii) hobuslaste puhul põlvneb loom vanematest, kes on kantud sama tõu tõuraamatu põhiosasse;
 - b) looma eellastabel on koostatud artikli 8 lõike 3, ja kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammi tingimuste kohaselt;
 - c) loom identifitseeritakse kooskõlas asjaomase tõu suhtes kohaldatavate loomade identifitseerimist ja registreerimist käsitleva liidu loomatervise alase õigusega ning artikli 8 lõike 3, ja kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammi tingimuste kohaselt;
 - d) looma turustamise või tema liitu sissetoomise korral ja kui loom soovitakse kanda tõuraamatusse või seal registreerida, peab temaga olema kaasas artikli 30 kohaselt välja antud põlvnemistunnistus;
 - e) kui loom on saadud aretusmaterjalist, mis on turustatud või toodud liitu, ja kui loom soovitakse kanda tõuraamatusse, peab aretusmaterjaliga olema kaasas artikli 30 kohaselt välja antud põlvnemistunnistus.
2. Erandina käesoleva peatüki punkti 1 alapunkti a alapunktist ii võib aretusühing, mis täidab tõupuhaste aretushobuslaste aretusprogrammi, kanda oma tõuraamatu põhiossa tõupuhta aretushobuslase:
 - a) kes on ristamise puhul kantud muu tõu tõuraamatu põhiossa tingimusel, et muu tõu ja kõnealuste tõupuhaste aretusloomade sissekandmise kriteeriumid on sätestatud artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis, või
 - b) kes kuulub liinaretuse puhul konkreetsesse täkuliini või määraperekonda, tingimusel et need liinid ja perekonnad ning kõnealuste tõupuhaste aretusloomade sissekandmise kriteeriumid on sätestatud artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis.
3. Lisaks käesoleva peatüki punkti 1 alapunktis c sätestatud normidele teeb aretusühing, kes kannab oma tõuraamatusse tõupuhta aretushobuslase, kes on juba kantud artikli 8 lõike 3, ja kui see on kohalduv artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammi täitva muu aretusühingu loodud tõuraamatusse, kande kõnealuse tõupuhta aretuslooma kohta määruse (EL) 2016/429 kohast identifitseerimisnumbrit kasutades, mis tagab looma unikaalsuse ja tema identifitseerimise järjepidevuse, ning sama nime kasutades (välja arvatud juhul, kui kahe asjaomase aretusühingu vahel on kokku lepitud erandis), lisades sünniriigi koodi, mis vastab asjaomase tõu suhtes kehtivatele rahvusvahelistele kokkulepetele.

II PEATÜKK

Loomade kandmine tõuraamatu lissasse

1. Artikli 20 lõikes 1 osutatud nõuded on järgmised:
 - a) loom identifitseeritakse kooskõlas asjaomase liigi suhtes kohaldatavate loomade identifitseerimist ja registreerimist käsitleva liidu loomatervise alase õigusega ning artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis sätestatud tingimustega;
 - b) aretusühing on looma puhul leidnud, et ta vastab asjaomase tõu tunnustele, millele on osutatud I lisa 2. osa punkti 1 alapunktis c;
 - c) kui see on kohaldatav, täidab loom vähemalt artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis sätestatud miinimumjõudluse nõudeid näitajate osas, mida kontrollitakse kooskõlas III lisaga põhiosasse kantud tõupuhaste aretusloomade puhul.
2. Aretusühing võib käesoleva peatüki punkti 1 alapunktis b osutatud tõutunnustele vastavuse või käesoleva peatüki punkti 1 alapunktis c osutatud jõudluse nõuete kontrollimiseks kohaldada erinevaid nõudeid sõltuvalt sellest, kas loom
 - a) kuulub asjaomasesse tõugu, kuigi tema päritolu ei ole teada, või
 - b) saadi artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis nimetatud ristamisprogrammi raames.

III PEATÜKK

Lisasse kantud loomade järglaste kandmine põhiosasse

1. Artikli 20 lõikes 2 osutatud nõuded on järgmised:
 - a) veiste, sigade, lammaste ja kitsede puhul põlvneb emasloom:
 - i) emast ja emapoolsest vanaemast, kes on kantud sama tõu tõuraamatu lissasse kooskõlas artikli 20 lõikega 1;
 - ii) isast ja mõlemast vanaisast, kes kõik on kantud sama tõu tõuraamatu põhiosasse.

Esimese lõigu sissejuhatavas lauses osutatud emaslooma ja sama tõu tõuraamatu põhiosasse kantud tõupuhta isaslooma esimese põlvkonna järglast loetakse samuti tõupuhtaks aretusloomaks ning kantakse tõuraamatu põhiosasse või on sissekandmiseks sobilik;
 - b) hobuslaste puhul vastab loom artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis sätestatud tingimustele, mille kohaselt kantakse tõuraamatu lissasse kantud loomadest põlvnevad emas- ja isasloomad tõuraamatu põhiosasse.
2. Erandina käesoleva peatüki punktist 1 ja I peatüki punkti 1 alapunkti a alapunktist i võib liikmesriik või tema otsuse korral tema artikli 4 lõike 3 kohane pädev asutus anda veiste, sigade, lammaste või kitsede ohustatud tõugude ning vastupidavate lambatõugude („hardy“ sheep) suhtes aretusprogrammi ellu viivale aretusühingule loa kanda oma tõuraamatu põhiosasse loom, kelle vanemad ja vanavanemad on kantud selle tõu tõuraamatu põhiosasse või lissasse.

Aretusühingule erandi tegemiseks loa andnud liikmesriik või tema otsuse korral tema pädev asutus tagavad, et

- a) aretusühing on põhjendanud erandi tegemise vajadust, eelkõige tõendades selle tõu aretuses kasutada olevate tõupuhaste isaste aretusloomade vähesust;

- b) aretusühing on oma tõuraamatus loonud ühe või mitu lisa;
- c) eeskirjad, mille kohaselt aretusühing kannab loomi oma tõuraamatu põhiosasse või lissasse, kehtestatakse artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis.

Seda erandit kasutavad liikmesriigid teevad artiklis 7 osutatud loetelus avalikult kättesaadavaks tõud, mille puhul erandit kasutatakse.

2. OSA

Ristandaretussigade kandmine aretusregistrisse

Artiklis 23 osutatud tingimused on järgmised:

- a) ristandaretussiga põlvneb vanematest ja vanavanematest, kes on kantud tõuraamatusse või aretusregistrisse;
- b) ristandaretussiga identifitseeritakse pärast sündi kooskõlas sigade puhul kohaldatava loomade identifitseerimist ja registreerimist käsitleva liidu loomatervise alase õigusega ning artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis sätestatud nõuetega;
- c) ristandaretussiga põlvneb artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis sätestatud nõuete kohaselt kindlaks tehtud vanematest;
- d) ristandaretusseaga on vajaduse korral kaasas artikli 30 kohaselt välja antud põlvnemistunnistus.

III LISA

ARTIKLIS 25 OSUTATUD JÕUDLUSKONTROLL JA GENEETILISE VÄÄRTISE HINDAMINE

1. OSA

Üldnõuded

Kui aretusühingud või aretusettevõtted või nende aretusühingute ja aretusettevõtete poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmandad isikud viivad läbi jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamist, kehtestavad nad ja kasutavad jõudluskontrolli läbiviimiseks või geneetilise väärtuse hindamiseks meetodeid, mis on teaduslikult heaks kiidetud kooskõlas kehtestatud zootehniliste põhimõtetega, ning võtavad nende olemasolu korral arvesse:

- a) eeskirju ja standardeid, mille on kehtestanud artikli 29 lõikega 1 ette nähtud asjaomased Euroopa Liidu referent-keskused, või
- b) selliste eeskirjade ja standardite puudumisel rahvusvahelises loomajõudluskontrolli komitees ICARi põhimõtteid.

2. OSA

Jõudluskontrolli suhtes kehtivad nõuded

1. Jõudluskontrolli viiakse läbi ühe või mitme 1. osas osutatud meetodi kohaselt kehtestatud järgmise jõudluskontrollimeetodi alusel:
 - a) aretusloomade endi või aretusloomade järglaste, täis- või poolõvede või külgsgulaste põhise individuaalse jõudluse kontrollimine katsejaamas;
 - b) aretusloomade endi või aretusloomade järglaste, täis- või poolõvede või külgsgulaste ja muude sugulaste põhise individuaalse jõudluse kontrollimine põllumajandusettevõttes;
 - c) jõudluse kontrollimine põllumajandusettevõtetest, müügi- ja tapapunktidest või muudelt ettevõtjatelt kogutud andmete alusel;
 - d) samaealiste aretusloomade rühmade jõudluse kontrollimine (samaealiste rühmade võrdlus);
 - e) muud 1. osas osutatud meetodite kohaselt läbi viidavad jõudluskontrollimeetodid.

Jõudluskontrolli meetodid kehtestatakse viisil, mis võimaldab aretusloomade pädevat võrdlust. Põllumajandusettevõtte kontrolljaamades kontrollitavad järglased, täis- või poolõved või külgsgulased valitakse erapooletul viisil ja neid ei kohelda valikuliselt. Põllumajandusettevõttes kontrollimise puhul jaotatakse loomad põllumajandusettevõtete vahel viisil, mis võimaldab kontrollitavaid aretusloomi pädevalt võrrelda.

Jõudluskontrolli meetodi avasid katsejaamades läbi viivad aretusühingud ja aretusettevõtted esitavad kooskõlas 1. osas osutatud meetoditega katseraportis aretusloomade vastuvõtmise tingimused, teabe osalevate loomade ja varasemate asjakohaste kontrollide tulemuste kohta, dokumenteerivad näitajad, kasutatud kontrollimeetodid ja muu asjakohase teabe.

2. Aretusühingud ja aretusettevõtted määratlevad oma artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis dokumenteerivad näitajad, mis on seotud kõnealuses aretusprogrammis kehtestatud valikueesmärkidega.
3. Piimajõudluse näitajate dokumenteerimise kohustuse korral dokumenteeritakse piimajõudluse andmed, piima koostise näitajad ja muud 1. osas osutatud meetodites sätestatud näitajad. Dokumenteerida võib täiendavaid piima või piima kvaliteedi näitajaid.
4. Lihatoodangu näitajate dokumenteerimise kohustuse korral dokumenteeritakse lihatoodangu näitajad ja muud 1. osas osutatud meetodites sätestatud näitajad. Dokumenteerida võib täiendavaid liha või liha kvaliteedi näitajaid.

5. Kui tuleb dokumenteerida muid kui käesoleva osa punktides 3 ja 4 osutatud näitajaid, dokumenteeritakse need näitajad kooskõlas 1. osas osutatud meetoditega. Näitajad võivad hõlmata liigi- ja tõupõhiseid tunnuseid, näiteks kehaehitust, viljakust, poegimiskergust, tervisealaseid näitajaid, järglaste elujõulisust, eluiga, villa kvaliteeti, söödakasutust, kuulekust, elujõulisuse näitajaid ja muid asjakohaseid näitajaid, mis on seotud artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis sätestatud valikueesmärkidega.
6. Punktides 3, 4 ja 5 osutatud näitajate kohta kogutud andmed lisatakse geneetilise väärtuse hindamisse ainult juhul, kui need andmed on saadud registreerimissüsteemist, mis on kindlaks määratud artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis.
7. Kõigi punktides 3, 4 ja 5 osutatud dokumenteeritud näitajate kohta määratakse teave kohaldatud jõudluskontrolli meetodi, kohaldatud katseraportis ja vajaduse korral kontrollitulemuste valideerimisel kohaldatud meetodite kohta kindlaks artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis.
8. Punktides 3, 4 ja 5 osutatud näitajate suhtes geneetilise väärtuse hindamise läbiviimisel tagatakse nende näitajate dokumenteerimisega, et kontrollimise lõpus saab arvutada nende näitajate usaldatavad aretusväärtused.
9. Käesoleva osa punkti 1 alapunktis c osutatud vaatlusandmeid võib dokumenteerida ja geneetilise väärtuse hindamisse lisada ainult juhul, kui need andmed on 1. osas osutatud meetodite kohaselt valideeritud.

3. OSA

Geneetilise väärtuse hindamisele kehtivad nõuded

1. Aretusloomade geneetilise väärtuse hindamine hõlmab 2. osas osutatud tootlikkust ja muid kui tootlikkust iseloomustavaid näitajaid, mis on seotud artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis kehtestatud valikueesmärkidega.
2. Geneetilise väärtuse hindamine hõlmab ainult 2. osas osutatud tunnuseid, mille dokumenteerimine toimub artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis sätestatud viisil.
3. Aretusloomade aretusväärtuseid arvutatakse 1. osas osutatud meetodite kohaselt järgmiste näitajate alusel:
 - a) aretusloomade kohta 2. osas osutatud jõudluskontrolli alusel kogutud andmed;
 - b) aretusloomade kohta kogutud genoomiteave;
 - c) muu 1. osas osutatud meetodi kohaselt kogutud andmed või
 - d) punktides a, b ja c osutatud teabe ja andmete kombinatsioon.
4. Geneetilise väärtuse hindamisel rakendatavad statistikameetodid vastavad 1. osas osutatud meetoditele. Kõnealuste statistiliste meetodite kasutamisega tagatakse looma geneetiline hinnang, mis on sõltumatu põhiliste keskkonnategurite mõjust ja andmestruktuurist ning võtab arvesse kogu kättesaadavat teavet aretuslooma, tema järglaste, veresugulaste, külgsugulaste ja muude sugulaste kohta sõltuvalt jõudluskontrolli meetodist.
5. Hinnanguliste aretusväärtuste usaldatavus arvutatakse 1. osas osutatud meetodite alusel. Aretusloomade hinnangulise aretusväärtuste avaldamisel esitatakse nende avaldatud aretusväärtuste usaldatavus ja hindamise kuupäev.
6. Kunstlikuks seemenduseks ette nähtud tõupuhaste isaste aretusveiste puhul viiakse läbi geneetilise väärtuse hindamine. Geneetilise väärtuse hindamine hõlmab peamiseid aretusprogrammiga seotud tootlikkust iseloomustavaid näitajaid, mis on sätestatud 1. osas osutatud meetodites, ning seda võib teha muude asjakohaste tootlikkust ja muude kui tootlikkust iseloomustavate näitajate suhtes, mis on sätestatud 1. osas osutatud meetodites. Kui nende näitajate geneetilist väärtust hinnatakse kunstlikuks seemenduseks ette nähtud tõupuhaste isaste aretusveiste puhul, avaldatakse nende näitajatega seotud aretusväärtused, välja arvatud artikli 21 lõike 1 punktis g osutatud loomadega (testimata pullid) seotud aretusväärtused.

7. Kunstlikuks seemenduseks ette nähtud tõupuhaste isaste aretusveiste puhul on aretusväärtuste usaldatavus vähemalt järgmine:
 - a) piimatõugu (sealhulgas kahesuunalisse tõugu) kuuluvate pullide osas peamiste piimajõudlusnäitajate puhul või mitme üksiknäitaja järgi arvatud aretusväärtuste koondindeksi puhul 0,5;
 - b) lihatõugu (sealhulgas kahesuunalisse tõugu) kuuluvate pullide osas peamiste piimajõudlusnäitajate puhul või mitme üksiknäitaja järgi arvatud aretusväärtuste koondindeksi puhul 0,3.
 8. Punktis 7 osutatud aretusväärtuste usaldatavuse nõudeid ei kohaldata tõupuhaste isaste aretusveiste suhtes,
 - a) keda kasutatakse kontrollimiseks selliste koguste piires, mida aretusühingul on vaja artikli 21 lõike 1 punktis g osutatud kontrollide läbiviimiseks (testimata pullid);
 - b) kes osalevad aretusprogrammis, mille eesmärk on tõu säilitamine või tõusisese geneetilise mitmekesisuse säilitamine, ning kui sellise aretusprogrammi kohaselt on vaja viia läbi jõudluskontrolli ja geneetilise väärtuse hindamist.
 9. Genoomaretusväärtusega tõupuhtaid isaseid aretusveiseid peetakse kunstliku seemenduse jaoks sobivaks, kui nende genoomaretusväärtus on
 - a) valideeritud kooskõlas 1. osas osutatud meetoditega iga genoomaretusväärtuse näitaja kohta;
 - b) taasvalideeritud iga näitaja kohta korrapäraselt ja igal juhul siis, kui genoomaretusväärtuses, geneetilise väärtuse hindamises või referentspopulatsioonis toimub olulisi muutusi.
 10. Aretusühing või aretusettevõtte või kõnealuse aretusühingu või aretusettevõtte taotluse alusel kõnealuse aretusühingu või aretusettevõtte poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmas isik teeb üldsusele kättesaadavaks teabe aretusprogrammiga seotud aretusloomade geneetiliste defektide ja geneetiliste eripärade kohta.
-

IV LISA

ARTIKLIS 29 OSUTATUD EUROOPA LIIDU REFERENTKESKUSED

1. Artikli 29 lõike 4 punktis a osutatud nõuded

Artikli 29 kohaselt määratud Euroopa Liidu referentkeskused on:

a) sobiva kvalifikatsiooniga personal:

i) kes on saanud piisavat koolitust:

- töupuhaste aretusloomade jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise alal, kui kõnealused keskused on määratud artikli 29 lõike 1 kohaselt;
- ohustatud tüugude säilitamise alal, kui kõnealused keskused on määratud artikli 29 lõike 2 kohaselt;

ii) keda on õpetatud järgima teatavate küsimuste, tulemuste või teabe konfidentsiaalsuse põhimõtet ning

iii) kellel on piisavad teadmised uurimistegevusest liikmesriigi, liidu ja rahvusvahelisel tasandil;

b) kellel on juurdepääs infrastruktuurile, seadmetele ja toodetele, et täita ülesandeid, millele on osutatud:

i) punktis 2, kui kõnealused keskused on määratud artikli 29 lõike 1 kohaselt, ning

ii) punktis 3, kui kõnealused keskused on määratud artikli 29 lõike 2 kohaselt.

2. Artikli 29 lõike 1 kohaselt määratud Euroopa Liidu referentkeskuse artikli 29 lõike 4 punkti b alapunktis i osutatud ülesanded.

Artikli 29 lõike 1 kohaselt määratud Euroopa Liidu referentkeskus:

a) teeb koostööd aretusühingutega ja aretusühingute poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmanda isikuga, et hõlbustada töupuhaste aretusloomade artikli 25 kohaste jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise meetodite ühetaolist kohaldamist;

b) teavitab aretusühinguid ja aretusühingute poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmandaid isikuid või pädevaid asutusi töupuhaste aretusloomade jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise meetoditest;

c) vaatab korrapäraselt läbi aretusühingute ja nimetatud aretusühingute poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmandate isikute tehtud jõudluskontrolli ja geneetilise väärtuse hindamise tulemused ning nende aluseks olevad andmed;

d) võrdleb töupuhaste aretusloomade jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise meetodeid;

e) liikmesriikide või komisjoni taotluse korral

i) annab abi töupuhaste aretusloomade jõudluskontrolli läbiviimise ja geneetilise väärtuse hindamise meetodite ühtlustamiseks;

ii) soovib töupuhaste aretusloomade jõudluskontrolli läbiviimisel ja geneetilise väärtuse hindamisel kasutatavaid arvutamismeetodeid;

iii) loob ühise aluse töupuhaste aretusloomade jõudluskontrolli läbiviimisel ja geneetilise väärtuse hindamisel kasutatud meetodite tulemuste võrdlemiseks eri liikmesriikides, tehes eelkõige järgmist:

- liikmesriikides läbiviidava töupuhaste aretusloomade jõudluskontrolli ja geneetilise väärtuse hindamise kontrollimenetluste väljatöötamine, et parandada tulemuste võrreldavust ja aretusprogrammide tõhusust;

- eluskarja rahvusvaheline hindamine liikmesriikides ja kolmandates riikides läbiviidava tõupuhaste aretusloomade jõudluskontrolli ja geneetilise väärtuse hindamise kombineeritud tulemuste alusel;
 - nende rahvusvaheliste hindamiste tulemuste levitamine;
 - ümberarvestusvalemite ja valemite aluseks oleva teabe avaldamine;
- f) edastab tõupuhaste aretusloomade geneetilise väärtuse hindamise kohta andmeid ja pakub koolitust, et toetada aretusühinguid või aretusühingute poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmandaid isikuid, kes osalevad rahvusvahelistes geneetilise väärtuse hindamise tulemuste võrdlustes;
- g) hõlbustab seoses tõupuhaste aretusloomade geneetilise väärtuse hindamisega liikmesriikides tekkivate probleemide lahendamist;
- h) teeb oma vastutusalas koostööd rahvusvaheliselt tunnustatud organisatsioonidega;
- i) pakub komisjoni taotluse korral alalisele zootehnikakomiteele tehnilist abi.
3. Artikli 29 lõike 2 kohaselt määratud Euroopa Liidu referentkeskuse artikli 29 lõike 4 punkti b alapunktis ii osutatud ülesanded.

Artikli 29 lõike 2 kohaselt määratud Euroopa Liidu referentkeskus:

- a) teeb koostööd aretusühingutega, aretusühingute poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmandate isikutega, pädevate asutustega ja liikmesriikide muude asutustega, et edendada ohustatud tõugude säilitamist või kõnealuste tõugude sees geneetilise mitmekesisuse säilitamist;
- b) teavitab aretusühinguid, aretusühingute poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmandaid isikuid, pädevaid asutusi ja muid asutusi meetoditest, mida on kasutatud ohustatud tõugude säilitamiseks ja kõnealuste tõugude sees geneetilise mitmekesisuse säilitamiseks;
- c) komisjoni taotluse korral
- i) arendab välja meetodid ohustatud tõugude *in situ* ja *ex situ* kaitsmiseks või kõnealuste tõugude sees geneetilise mitmekesisuse säilitamiseks või annab abi sellise arendustegevuse või ühtlustamise jaoks;
 - ii) töötab välja meetodid, mida kasutatakse ohustatud tõugude staatuse iseloomustamiseks geneetilise mitmekesisuse või põllumajanduse jaoks kadumisohtu puhul, või annab abi sellise arendustegevuse jaoks;
 - iii) ergutab liikmesriikidevahelist teabevahetust ohustatud tõugude säilitamise või kõnealuste tõugude sees geneetilise mitmekesisuse säilitamise küsimuses;
 - iv) pakub koolitusi, et toetada aretusühinguid või aretusühingute poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmandaid isikuid, pädevaid asutusi ja muid asutusi ohustatud tõugude säilitamisel või kõnealuste tõugude sees geneetilise mitmekesisuse säilitamisel;
 - v) teeb oma vastutusalas koostööd Euroopas ja rahvusvaheliselt tunnustatud organisatsioonidega;
 - vi) pakub oma vastutusalas alalisele zootehnikakomiteele tehnilist abi.
-

V LISA

TEAVE, MIS TULEB ESITADA VII PEATÜKIS OSUTATUD PÕLVNEMISTUNNISTUSES

1. OSA

Üldnõuded

Põlvnemistunnistuse pealkirjas:

- a) osutatakse, kas loom on tõupuhas aretusloom või ristandaretussiga või kas aretusmaterjal pärineb tõupuhtalt aretusloomalt või ristandaretussealt;
- b) esitatakse viide taksonoomilisele rühmale;
- c) osutatakse sellele, kas saadeti on ette nähtud turustamiseks või liitu sissetoomiseks;
- d) esitatakse viide käesolevale määrusele.

2. OSA

Tõupuhaste aretusloomade ja nende aretusmaterjali põlvnemistunnistused

I PEATÜKK

Artiklis 30 osutatud tõupuhaste aretusloomade põlvnemistunnistused

1. Artiklis 30 osutatud tõupuhaste aretusloomade põlvnemistunnistustele märgitakse järgmised andmed:
 - a) tunnistust välja andva aretusühingu nimi või, tõupuhta aretuslooma liitu sissetoomise korral, tunnistust välja andva aretusasutuse nimi ning võimaluse korral viide kõnealuse aretusühingu või aretusasutuse veebisaidile;
 - b) tõuraamatu nimetus;
 - c) kui see on asjakohane, see tõuraamatu põhiosa klass, millesse tõupuhas aretusloom on kantud;
 - d) tõupuhta aretuslooma tõu nimi;
 - e) tõupuhta aretuslooma sugu;
 - f) tõupuhta aretuslooma sissekande number tõuraamatus (st tõuraamatu nr);
 - g) identifitseerimissüsteem ning individuaalne identifitseerimisnumber, mis on tõupuhtale aretusloomale antud kooskõlas
 - i) asjaomastesse liikidesse kuuluvate loomade identifitseerimist ja registreerimist käsitlevate liidu loomatervise alase õigusega;
 - ii) individuaalset identifitseerimisnumbrit nõudvate loomade identifitseerimist ja registreerimist käsitlevate liidu loomatervise alase õiguse puudumisel kooskõlas artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis sätestatud eeskirjadega või
 - iii) tõupuhta aretuslooma liitu sissetoomise korral kolmanda riigi õigusaktidega;
 - h) kui see on vajalik artikli 22 lõike 1 ja 2 kohaselt, sperma, munarakkude ja embrüote varumiseks kasutatavate tõupuhaste aretusloomade identsuskontrolliks kasutatav meetod ning identsuskontrolli tulemused;
 - i) tõupuhta aretuslooma sünnikuupäev ja -riik;
 - j) aretaja nimi, aadress ja võimaluse korral e-posti aadress (tõupuhta aretuslooma sünnikoht);

- k) omaniku nimi, aadress ja võimaluse korral e-posti aadress;
- l) eellastabel:

Isa Tõuraamatu nr ja osa	Isa isa Tõuraamatu nr ja osa
	Isa ema Tõuraamatu nr ja osa
Ema Tõuraamatu nr ja osa	Ema isa Tõuraamatu nr ja osa
	Ema ema Tõuraamatu nr ja osa

- m) võimaluse korral jõudluskontrolli tulemused ja geneetilise väärtuse hindamise ajakohastatud tulemused, sealhulgas kõnealuse hindamise kuupäev ning geneetilised defektid ja geneetilised iseärasused, mis on seotud kõnealuse aretusprogrammiga ning mõjutavad kõnealust aretuslooma;
- n) tiinete emasloomade puhul nende seemenduse või paaritamise kuupäev ja looma viljastanud isaslooma identifitseerimisandmed, mille võib esitada eraldi dokumendis;
- o) põlvnemistunnistuse väljaandmise kuupäev ja koht ning tunnistuse välja andnud aretusühingu poolt või tõupuhta aretuslooma liitu sissetoomise korral, aretusasutuse poolt volitatud isiku nimi, ametinimetus ja allkiri; nimetatud isik on selle aretusühingu või aretusasutuse või artikli 30 lõike 2 punktis b osutatud pädeva asutuse esindaja.
2. Tõupuhaste aretussigade rühmale välja antud põlvnemistunnistuste puhul võib käesoleva peatüki punktis 1 osutatud teabe esitada ühes põlvnemistunnistuses tingimusel, et need tõupuhtad aretusloomad on sama vanad ning sama põlvnemisega.

II PEATÜKK

Artiklis 30 osutatud tõupuhaste aretusloomade sperma põlvnemistunnistused

Artiklis 30 osutatud tõupuhaste aretusloomade sperma põlvnemistunnistusele märgitakse järgmised andmed:

- a) kogu käesoleva osa I peatükis osutatud teave spermadoonorist aretuslooma kohta;
- b) sperma identifitseerimist võimaldavad andmed, lähetatavate dooside arv, sperma kogumise koht ja kuupäev, sperma kogumis- või säilitamiskeskuse nimi, aadress ja loanumber ning vastuvõtja nimi ja aadress;
- c) selliste tõupuhaste aretusloomade sperma puhul, kes ei ole läbinud jõudluskontrolli või geneetilise väärtuse hindamist, spermadooside arv kooskõlas artikli 21 lõike 1 punktis g osutatud kogustega, selle aretusühingu või selle aretusühingu poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmanda isiku nimi ja aadress, kes vastutab testimise eest vastavalt artiklile 25;
- d) põlvnemistunnistuse väljaandmise kuupäev ja koht ning tunnistuse välja andnud aretusühingu poolt või, sperma liitu sissetoomise korral, aretusasutuse poolt volitatud isiku nimi, ametinimetus ja allkiri; nimetatud isik on selle aretusühingu või aretusasutuse või artikli 31 lõikes 1 või artikli 33 lõikes 1 osutatud ettevõtja või artikli 30 lõike 2 punktis b osutatud pädeva asutuse esindaja.

III PEATÜKK

Artiklis 30 osutatud tõupuhaste aretusloomade munarakkude põlvnemistunnistused

Artiklis 30 osutatud tõupuhaste aretusloomade munarakkude põlvnemistunnistustele märgitakse järgmised andmed:

- a) kogu käesoleva osa I peatükis osutatud teave munarakudoonorist emaslooma kohta;
- b) munarakkude identifitseerimist võimaldavad andmed, kõrte arv, munarakkude varumise koht ja kuupäev, embrüote varumisrühma või -tootmisrühma nimi, aadress ja loanumber ning vastuvõtja nimi ja aadress;
- c) kui kõrres on rohkem kui üks munarakk, märgitakse selgelt ära munarakkude arv, mis on kogutud samalt tõupuhtalt aretusloomalt;
- d) põlvnemistunnistuse väljaandmise kuupäev ja koht ning tunnistuse välja andnud aretusühingu poolt või, munarakkude liitu sissetoomise korral, aretusasutuse poolt volitatud isiku nimi, ametinimetus ja allkiri; nimetatud isik on selle aretusühingu või aretusasutuse või artikli 31 lõikes 1 või artikli 33 lõikes 1 osutatud ettevõtja või artikli 30 lõike 2 punktis b osutatud pädeva asutuse esindaja.

IV PEATÜKK

Artiklis 30 osutatud tõupuhaste aretusloomade embrüote põlvnemistunnistused

Artiklis 30 osutatud tõupuhaste aretusloomade embrüote põlvnemistunnistustele märgitakse järgmised andmed:

- a) kõik I peatükis nimetatud andmed munarakudoonorist emaslooma ja viljastanud isaslooma kohta;
- b) embrüo identifitseerimist võimaldavad andmed, kõrte arv, embrüote varumise või tootmise kuupäev, embrüote varumis- või tootmisrühma nimi, aadress ja loanumber ning vastuvõtja nimi ja aadress;
- c) kui kõrres on rohkem kui üks embrüo, märgitakse selgelt ära embrüote arv, mis pärinevad samadelt vanematelt;
- d) põlvnemistunnistuse väljaandmise kuupäev ja koht ning tunnistuse välja andnud aretusühingu poolt või, embrüote liitu sissetoomise korral, aretusasutuse poolt tunnistust allkirjastama volitatud isiku nimi, ametinimetus ja allkiri; nimetatud isik on selle aretusühingu või aretusasutuse või artikli 31 lõikes 1 või artikli 33 lõikes 1 osutatud ettevõtja või artikli 30 lõike 2 punktis b osutatud pädeva asutuse esindaja.

3. OSA

Artiklis 30 osutatud ristandaretussigade ja nende aretusmaterjali põlvnemistunnistused

I PEATÜKK

Ristandaretussigade põlvnemistunnistused

1. Artiklis 30 osutatud ristandaretussigade põlvnemistunnistustele märgitakse järgmised andmed:

- a) tunnistuse välja andnud aretusettevõtte või, ristandaretussea liitu sissetoomise korral, aretusasutuse nimi ning võimaluse korral viide kõnealuse aretusettevõtte või aretusasutuse veebisaidile;
- b) aretusregistri nimetus;
- c) ristandaretussea ja tema vanemate ja vanavanemate tõu, liini või ristandi nimi;
- d) ristandaretussea sugu;

- e) ristandaretusse sissekande number aretusregistris (st aretusregistri nr);
- f) identifitseerimissüsteem ning individuaalne identifitseerimisnumber, mis on ristandaretusseale antud kooskõlas
 - i) sigade identifitseerimist ja registreerimist käsitlevate liidu loomatervise alase õigusega;
 - ii) individuaalset identifitseerimisnumbri nõudvate loomade identifitseerimist ja registreerimist käsitlevate liidu loomatervise alase õiguse puudumisel kooskõlas artikli 8 lõike 3 ja, kui see on kohalduv, artikli 12 kohaselt heaks kiidetud aretusprogrammis sätestatud eeskirjadega või
 - iii) ristandaretusse liitu sissetoomise korral kolmanda riigi õigusaktidega;
- g) kui see on vajalik artikli 22 lõike 2 kohaselt, ristandaretusse aretusloomade identsuskontrolliks kasutatav meetod ning selle identsuskontrolli tulemused;
- h) ristandaretusse sünnikuupäev ja -riik;
- i) aretaja nimi, aadress ja võimaluse korral e-posti aadress (ristandaretusse sünnikoht);
- j) omaniku nimi, aadress ja võimaluse korral e-posti aadress;
- k) põlvnemine:

Isa Aretusregistri nr Tõug, liin või ristand	Isa isa Aretusregistri nr Tõug, liin või ristand
	Isa ema Aretusregistri nr Tõug, liin või ristand
Ema Aretusregistri nr Tõug, liin või ristand	Ema isa Aretusregistri nr Tõug, liin või ristand
	Ema ema Aretusregistri nr Tõug, liin või ristand

- l) kui see on nõutud aretusprogrammis, jõudluskontrolli tulemused ja geneetilise väärtuse hindamise ajakohastatud tulemused või mõlemad, sealhulgas kõnealuse hindamise kuupäev, ning geneetilised defektid ja geneetilised iseärasused, mis on seotud kõnealuse aretusprogrammiga ning mõjutavad kõnealust ristandaretusse või, kui see on teada, tema järglasi;
 - m) tiinete emasloomade puhul nende seemenduse või paaritamise kuupäev ja looma viljastanud isaslooma identifitseerimisandmed, mille võib esitada eraldi dokumendis;
 - n) põlvnemistunnistuse väljaandmise kuupäev ja koht ning tunnistuse välja andnud aretusettevõtte poolt või, ristandaretusse liitu sissetoomise puhul, aretusasutuse poolt tunnistust allkirjastama volitatud isiku nimi, ametinimetus ja allkiri; nimetatud isik on selle aretusettevõtte või aretusasutuse või artikli 30 lõike 2 punktis b osutatud pädeva asutuse esindaja.
2. Ristandaretussigade rühmale välja antud põlvnemistunnistuste puhul võib käesoleva peatüki punktis 1 osutatud teabe esitada ühes põlvnemistunnistuses tingimusel, et need ristandaretussead on sama vanad ning sama põlvnemisega.

II PEATÜKK

Artiklis 30 osutatud ristanaretussigade sperma põlvnemistunnistused

Artiklis 30 osutatud ristanaretussigade sperma põlvnemistunnistustele märgitakse järgmised andmed:

- a) kogu käesoleva osa I peatükis osutatud teave spermadoonoriks olnud ristanaretussea kohta;
- b) sperma identifitseerimist võimaldav teave, dooside arv, sperma võtmise kuupäev, sperma kogumis- või säilitamiskeskuse nimi, aadress ja loanumber ning vastuvõtja nimi ja aadress;
- c) selliste ristanaretussigade jõudluskontrolliks ja geneetilise väärtuse hindamiseks, kes ei ole läbinud sellist kontrolli või hindamist, spermadooside arv kooskõlas artikli 24 lõike 1 punktis d osutatud kogustega, selle aretusettevõtte või selle aretusettevõtte poolt artikli 27 lõike 1 punkti b kohaselt määratud kolmanda isiku nimi ja aadress, kes vastutab jõudluskontrolli läbiviimise eest vastavalt artiklile 25;
- d) põlvnemistunnistuse väljaandmise kuupäev ja koht ning tunnistuse välja andnud aretusühingu poolt või, sperma liitu sissetoomise korral, aretusasutuse poolt tunnistust allkirjastama volitatud isiku nimi, ametinimetus ja allkiri; nimetatud isik on selle aretusühingu või aretusasutuse või artikli 31 lõikes 1 või artikli 33 lõikes 1 osutatud ettevõtja või artikli 30 lõike 2 punktis b osutatud pädeva asutuse esindaja.

III PEATÜKK

Artiklis 30 osutatud ristanaretussigade munarakkude põlvnemistunnistused

Artiklis 30 osutatud ristanaretussigade munarakkude põlvnemistunnistustele märgitakse järgmised andmed:

- a) kogu käesoleva osa I peatükis osutatud teave munarakudoonorist emaslooma kohta;
- b) munarakkude identifitseerimist võimaldavad andmed, kõrte arv, nende varumise kuupäev, embrüote varumis- või -tootmisrühma nimi, aadress ja loanumber ning vastuvõtja nimi ja aadress;
- c) kui kõrres on rohkem kui üks munarakk, märgitakse selgelt ära munarakkude arv, mis on kogutud samalt ristanaretussealt;
- d) põlvnemistunnistuse väljaandmise koht ja kuupäev ja koht ning tunnistuse välja andnud aretusühingu poolt või, munarakkude liitu sissetoomise korral, aretusasutuse poolt tunnistust allkirjastama volitatud isiku nimi, ametinimetus ja allkiri; nimetatud isik on selle aretusühingu või aretusasutuse või artikli 31 lõikes 1 või artikli 33 lõikes 1 osutatud ettevõtja või artikli 30 lõike 2 punktis b osutatud pädeva asutuse esindaja.

IV PEATÜKK

Artiklis 30 osutatud ristanaretussigade embrüote põlvnemistunnistused

Artiklis 30 osutatud ristanaretussigade embrüote põlvnemistunnistustele märgitakse järgmised andmed:

- a) kogu käesoleva osa I peatükis osutatud teave munarakudoonorist emaslooma ja viljastanud isaslooma kohta;
- b) embrüote identifitseerimist võimaldavad andmed, kõrte arv, embrüote varumise või tootmise kuupäev, embrüote varumis- või tootmisrühma nimi, aadress ja loanumber ning vastuvõtja nimi ja aadress;

- c) kui kõrres on rohkem kui üks embrüo, märgitakse selgelt ära embrüote arv, mis pärinevad samadelt vanematelt;
- d) põlvnemistunnistuse väljaandmise kuupäev ning tunnistuse välja andnud aretusühingu poolt või, embrüote liitu importimise korral, aretusasutuse poolt tunnistust allkirjastama volitatud isiku nimi, ametinimetus ja allkiri; nimetatud isik on selle aretusühingu või aretusasutuse või artikli 31 lõikes 1 või artikli 33 lõikes 1 osutatud ettevõtte või artikli 30 lõike 2 punktis b osutatud pädeva asutuse esindaja.
-

VI LISA

ARTIKLI 2 PUNKTIS 21 OSUTATUD TERRITOORIUMID

1. Belgia Kuningriigi territoorium
 2. Bulgaaria Vabariigi territoorium
 3. Tšehhi Vabariigi territoorium
 4. Taani Kuningriigi territoorium, välja arvatud Fääri saared ja Gröönimaa
 5. Saksamaa Liitvabariigi territoorium
 6. Eesti Vabariigi territoorium
 7. Iirimaa territoorium
 8. Kreeka Vabariigi territoorium
 9. Hispaania Kuningriigi territoorium, välja arvatud Ceuta ja Melilla
 10. Prantsuse Vabariigi territoorium
 11. Horvaatia Vabariigi territoorium
 12. Itaalia Vabariigi territoorium
 13. Küprose Vabariigi territoorium
 14. Läti Vabariigi territoorium
 15. Leedu Vabariigi territoorium
 16. Luksemburgi Suurhertsogiriigi territoorium
 17. Ungari territoorium
 18. Malta Vabariigi territoorium
 19. Madalmaade Kuningriigi territoorium Euroopas
 20. Austria Vabariigi territoorium
 21. Poola Vabariigi territoorium
 22. Portugali Vabariigi territoorium
 23. Rumeenia territoorium
 24. Sloveenia Vabariigi territoorium
 25. Slovaki Vabariigi territoorium
 26. Soome Vabariigi territoorium
 27. Rootsi Kuningriigi territoorium
 28. Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi territoorium
-

VII LISA

VASTAVUSTABEL

Nõukogu direktiiv 2009/157/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikli 2 punktid 9 ja 12
Artikli 2 punktid a, b ja e	Artikli 3 lõige 1
Artikli 2 punkt c	Artikli 8 lõige 3
Artikli 2 punkt d	Artikli 4 lõige 3
Artikkel 3	Artikli 18 lõige 1
Artikli 4 lõige 1	Artikli 7 lõige 1
Artikli 4 lõige 2	Artikli 7 lõige 5
Artikkel 5	Artikli 30 lõige 1, artikli 30 lõike 4 esimene lõik, artikli 30 lõige 6 ja II lisa 1. osa I peatüki punkti 1 alapunkt d
Artikli 6 punkt a	Artikli 26 lõige 1 ja III lisa
Artikli 6 punkt b	I lisa 1. osa
Artikli 6 punkt c	I lisa 2. osa
Artikli 6 punkt d	II lisa 1. osa
Artikli 6 punkt e	Artikli 30 lõiked 9 ja 10 ning V lisa
Artikli 7 lõige 1	Artikli 62 lõige 1
Artikli 7 lõige 2	Artikli 62 lõige 2
Artikkel 8	—
Artikkel 9	—
Artikkel 10	—
Artikkel 11	—
Nõukogu direktiiv 87/328/EMÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikli 21 lõige 1
Artikli 2 lõige 1	Artikli 21 lõige 4
Artikli 2 lõige 2	Artiklid 12 ja 13
Artikli 2 lõige 3	—
Artikkel 3	Artikli 22 lõiked 1 ja 3

Nõukogu direktiiv 87/328/EMÜ	Käesolev määrus
Artikkel 4	Artikli 21 lõige 5
Artikkel 5	Artikli 29 lõige 1
Artikkel 6	—
Artikkel 7	—
Nõukogu otsus 96/463/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 1 lõige 1	Artikli 29 lõige 1
Artikli 1 lõige 2	Artikli 29 lõike 4 punkt a ja punkti b alapunkt i
Artikkel 2	—
II lisa	IV lisa punktid 1 ja 2
Nõukogu direktiiv 88/661/EMÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikli 2 punktid 9, 10, 12 ja 17
Artikli 2 lõige 1	Artikli 3 lõige 1, artikli 4 lõige 3 ja artikli 8 lõige 3
Artikli 2 lõige 2	—
Artikkel 3	Artikli 21 lõige 2
Artikli 4 lõige 1	Artikli 18 lõige 1
Artikli 4 lõige 2	Artikli 64 lõige 7
Artikli 4a esimene lõik	Artikli 7 lõige 1
Artikli 4a teine lõik	Artikli 7 lõige 5
Artikkel 5	Artikli 30 lõige 1, artikli 30 lõike 4 esimene lõik, artikli 30 lõige 6 ja II lisa 1. osa I peatüki punkti 1 alapunkt d
Artikli 6 lõige 1	Artikli 30 lõiked 9 ja 10, I lisa 1. ja 2. osa, II lisa 1. osa, III lisa ja V lisa
Artikli 6 lõige 2	—
Artikli 7 lõige 1	Artikli 3 lõige 1, artikli 4 lõige 3 ja artikli 8 lõige 3
Artikli 7 lõige 2	Artikli 1 lõige 3
Artikkel 7a	Artikli 7 lõiked 1 ja 5
Artikkel 8	Artikli 25 lõige 2

Nõukogu direktiiv 88/661/EMÜ	Käesolev määrus
Artikkel 9	Artikli 30 lõige 1, artikli 30 lõike 4 esimene lõik, artikli 30 lõige 6 ja II lisa 2. osa punkti 1 alapunkt d
Artikli 10 lõige 1	Artikli 30 lõiked 9 ja 10, I lisa 1. ja 2. osa, II lisa 2. osa, III lisa ning V lisa
Artikli 10 lõige 2	—
Artikli 11 lõige 1	Artikli 62 lõige 1
Artikli 11 lõige 2	Artikli 62 lõige 2
Artikli 11 lõige 3	Artikli 62 lõige 2
Artikkel 12	Artikli 1 lõige 3
Artikkel 13	—
Artikkel 14	—
Nõukogu direktiiv 90/118/EMÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikli 21 lõige 1
Artikli 2 lõige 1	Artikli 21 lõige 4
Artikli 2 lõige 2	Artiklid 12 ja 13 ning artikli 28 lõige 2
Artikli 2 lõige 3	Artikkel 14 ja artikli 28 lõige 2
Artikkel 3	Artikli 21 lõige 5
Artikkel 4	Artikli 62 lõige 1
Artikkel 5	—
Artikkel 6	—
Nõukogu direktiiv 90/119/EMÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikli 24 lõige 1 ja artikkel 25
Artikkel 2	Artikli 24 lõige 3
Artikkel 3	—
Artikkel 4	—
Nõukogu direktiiv 89/361/EMÜ	Käesolev määrus
Artikli 1 lõige 1	Artikli 1 lõige 1
Artikli 1 lõige 2	Artikli 1 lõige 3

Nõukogu direktiiv 89/361/EMÜ	Käesolev määrus
Artikkel 2	Artikli 2 punktid 9 ja 12
Artikli 3 lõige 1	Artikli 3 lõige 1, artikli 4 lõige 3 ja artikli 8 lõige 3
Artikli 3 lõige 2	Artikli 1 lõige 3
Artikkel 4	I lisa 1. ja 2. osa, II lisa 1. osa, III lisa
Artikkel 5	Artikli 7 lõiked 1 ja 5
Artikkel 6	Artikli 30 lõige 1, artikli 30 lõike 4 esimene lõik, artikli 30 lõige 6 ja II lisa 1. osa I peatüki punkti 1 alapunkt d
Artikkel 7	Artikli 1 lõige 3
Artikkel 8	Artikli 62 lõige 1
Artikkel 9	—
Artikkel 10	—

Nõukogu direktiiv 90/427/EMÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikli 1 lõige 1
Artikkel 2	Artikli 2 punktid 9 ja 12
Artikli 3 esimene lõik	Artikli 3 lõige 1
Artikli 3 teine lõik	Artikli 1 lõige 3
Artikli 4 lõike 1 punkt a	I lisa osad 1 ja 3
Artikli 4 lõike 1 punkt b	II lisa osa 1 I peatüki punkti 1 alapunkt c
Artikli 4 lõige 2	Artikli 4 lõige 3, artikli 19 lõige 4, artikli 30 lõiked 9 ja 10, artikkel 32, artikkel 33, artikli 34 lõike 1 punkt c, I lisa, II lisa 1. osa ning V lisa
Artikkel 5	Artikli 7 lõiked 1 ja 5
Artikkel 6	II lisa 1. osa I peatüki punkt 3
Artikkel 7	II lisa 1. osa ja III lisa 1. osa
Artikli 8 lõige 1	II lisa 1. osa I peatüki punkti 1 alapunkt c
Artikli 8 lõige 2	Artikli 30 lõige 1, artikli 30 lõike 4 esimene lõik, artikli 30 lõige 6, artikkel 32 ja II lisa 1. osa I peatüki punkti 1 alapunkt d
Artikkel 9	Artikli 1 lõige 3

Nõukogu direktiiv 90/427/EMÜ	Käesolev määrus
Artikkel 10	Artikli 62 lõige 1
Artikkel 11	—
Artikkel 12	—
Lisa	—

Nõukogu direktiiv 91/174/EMÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 2
Artikkel 2	Artikkel 3, artikli 35 lõige 1 ja artikli 45 lõige 1
Artikkel 3	—
Artikkel 4	—
Artikkel 5	—
Artikkel 6	—
Artikkel 7	—
Artikkel 8	—

Nõukogu direktiiv 94/28/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 1 lõige 1	Artikli 1 lõige 1
Artikli 1 lõige 2	—
Artikli 1 lõige 3	—
Artikli 1 lõige 4	Artikli 3 lõige 1 ja artikli 36 lõige 2
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikkel 3	Artikkel 34
Artikkel 4	Artikli 36 lõike 1 punktid a, c ja d ning artikli 37 lõike 1 punkt a
Artikkel 5	Artikli 36 lõike 1 punktid b ja d
Artikkel 6	Artikli 36 lõike 1 punktid b ja d
Artikkel 7	Artikli 36 lõike 1 punktid b ja d
Artikkel 8	Artikli 39 lõige 2
Artikli 9 lõiked 1 ja 2	Artikli 37 lõike 1 punkt b ja lõige 2

Nõukogu direktiiv 94/28/EÜ	Käesolev määrus
Artikli 9 lõige 3	—
Artikkel 10	Artiklid 57 ja 60
Artikkel 11	—
Artikkel 12	Artikli 62 lõige 1
Artikkel 13	—
Artikkel 14	—
Artikkel 15	—